

ПОЛИТИКИН

6

динара

БРОЈ

1347

ЗАБАВНИК

21. 10. 1977 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ФЛАШ
ГОРДОН

Ripley

Веровати или не!

ПАЛАТА ЈОЛАНИ

У ХОНОЛУЛУ, НА ХАВАЈИМА, ПОДИГНУТА
1879, ЈЕДИНА ЈЕ КРАЉЕВСКА
ПАЛАТА У СЈЕДИЊЕНИМ
АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА.
(ХАВАЈИ СУ 1959. ПОСТАЛИ САВЕЗНА
ДРЖАВА САД.)

ДВОСТРУКИМ ВЕНЧАЊЕМ

У ВУДЛЕНДУ (САД)
ФЛОРЕНС МАРЕЈ ПОСТАЛА ЈЕ
ФЛОРЕНС АРМСТРОНГ А
ФЛОРЕНС АРМСТРОНГ ПРОМЕНИЛА
ЈЕ ИМЕ У ФЛОРЕНС МАРЕЈ.

„НАЗДРАВЉЕ“

ИЗРАЗ КОЈИ СЕ УПОТРЕБЉАВА
КАД НЕКО КИХНЕ, ИМА
КОРЕН У ВЕРОВАЊУ СТАРИХ
РИМЉАНА ДА ТАДА
ДУША
НАПУШТА
ТЕЛО
!

8-14

© King Features Syndicate, Inc., 1977. World rights reserved.

За СТОЊЕЊУ,

СТАРИ СПОМЕНИК У ВИЛТШИРУ, У
ЕНГЛЕСКОЈ, КОЈИ ЈЕ ПОДИГНУТ
ПРЕ 3.500 ГОДИНА, БИЛО ЈЕ
ПОТРЕБНО ОКО
33 МИЛИОНА РАДНИХ ЧАСОВА.

ШВАЈЦАРАЦ АЛОЈЗ ЈИЦ (1786-1848)

БИО ЈЕ ПОРУЧНИК У ШПАНСКОЈ ВОЈСЦИ,
КАДЕТ У ХОЛАНДСКОЈ ВОЈСЦИ И
ПОТПУКОВНИК У ВОЈСЦИ СИЦИЛИЈЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● извесни Р. Ф. Гомперс са
Универзитета Кент, у Великој
Британији, постигао је 3. маја
1971. године рекорд у правље-

њу куле од карата. Да би на-
правио „замак“ од 34 спрата
употребио је седам шпилова
карата.

● од пре извесног времена у
одајама у којима живе мајмуни
у Зоолошком врту у Минхену
инсталиран је телевизор и то у
експерименталне сврхе. Убрзо

је примећено да су мајмуни
нарочито заинтересовани за
емисије у којима има животиња
док их емисије са људима
слабо интересују.

● доктор Оливер Еверет (1811
— 1888) из Илиноиса у САД за
52 године рада помогао је да на
свет дође близу пет хиљаде
беба. Пред крај свог живота
Еверет је израчунао да је за
време док је радио провео 18
година на коњу.

● Блондин, чувени акробата на
жици из прошлог века, прешао
је изнад Нијагариних водопада
по ужету гурајући пред собом
колица с једним точком у ко-
јима је седео један лав.

● познатог француског фило-
зофа и енциклопедисту Дидроа
(1713 — 1784) ангажовала је
руска царица Катарина Велика

765. године као библиотекара.
Иадајући се да ће га на тај на-
чин дуже задржати на свом
вору, платила му је хонорар
а педесет година унапред. Ме-
ђутим, после деветнаест година
Дидро је једноставно ишчезао.

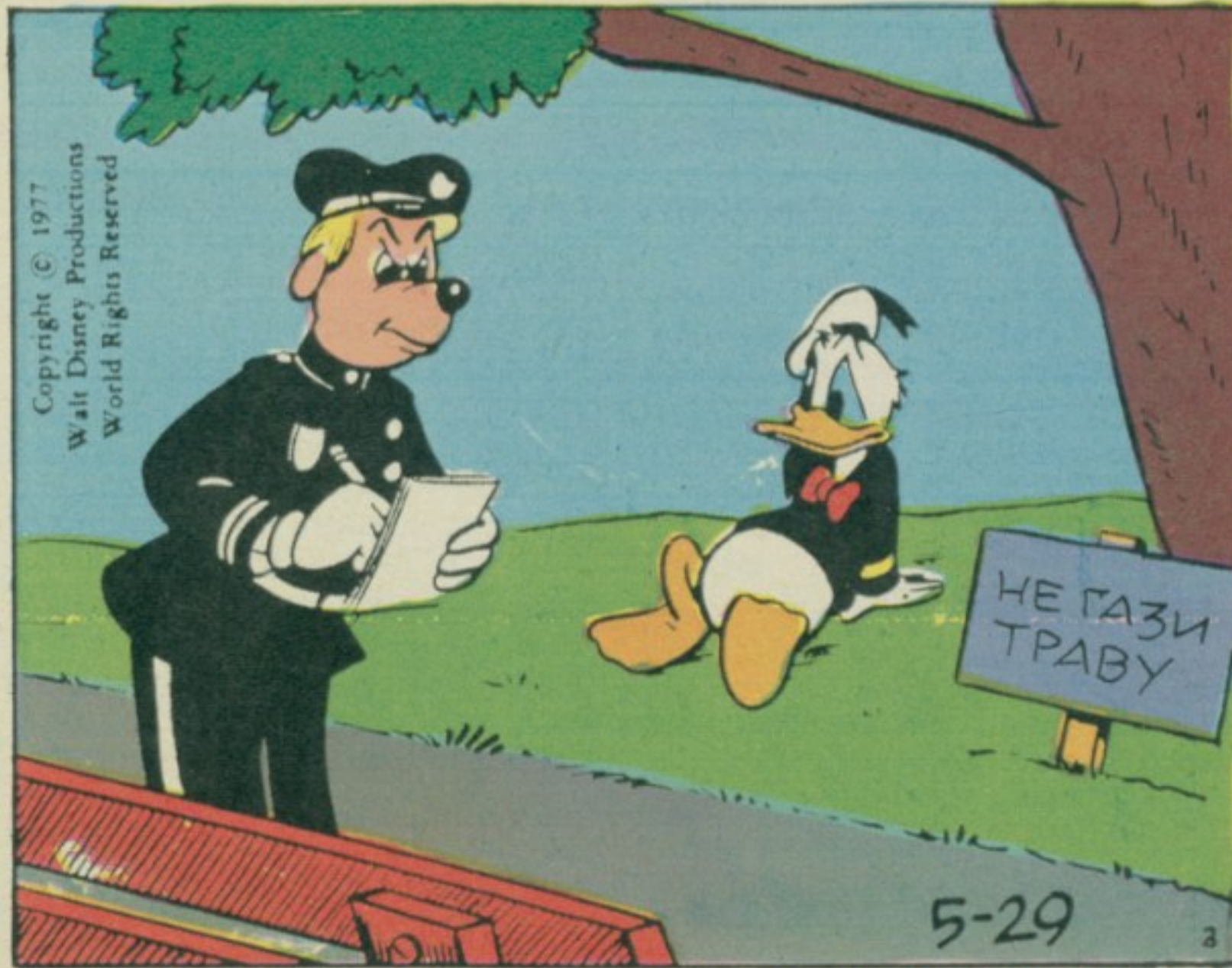
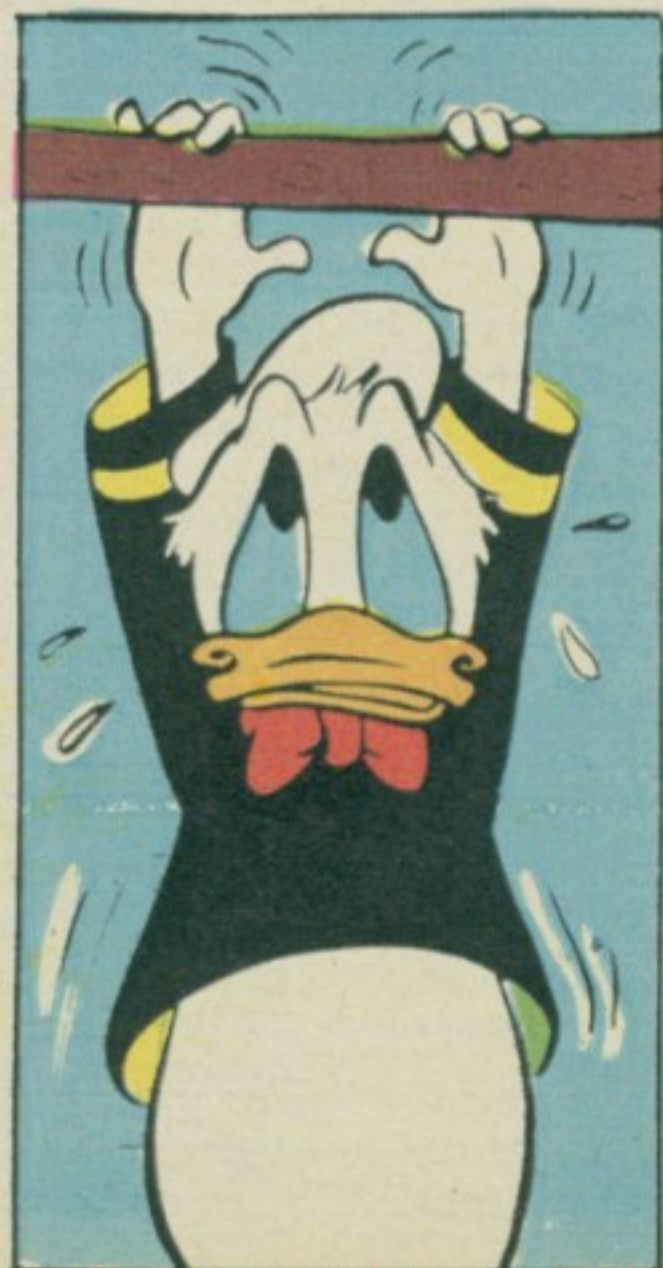
● „Мичиген“, први пароброд са
металним трупом који је при-
падао америчкој флоти, пори-
нут је у море 1844. године и
пловио је пуних 75 година.

● младићи племена Бана, у
Етиопији, да би доказали своју
зрелост морају да скачу с леђа
једне краве на леђа друге док
тако не „пређу“ цело стадо и
стигну до краве предводнице...
чије име од тад носе.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ЗАСЕ

Повратак из кратког шестоаприлског рата 1941. био је мучан и протекао ми је у неком бунулу. Тешко је било схватити шта се догађа, али једно ми је одмах било јасно: пушку не смем испустити из руку. За оно неколико дана борбе, док смо продирали према Скадру, изгледало је да ћемо разбити Италијане. Моја, Зетска дивизија, имала је неколико окршаја. Био сам тада командир митраљеског вода, борба ме тек опила, кад, изненада, рекоше:

— Примирије!

А то није било примирје него капитулација! То смо брзо схватили сви: и старешине и војници. Многи су плакали.

— Издаја — шапутало се, али људи још нису веровали, чинило им се да ће свакога часа доћи нека друга команда. И, заиста, команда је дошла, али каква!

— Предати оружје!

— Не предавати оружје! — јавио се глас комуниста.

— Требаће нам оружје, људи! — говорило се отворено, гласно.

Био је то пркос. И бес. И мржња што су нас издали.

Ако су фашистички освајачи у другим крајевима, од јединица, и покупили оружје, код нас нису. За час је све разграбљено. Нес тало је и људи и пушака.

ШТО ИМ БУНИМ МЛАЂАРИЈУ

★★★★★★★★★★★★

Враћали смо се преко брда, пешке. Свако у свом правцу.

Далеко смо, и обазриво, обилазили насеља, путеве на којима би се могли појавити Италијани. Није још било ништа јасно, али се већ и тада међу нама јавила мисао о отпору. Слутили смо да ће доћи тешки дани и зато се прибирао сваки метак. Оно што су други бацали ми смо скупљали. Речи су нам тих дана биле шкрте, псовали смо више него што смо говорили.

У село Дрежањ, недалеко од Невесиња, у коме се налазила моја породица, стигао сам дан или два после 20. априла. Италијани су већ били у Гацком, Невесињу и другим околним касабима.

ОБРЕН ИВКОВИЋ

Народни херој Обрен Ивковић рођен је 19. децембра 1911. године у селу Доњи Дрежањ, у Босни и Херцеговини. Као син сиромашног сељака, Јована, није могао да настави школовање и морао је да се задовољи тиме што је уписао Пешадијску подофицирску школу у Загребу. По завршетку школе службовао је највише у Требињу. Млади подофицир овде се упознао са идејама револуционарног радничког покрета и КПЈ.

Уочи рата имао је за собом низ извршених задатака које је примао од комуниста. Рат га је затекао у Црној Гори, а после априлског слома вратио се у свој Дрежањ. Окупљао је око себе сељаке објашњавајући им ставове комуниста према рату и издаји земље. Према његовим упутствима сељаци су склањали оружје од Италијана и усага и припремали се за отпор.

Када су усташе 3. јуна 1941. године кренуле у Дрежањ у намери да направе покољ, Обрен Ивковић је организовао отпор. Његов пример следила су и оста-

ла села у невесињском крају. У јулском устанку 1941. године био је један од организатора и руководиоца оружане борбе овога подручја. Из дана у дан показивао је своје изузетне организаторске и војничке способности. И када је формиран први партизански батаљон „Невесињска пушка“, септембра 1941. године, и забран је за заменика команданта батаљона.

У редове КПЈ примљен је средином децембра исте године. Од априла 1942. командант је Петог ударног батаљона Севернохерцеговачког НОП одреда, а када је формирана Десета херцеговачка бригада, 10. августа 1942, постављен је за команданта 2. батаљона. Учествовао је у тешким борбама четврте и пете офанзиве као заменик команданта Прве далматинске бригаде. Истицао се невероватном храброшћу и добијао све одговорније задатке, како у рату тако и после ослобођења земље. За народног хероја проглашен је 24. јула 1953. године. Умро је, изненада, у свом родном крају 1972. године.

Некадашњи ратници и младићи из четрдесетак кућа широке фамилије Ивковић дочекали су ме смркнути, као да сам ја крив за оно што се десило. Ипак, видео сам и да се радују. Нису скривали ни то да поштују моје војничко искуство. Чак ми се чинило да гледају у мене, да нешто очекују.

Отпочели су дуги разговори.

Почео сам да им говорим о идејама које су у мене усадили комунисти. Свакако, моји сељани нису знали да сам и ја један од „оних“ које су доскора прогнали жандарми. Понекад би ме и чудно погледали. Нарочито неки обесхрабрани старци којима није било у вољи што им „буним“ млађарију.

Имао сам и једну драгоцену помоћ. У селу се, само из фамилије Ивковић, об-

рело више радника из Зенице и Сарајева. Неки од њих били су и симпатизери Партије. С њима је дијалог био и лак и отворен.

Наше идеје — да се ваља борити, да треба држати припремљене пушке — нарочито брзо су прихватили младићи, још неискусни, али пуну снагу.

СЕЛО СЕ СЕЛИ

★★★★★★★★★★★★

Већ у току првог месеца, након доласка на власт, усташе су показале своје право лице. Нису још били стигли ни да обуку своје, по злу познате одоре, а већ су навелико заплашили људе и унели стрепњу и немир у села.

Али и поред свих слутњи нико се није надао ономе

НЕПРИЈАТЕЉСКИ КАМИОНИ, ПУНИ ДОБРО НАОРУЖАНИХ ВОЈНИКА, ЗАУСТАВИЛИ СУ СЕ КОД ГВОЗДЕНЕ ЋУПРИЈЕ, ДАЛЕКО ОД НАС. ТАДА ЈОШ НИСМО СЛУТИЛИ ДА НАС ЈЕ НЕКО ИЗДАО!

што се убрзо десило. Почео је прогон и затварање виђенијих људи. Срушили су и споменик устаницима „Невесињске пушке“ из 1895. године.

Те дане провели смо у грозном ишчекивању. Вести су нам стизале брзо, али су биле противречне, једна гора од друге. У ноћи 2. јуна усташе су упале у село

су јој то неки пријатељи. Они се већ спремају.

Скочио сам, ускоро се дигло на ноге цело село. Трчали су људи, и дозивали се, викале жене, чуо се плач деце.

У глави ми је била једна једина мисао: одупрети се. Сачекати усташе с пушкама!

Село Дрежањ било је та-

Удружњи и без икаквог повода поклали 30 старца, жена и деце. У исто време стигле су и вести о бацању у јаме и клању које су усташе извршиле око Стоца, Чапљине и Љубиња.

Негде око пола ноћи, тог мучног дана, тек што смо се некако смирили и ја узалудно покушао да заспим, у село је стигао један младић.

— Шта је? — рекох — о чему се ради?

— Напашће вас усташе, ујутру. Моја је мајка данас била у Невесињу и казали

да јако. Раније смо се пребројали и ја сам знао да имамо око 100 пушака и доста муниције. Само у мојој фамилији Ивковић која је била најбројнија у селу било је 40 способних бораца.

— Поклаће нас! — викали су неки људи гласно, преплашени.

— Бежимо! — говорили су други — спасавајте главе!

Успели смо на неки начин да смиримо село и да све мушке главе окупимо.

— Људи, смирите се! — рекао сам. — Не вреди бе-

ДА

жати као без главе. Морамо нешто предузети.

— Шта! — чули су се не-поверљиви гласови.

— Имамо и ми пушке. До чекајмо их.

Настало је одобравање, али било је и оних који су желели да то све прође „с миром“, да се „не играмо ватром“.

— Боље да их дочекамо с пушкама, него да нас кољу — рекао сам одлучно. — Не смемо оклевати. Сад су две ствари најпрече: прво да склонимо жене и децу, да нико не остане. Планина Баба није далеко, наши су стари тамо често бежали, па можемо и ми. Потерати сву стоку, а и друге вредне ствари, све што се може. Кад буду жене и деца у без

бедности, ми ћемо лако са усташама. Има нас довољно.

Већина је одмах, и бучно, прихватила мој предлог, иако су појединци и даље гунђали.

Почела је брза сеоба села Дрежањ...

Негде између 6 и 7 сати прашњавим путем из правца Невесиња појавила су се два камиона. Тада више није било неизвесности. Све је било јасно и свако је, према ранијем договору, знао свој задатак.

Било нас је четрдесет.

ТИТО У АНЕГДОТАМА

У лето 1971. снимљен је највећи број кадрова „Сутјеске“. Ту, на Дурмитору је и носилац главне улоге, Ричард Бартон, који тумачи лик Тита.

— Осећате ли одговорност? — упита га Милутин Чолић, новинар „Политике“.

ПАЛЧЕВИ ЗА СРЕЋУ

— Врло велику.

— Зашто сте прихватили ту улогу?

— Био сам велики обожаваалац маршала Тита још од 1945. преко Меклина, од првог тренутка, када је Тито за нас постао нешто стварније него што је мит. Јер, у почетку нисмо знали је ли то стварна личност или каква организација, или пак псеудоним. Знали смо да постоји у Југославији нешто мистериозно што се зове Тито, а што је међу Немцима стварало пакао. Био сам зато одушевљен када ми је понуђено да га играм...

Режисер прекида разговор. Почине снимање. Тито, односно Бартон се са смешком обраћа новинарима:

— Пријатељи, било би најбоље да ми држите палчеве и пожелите срећу.

(Из књиге Звонка Штаубрингера и Милоја Поповића „Тито у анегдотама“)

Остали су обезбеђивали збег и залеђе села, да нас усташе не би изненадиле из неког другог правца.

КРАТКОТРАЈНО ВЕСЕЉЕ

Њихови камиони застали су код Гвоздене Ћуприје, један и по километар од села. Били су пуни. Чим су искочиле, усташе су се развиле у стрелце.

Нисам ни слутио да је то био знак прве издаје. Они су се због тога искрцали раније, да не би упали у заседу. Али ништа им то није помогло. Иако их је било двоструко више, ускоро су морали да беже.

Раније смо се договорили да нико не пуца док се не огласи стари Томо Ивковић. Њему је, као јунаку са Кајмакчалана, дата част да опали први метак. Сви смо то дубоко поштовали и дисциплиновано чекали да усташе приђу на домет пушке.

После чича-Томиног „гласа“ запуцали су одмах и остали.

Ватра је била прецизна. Усташе су се повукле после пола сата. Разуме се, пропратили смо то узвицима одушевљења. Била је то наша прва победа и зато и најдража. Међутим, весеље није дуго трајало.

Негде око 10 часова усташе су добиле појачање, а команду над њима, како смо сазнали, преузео је један мајор. Али, ми смо их и даље задржавали. Толико успешно и толико неочекивано да су Италијани то схватили као велику опасност и за себе саме, па су на нас послали два бомбардера. Тако је у првој устаничкој борби први пут употребљена и непријатељска авијација.

Авиони су унели у наше редове праву узбуну. Многи су, тек по авионима, схватили у какав су се озбиљан и опасан подухват упрегли.

ГЛАВНА БРИГА — ЗБЕГ

★★★★★★★★★★★★

Више него за себе, борци су се бојали за укућане, у

збегу. После бомбардовања и митраљирања села и наших положаја, бомбардери су отишли на збег. Видели смо како ниско лете и пуцају по шуми у којој су се налазиле наше породице. Један део бораца почео је да се колеба, па смо, због тога, и донели одлуку да се повучемо на положај изнад села, према збегу.

Учинили смо то негде иза дванаест часова, пошто смо пуних 6 сати пружали отпор четири пута бројнијем непријатељу.

Током борбе никла је, готово сама по себи, наша прва чета коју смо назвали

Дрежанска, по имену села.

Усташе су, кад смо се ми повукли, упале у село и попалиле што су стигли. Ипак, наш отпор их је толико застрашио да се ван својих утврђења нису више усуђивали.

На положају изнад села и положајима који су обезбеђивали збег остали смо све до 22. јуна, где нас је и затекао глас о нападу Немачке на Совјетски Савез. За то време главна наша брига био је — збег.

Ако се не вaram, то је био први велики организовани збег у народноослободилачком рату. Осим становника

села Дрежањ, у њему су се, преплашени оним што су чиниле усташе, нашли и сељани многих околних села. Велику помоћ пружили су нам радници. Већина их је знала за Партију, па су и њихове приче почеле да делују.

Искоришћавали смо тај оптимизам и све оно што је могло да бодри борце. Скупљали смо муницију и полако се припремали за наредне догађаје, док су се људи све више загревали за борбу.

(Из књиге В. Лубарде „Живе легенде“)

ЧЕК ЗА ЛЕВАКЕ

У последње време, откад су научници доказали да не треба спречавати децу да пишу и раде левом руком, сви се труде да пронађу нешто за леваке. То је случај и једне енглеске банке која је недавно пустила у оптицај чекове за леваке. Банковна књижица отвара се у обрнутом смеру а њени листићи су монтирани надесно.

НАЈВЕЋА ЛУЛА НА СВЕТУ

Највећу лулу на свету, дугачку 3,65 метара а тешку 175 килограма, направио је пре извесног времена један лулар из Бундеа, у СР Немачкој. Лула је неекономична јер да би се напунила потребно је 466 пакетића дувана и засад служи само као реклама.

ЏЕПНИ ТЕЛЕВИЗОР

Енглески инжењер електронике Клајв Синклер конструисао је најмањи телевизор на свету. Дугачак 15 а широк 10 сантиметара, телевизор је тежак 800 грама. Предност овог телевизора је што, ако вам се програм не допада — можете да га ставите у џеп!

ЦИПЕЛА — НОВЧАНИК

Лондон је пун девојака и младића необично обучених. Овога лета примећени су момци који су носили ципеле — новчанике. Оне су са ђоновима од гуме и без потпетица а са стране имају мајунске новчанике у којима могу да се сместе аутобуске и личне карте. Ништа у џепу, ништа у рукама, све у ногама!

УЗ ГОДИШЊИЦУ ОСЛОБОЂЕЊА БЕОГРАДА

НАЈМЛАЂИ ГРАД У ЈУГОСЛАВИЈИ

У првом послератном петогодишњем плану развоја Београда (1947 — 1951) написана је значајна одредба:

„На простору између обала Саве и Дунава и Бежанијске косе приступити основним радовима који ће омогућити да се изгради нови део града намењен смештају јавних и културних установа, једног дела индустрије и стамбених насеља за око 250.000 становника“.

За изградњу најмлађег од 150 југословенских градова основано је и ново предузеће, „Изградња“, 1947. године. Његов административно-оперативни руководилац и човек који је потписао акт о оснивању био је председник владе ФНРЈ и министар народне одбране, маршал Југославије Јосип Броз Тито.

КАД ОЖИВИ ВЕШТАЧКА ПУСТИЊА

Када су Римљани, у доба ширења свог моћног царства према Панонији, изградили на десној, стабилнијој и брежуљкастој обали Саве насеље Сингидунум, на остацима још келтског утврђења уцртали су га у своје географске карте. На њима нема означеног моста који је могао спајати овај град са оближњим насељем Таурунумом (Земун). Моста нема ни на ретким, али постојећим средњовековним плановима Београда: мочваре су биле несавладива препрека.

Пред њима су застали Турци у свом надирању на запад Европе, а сметале су и аустријској војсци када је 1717. године освајала Београд. Аустријанци су ипак, дочепавши се Београда, неколико година доцније подигли понтонски мост према путу за Земун. Међутим, била је то слаба веза и мочваре су остале граница која је и у 20. веку одсецала престоницу старе Југославије од бившег аустроугарског дела земље.

Баруштине и шипражје препуно комараца није заплашило једино бригадире који су пре три деценије узаврела срца пристигли из свих крајева ослобођене земље, да са песмом баш овде подижу нови град. Требало је да он буде првенац нове Југославије и буквално и симболично... Тако је никао Тошин бунар, најстарији део Новог Београда: прва фаза његове изградње већ је била обављена! Али — како су савладане мочваре?

ГРУПА ЉУДИ У ПЕСКУ

Упорношћу! На свету постоји већ познат и заливљујући пример Холанђана који су отели земљу од мора. Исто то направиле су вредне руке омладинаца и радника који су се

борили са водом на ушћу двеју београдских река! Цифре су запањујуће: насуто је близу 50 милиона кубних метара песка и — мочваре су затрпане!

Како тек мора да су били узбуђени планери из београдског Урбанистичког завода који су приступили следећој етапи изградње, године 1959, када су на том белом, топлотом и непрегледном песку имали да повуку прве трасе. Стајали су на сунцу, груписа људи усред вештачке пустиње, са плановима, мапама и геометарским инструментима. Онда је неко рекао: „Овде ћемо“. Почели су да премеравају и цртају у песку обриси за темеље такозваног „плавог солитера“ — оног који се данас налази у улици Париске комуне, преко пута „Фонтане“. Била је то прва зграда подигнута на песку.

Тако је најзад почела да се остварује замисао потекла још двадесетих година овог века, да Београд пређе на леву обалу Саве и споји се са својим природним делом, Земунском. Солитери су сада ницали као печурке, пошто су склапани од готових делова, које грађевинари називају „префабрикованим елементима“.

НЕ ЗАОСТАЈЕ ЗА ЕВРОПОМ

Печат јединствености Новом Београду ипак не дају ти солитери, него неколико архитектонских бисера, равних најлепшим светским достигнућима. Идејни творац је човек који је руководио израдом првог послератног урбанистичког плана, архитекта Никола Добровић. Нови град мора се окренути води, било је његово гесло када је распоређивао те велике и репрезентативне објекте, данашње зграде СИБ-а, Централног комитета КПЈ и хотел „Југославију“.

Ово су и прве зграде за које је 1947. године био расписан велики конкурс на којем су право учествовања имали сви југословенски архитекти. По многим најлепша од свих тих зграда, она која је и нека врста симбола Новог Београда је величанствена палата СИБ-а, сва од белог камена. Грађена је по пројекту који је добио прву награду на конкурс, групе загребачких архитеката на челу са Антоном Урлихом и Владимиром Поточаром, а довршена према изменама београдског архитекте Михајла Јанковића.

Оријентација на реку остала је и доцније главна одлика урбанистичких решења за све велике објекте, па је на самој обали Саве изграђен и Музеј савремене уметности, зграда уметничке академије, Центар „Сава“ — познатији као КЕБС, сигурно највећи домет послератне београдске архитектуре.

Иако још није сасвим изграђен, Нови Београд данас је већ већи од Марибора, Ниша, Ријеке... Треба да буде готов до краја 1985. године, када ће се у нове станове уселити 250.000 становника. Већ сада по условима становања, најмлађи југословенски град приближио се домету западноевропских вршњака!

М. Крстуловић

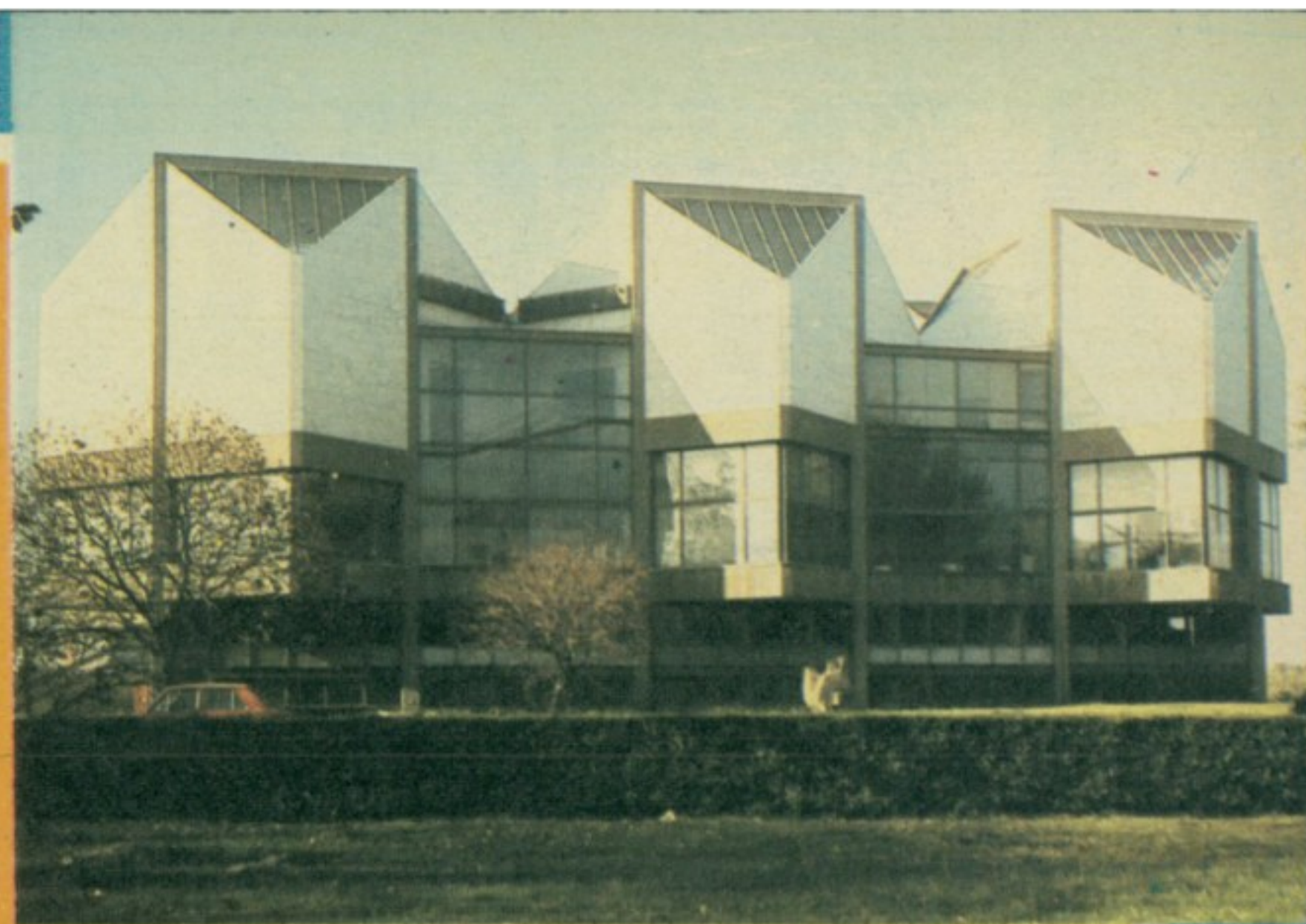

НОВИ БЕОГРАД ПОЧИЊЕ ОВДЕ: СА ОТИМАЊЕМ ЗЕМЉИШТА ОД МОЧВАРЕ НИЦАЛИ СУ КЕЈОВИ, СОЛИТЕРИ, ПАЛАТЕ...

„САВА ЦЕНТАР“ ЈЕ ЗГРАДА ПОДИГНУТА ЗА ЕВРОПСКУ КОНФЕРЕНЦИЈУ О БЕЗБЕДНОСТИ И САРАДЊИ. АРХИТЕКТИ ОВУ ЗГРАДУ СМАТРАЈУ НАЈ-ВИШИМ ДОМЕТОМ САВРЕМЕНОГ БЕОГРАДСКОГ НЕИМАРСТВА. ПРОЈЕКТАНТ ЈЕ АРХ. СТОЈАН МАКСИМОВИЋ.

ЗА МУЗЕЈ САВРЕМЕНЕ УМЕТНОСТИ АРХИТЕКТИ ИВАН АНТИЋ И ИВАНКА РАСПОПОВИЋ ДОБИЛИ СУ ОКТОБАРСКУ НАГРАДУ.

СТАМБЕНИ БЛОКОВИ

УЛИЦА ПАРИСКЕ КОМУНЕ

ДАН КАДА СУ СЕ СВЕТИЛИ

НА ДАНАШЊИ ДАН ПРЕ 36 ГОДИНА

— СТРЕЉАЈТЕ МЕНЕ УМЕСТО ЊЕ-
ГА! — МОЛИО ЈЕ ОТАЦ МИЛОСАВА
М. РАДОЈКОВИЋА. НЕМЦИ СУ ТО СА
ЗАДОВОЉСТВОМ ПРИХВАТИЛИ.

Да би застрашили Крагујевчане чији су град сматрали жариштем покрета народног отпора, Немци су у војној управи окупаторске команде у Београду, смислили план да казнену експедицију прво упуте у околна села. На њеном челу био је мајор СС трупа, Паул Кениг. Крећу је и 5. добровољачки одред љотићевских издајника под командом Марисава Петровића. Требало је „осветити“ 23 немачка војника који су убијени у борбама са партизанима у околини Горњег Милановца. Циљ је био село Мечковца.

ИДИТЕ И ПРИЧАЈТЕ!

У недељу, 19. октобра, батаљон мајора Кенига са две стотине војника, опколио је ово мало село, иако се знало да тога дана неће бити сељака на њивама. Са њима је био и фолксдојчер Леон Циргер, бивши радник војно-техничког Завода, који је по доласку окупатора обукао њихову униформу. Овде је требало да послужи као „преводац“.

Недужни мештани су истерани из кућа и отерани ван села. Тамо их је сачекао Циргер и наредио да се на страну издвоје сви млађи од 15 и старији од 60 година. Циргер им је тада прочитао смртну пресуду — био је то део одмазде због убијених немачких војника код Горњег Милановца. На окупу је било 68 сељака. Сви су стрељани по кратком поступку.

Циргер се тада обратио деци и старцима који су били ужаснути овим стравичним злочиним:

— Идите и причајте да су стрељани зато што су код Горњег Милановца убили наши војници!

Када су завршили свој „посао“, немачки војници су се постројили, дотерали своје униформе, очистили оружје и певајући се вратили у Крагујевац.

Касније, из гомиле лешева, извучена су само тројица полуживих — Живан Стевановић, Милош Јеремић и Милан Станојевић...

ЗЛОЧИН У КРАГУЈЕВЦУ

За покољ становништва у Крагујевцу фашистички окупатори су се помно припремали. План је састављен у Београду, све до детаља, а у њему су учествовали,

пored озлоглашеног мајора Паула Кенига, и представници крајскомандантуре и љотићевци.

Десетак дана пре тог догађаја у Крагујевац је стигао „специјални изасланик“ српске владе Бошко Павловић и сазвао скуп угледних Крагујевчана. Тражио је од њих да организују борбу против партизана. Написао је на општи мук. Акција „помирења“ му је пропала, иако је свима

бити сматрани за саботере и као такви стрељани. Дан опште рације, 20. октобар, затекао је школе пуне ђака.

Два дана раније, Немци су извршили први злочин. Покупили су све Јевреје, одвели их у бараке на Ста новљанском пољу, држећи

вање злочина окупатора и њихових сарадника, а касније и по детаљним исказима очевидца, Немци су упадали у школе, покупили професоре и ученике из петог и виших разреда, сврстали их у три реда и потерали. Покупили су и све раднике који су ради-

било јасно и познато како су прошли становници Мечковца и два друга села, Мојнића и Грошнице, чији су становници такође стрељани. Сада је на ред дошао други део плана — масовни злочин.

Али, овоме је претходила још једна „игра“ окупатора. Још почетком октобра, крајскомандант фон Бишофсхаузен окупио је директоре и управитеље крагујевачких школа и наредио да ђаци похађају наставу. Отпор ђака и њихових родитеља није престајао ни после овог упозорења. Тада је крајскомандант, две недеље касније, поново сазвао учитеље и наставнике и рекао им да ће они и ђачки родитељи

их све до 20. октобра без хране и воде. Тада је почело масовно стрељање: живот је изгубило око 50 мушкараца и жена. Све њихове ствари фашисти су однели, а лешеве оставили разасуте на све стране.

Истог дана почела је и масовна рација у Крагујевцу. Немачка казнена експедиција и њени помагачи блокирали су све излазе из града и почели да хапсе све мушкарце, па и децу. Трагедија је била на помолу.

И СТАРО И МЛАДО

Према документима Државне комисије за испити-

ли на реци Лепеници, међу њима и много деце. Љотићевски командант Марисав Петровић сменио је општинску управу и све службенике сврстао у колону за стрељање. Хапшени су и православни свештеници, а у колони смрти нашли су се и сви затвореници крагујевачког затвора.

Прво су на Становљанском пољу стрељани затвореници. Било их је око педесет и само неколицини је успело да умакне. Остали су стрпани у топовске шупе и ту провели стравичну ноћ. Издвојена је само неколицина за коју је Љотићевски командант Марисав Петровић изјавио да је

привржена „новом режиму“.

Сутрадан, 21. октобра, почео је масакр. Крагујевчани су одвођени у групама од по 60 до 120 људи, а затим су стрељани у оближњем потоку. Потукли су их Немци из тешких митраљеза, а потом су се, певајући, враћали по нове жртве. То је трајало од 7 часова изјутра до 14 часова по подне. Мајор Кенинг је контролисао стрељање, а када је завршено, Љотићевца Марисав Петровић је из групе случајно преживелих, њих око 400, многе издвојио и наредио им да над гробовима својих суграђана вичу „живео, Хитлер“!

Државна комисија је, својевремено, утврдила да се међу жртвама налази и 144 дечака од 12 до 18 година, много старца преко 70 година, чак и ратних инвалида без ногу.

СТРАВИЧНИ ПРИЗОРИ

У свом бесу окупатор није презао ни од чега. Тако је на стрељање био одведен и дечак Милосав М. Радојковић. Отац му је био „помилован“ и одведен као талац. Када је видео да ће му стрељати сина, отац је предложио да се са њим замени. Немци су са задовољством прихватили ову понуду...

Или други случај: Немци су из групе предвиђене за стрељање издвојили четворицу дечака. Тада је дошао Марисав Петровић затражио да буду издвојена још двојица, али у замену за петорицу других. Немци су пристали, па су други дечаци стрељани. Међу њима су била и двојица раније — ослобођених!

Ни овом приликом не треба заборавити херојство малих чистача обуће који су отишли у смрт само зато што нису могли да својим очима гледају како страдају њихови вршњаци, деца са којом су се играли и друговали по завршетку свог посла.

Све ово је само мали део епопеје храбрости нашег слободарског града Крагујевца и његових житеља. Споменици на њиховим гробовима у Шумарицама вечно ће подсећати како се часно и уздигнута чела умире за слободу.

А. Војводић

Dik
Browne

ХОТАР СТРАШНИ

ТРАГОМ

ИСТРАЖИВАЧА

Обукавши дебелу бунду, Ивар је отворио врата колибе и изашао напоље. Наслоњен на оквир врата загледао се у непрегледно бело пространство обасјано месечином.

Нигде никаквог звука ни покрета.

Гласно се накашљао, као да је желео да тако поремети стравичну тишину која га је притискала као невидљиво бреме. Иронич-

Ивар Руд

но се насмејао сам себи, обисао импровизовану штенару иза колибе и, када је утврдио да пси спавају, вратио се унутра.

Читава просторија није могла имати више од четири квадратна метра, од чега су највише простора заузимали кревети и заложена метална пећ. Одмах изнад кревета налазио се прозор, а остали зидови били су покривени белим медвеђим кожама. У једном углу стајала је пушка, поред ње разбацане књиге и конзерве с храном.

Ивар је угасио петролејску лампу, увукао се у врећу за спавање на кревету и заспао.

ПУЦАЊ У КОЛИБИ

Учинио му се да није спавао ни сат када га је пробудило режање паса а затим прасак стакла и лом дрвета на прозору. Чим се мало расанио, било му је све јасно: овакву снагу имала је само шапа поларног медведа. А таква једна шапа управо се провукла кроз рупу на прозору и канцама гребала по његовој врећи за спавање! Ивар је брзо покушао да се ослободи вреће, али му никако није полазило за руком да одвезе чвор који је везао пре него што је заспао. Ускоро је могао у отвору прозора да надре и шиљату њушку звери која је нестрпљиво дактала и претила да га убије.

Брзо се скотрљао с кревета и веза на врећи је пукла. Опрезно избегавајући шапу која је правила неконтролисане покрете изнад постеље, докопао се пушке и напунио је. Сачекао је неколико тренутака, и, када се њушка поново појавила у отвору, опалио. Затворио је очи од дима и уп-

»Толико је тешко поднети самоћу у овом леденом беспућу да, после извесног времена, човек не подноси ни самог себе« стоји у дневнику младог норвешког истраживача у чију су експедицију од самог почетка многи сумњали.

лашен заглашујућом детонацијом у затвореној просторији наслонио се на врата. Када је после неколико секунди погледао према прозору, медведа више није било!

Обукао је бунду и изашао. Напољу је, у снегу, затекао мртву звер. Сигурно је била тешка преко пола тоне.

Дивно крзно, помислио је гледајући трупло медведа. Мало је оштећено оловом око њушке, али то ће се већ уредити.

Отишао је у колибу по нож...

СЕЛИДБЕ СПАСА

Шпицбершка острва налазе се на око 500 километара од Северног пола и припадају Норвешкој. Када је, 1965. године, Норвежанин Ивар Руд затражио од норвешких власти дозволу да неко време проведе истражујући овај архипелаг, био је одбијен, јер је гувернер архипелага сматрао да Руд, који је тада имао само 19 година, није довољно припремљен да поднесе услове на Арктику.

Две године касније, најзад је издејствовао дозволу и заједно са пријатељем, искусним истраживачем Фредериком Рудахом, отпутовао бродом на Шпицберг. Са собом је сем залиха хране понео скије и санке са пет паса и свог немачког овчара Мајку.

Искрцали су се у фјорду Хорнсунд, на Шпицбергу.

Ту су се пријатељи разишли: Рубах је отишао да живи у колиби коју је раније саградио на западној обали острва, а колиба где је требало да буде Иварова база налазила се двадесетак километара источно од Рубахове. Изграђена је још 1957. године за неку научну екипу геофизичара и сада је била у јадном стању, полууништена олујама и шапама медведа.

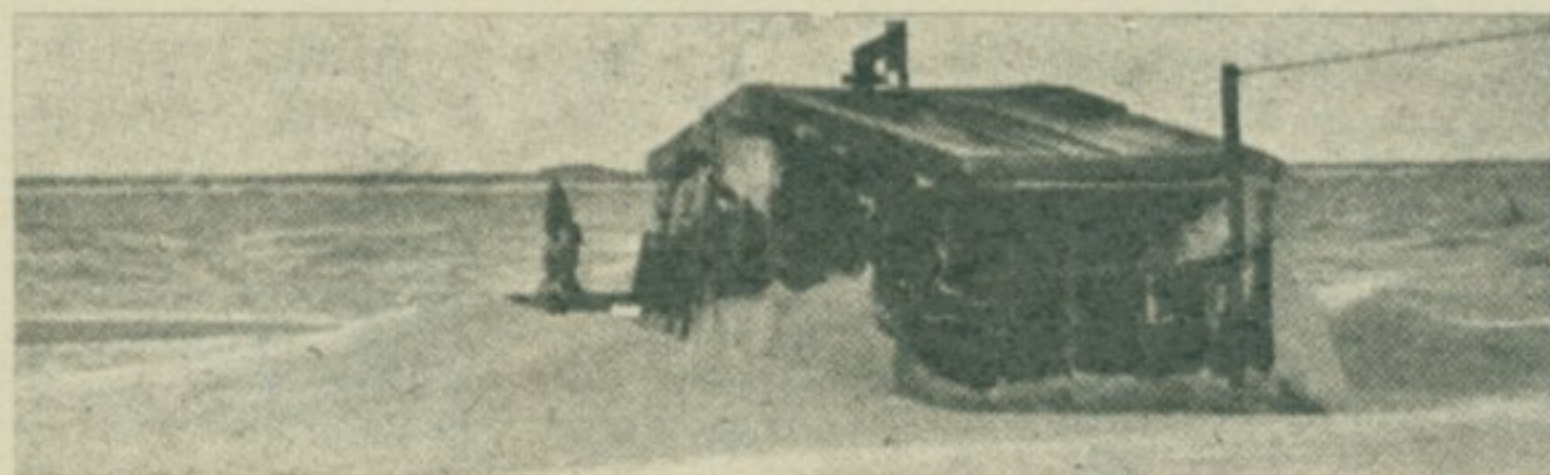
равао да остане на Шпицбергу неколико година, повремене селидбе из једне базе у другу учиниће му усамљенички живот мање досадним и тешким.

„Толико је тешко поднети самоћу у овом леденом беспућу, да после извесног времена човек не подноси ни самог себе...” — описивао је стање у коме се налазио.

Једном годишње бродом су му стизале залихе хране и опрема а он је плаћао новцем који би зарадио када су медвеђе коже које је одрао биле продате у Норвешкој.

ТАНАК ЛЕД

...Сада је са задовољством гледао крзно медведа

Једна од колиба на Шпицбершким острвима у којој је млади истраживач провео пуних пет година

Колибу је Ивар уредио и претворио је у своју базу, назвавши је Велика колиба. Петнаест километара источно од ње саградио је још једну, Малу колибу, која му је користила као друго склониште приликом одласка у лов и када би отишао сувише далеко на исток понесен истраживачким намерама.

Док је градио Малу колибу, мислио је на још једну ствар: пошто је наме-

који је понесен мирисом хране покушао да провали у Малу колибу. То је значило још новца за опрему. Међутим, није му било дозвољено да убија више од девет белих медведа годишње, јер је овој врсти претило изумирање. Самим тим и приходи су му били ограничени, па је залихе хране морао да ствара сам, углавном ловевши дивље гуске.

Ово је било нарочито тешко за време поларне но-

ћи која је трајала од новембра до фебруара. Користио је тренутак када су јата дивљих гусака за време селидбе прелетала Шпицберг. Уловио би их четрдесетак и имао залихе хране за дуже време.

Уопште, било му је тешко да се привикне на поларну ноћ, не само због сталног мрака, већ због осећања усамљености. Тих месеци покушавао је да спава што више, а када није спавао упрегао би псе у санке и одлазио да намешта замке од гвожђа за поларне лисице.

Једне ноћи упрегао је псе и кренуо да види шта се у замкама ухватило. Овог пута није сео на санке, већ се са скијама на ногама ухватио за задњи део санки и уживао у брзој вожњи. Изненада, пси су убрзали трку да би затим потрчали као подивљали! Погледао је испред себе и видео поларну лисицу како као без главе бежи пред његовим подивљалим псима. Санке су јуриле све брже, а он је једва одржавао равнотежу на скијама. Знао је добро: ако падне — готово је. Пси би наставили потеру за лисицом и ко зна када би их поново нашао. Осим тога, није било нимало лако вратити се сам на скијама до Велике колибе на температури од 40 степени испод нуле. Урлао је псима да стану.

Лисица је бежала кривудајући лево-десно. Изненада је Ивар осетио крчкање под скијама. Лисица их је навела на танак лед код обале фјорда! Срећа је била што су ишли великом брзином и нису дуже стајали на једном месту јер би пропали у воду. Ивар је имао утисак да их линија пукотина јури! Сада је још гласније викао и терао псе у трк. Изгледа да су и пси осетили опасност и напустили луду трку за лисицом, скрећући на нешто чвршће тле. Када су стали, Ивар се скљокао у снег.

Мало је фалило па да се удаве у леденој води!

КАКО УПАЛИТИ ШИБИЦУ?

Крајем јануара звезде на тамном небу постајале су све блеђе и полако се губиле. Примицао се крај поларне ноћи...

Ивар је погледао медвеђе коже које су се сушиле по зидовима колибе. Било их је девет. Имао је право да улови још једног медведа ове године. Брже него што је мислио пружио му се прилика.

Док је на скијама прове-
равао замке за лисице, иза
једног леденог узвишења ис-
трчао је огроман бели мед-
вед и упутио се ка њему.
Изненађен, склонио се у
страну, а медвед је
наставио трк. Подигао је
пушку и опалио два пута,
али медвед се није зауста-
вио, трчао је према фјорду.
По крвавом трагу Ивар га је
пратио и нашао га мртвог
на леденом платоу до обале
фјорда. Скинуо је скије, за-
био их у снег и коракнуо
на плато. Док је био заузет
око животиње, није приме-
тио да се ледени плато од-
војио од обале! Када је
схватио шта се догодило,
плато је био удаљен од оба-
ле пет-шест метара!

Не оклевајући, бацио се у
ледену воду и отпливао на
другу страну. Тек сада је
настала борба за живот. Да
се не би смрзнуо на снегу,
морао је да трчи и то што
је брже могао. Када је сти-
гао у колибу, видео је да
пећ није заложена, на шта
је био потпуно заборавио.
Заурлао је беспомоћно. Ру-
ке и ноге биле су му готово
одузете. Прсте није ни осе-
ћао.

Залеђеним рукама поку-
шао је да отвори кутију
шибица. Делимично је
успео, али шибике су се ра-
суле по поду. Сада нико
није могао да их покупи и
дигне са пода.

Да ли је могуће да ћу се
смрзнати у сопственој ко-
либи, панично је мислио.
Поставио је некако кутију
између колена и длановима
успео да ухвати једно па-
лидрвце и кресне. Одмах се
угасило! Тек шесто је успео
да упали и убаци га у пећ.
Суво дрво је плануло, био
је спасен!

Средином фебруара небо
је постало светлосиво, да би
се већ после неколико дана
претворило у дивно плавет-
нито. Ивар је гледао око се-
бе дивећи се обрисима пла-
нина у даљини, које није
видео од прошле године. Ка-
да се коначно на хоризонту
појавило сунце, заборавио
је на самоћу...

Ивар Руд је пуних пет го-
дина провео на Шпицбергу
и одатле донео велику збир-
ку филмова и фотогра-
фија које је снимио за вре-
ме свог боравка. Ускоро је
објављен и његов дневник
који се завршава овим ре-
чима:

„Пуних пет година про-
вео сам у једном огромном
позоришту, где сам посма-
трао и схватио сва правила
природе, да бих на крају
схватио своју улогу у том
команду...”

М. Ј.

ОТКОПАНО ДВА МИЛЕНИЈУМА ИСТОРИЈЕ

БЛАГО ”НАРОДА ОБЛАКА”

МЕКСИЧКИ АДВОКАТ АЛФОНСО
КАЗО ОДЛУЧИО ЈЕ ДА ЗАУВЕК ЗА-
КЉУЧА ВРАТА СВОЈЕ КАНЦЕЛАРИ-
ЈЕ И ПОСВЕТИ СЕ АРХЕОЛОГИЈИ. И,
УШАО ЈЕ У ЊЕНУ ИСТОРИЈУ.

везало овако велико и зна-
чајно откриће. Како је
уопште до њега дошло?

ОБОГАТИЛИ ИХ КУКУРУЗ И ПАПРИКА

Оно што је знао адвокат
Алфонсо Казо била је већ
општепозната ствар: у
срцу Мексика налазило се
светилиште из веома дав-
них времена, звано Монте
Албано. Налазило се на
врху планине Оаксаке, а
његове размере толико су
монументалне, да данаш-
њем посетиоцу мора да се
заврти мозак кад подигне
поглед у висине тих твр-
ђава и пирамида према
којима сам изгледа као
зрно песка. Али, оно пред-
чине стаје памет нису раз-
мере, него начин на који
је Монте Албано изгра-
ђен.

Његове величанствене
грађевине начињене су од
огромних каменних блоко-
ва тешких и по неколико
тона, савршено поставље-
них тако да образују сте-
пенасте пирамиде. Нарав-
но, све су то уз брдо, па
до мајсторски зарубљеног
његовог врха, довлачиле и
размештале голе људске
руке! Чак се ни за то није
знало, када су Запотеки,
народ генијалних неима-
ра, 1000. године пре н. е.
почели ово грандиозно де-
ло, намењено слави њихо-
вих божанстава.

Био је то народ
снажних људи, који се са
рога Мексичког залива, у
једној од оних историјс-
ких сеоба, преместио и
настанио у срцу данаш-
њег Мексика, на месту где
се сучељавају три низије.
За разлику од осталих
америчких народа који су
били номади, Запотеки су
имали већи дар запажања
биљака које су расле на
овом издашном тлу. При-
метили су једну, нарочито
укусну за јело и мешање:
кукуруз. Почели су да га

узгајају и — основ за бу-
дуће богатство Ацтека,
Маја и других староседе-
лаца био је пронађен! А
пронашли су Запотеки и
паприку, тиквице, борани-
ју...

Живећи од узгајања
поврћа и кукуруза, поста-
јали су све богатији, гра-
дили све лепше и веће
куће и по њиховим спољ-
ним зидовима малали ли-
кове божанства-заштитни-
ка. У једном тренутку до-
селили су се да им подиг-
ну светилишта високо, го-
ре, небу под облаке. Тако
је почела изградња Монте
Албана, места по којем ће
његови потоњи власници
Оаксаки, бити названи
„народ облака”.

Одакле Микстеци на
том месту?

Зна се само да су они
дошли као освајачи. Ме-
ђутим, са Монте Албаном
тада се догодила чудна
ствар.

ТАЈНА СЕДМЕ ГРОБНИЦЕ

Иако је савршено изгра-
ђено, ово светилиште под
облацима показало се не-
практично, пошто горе ни-
је било воде а ни начина
да се она однекуд доведе.
И, освајачи су полако си-
шли натраг, у равницу. Го-
ре су само покопавали сво-
је мртве и осим неколици-
не свештеника нико није
живео на тим божанским
висинама. Опустело каме-

но светилиште затекли су
и европски освајачи, када
је Колумбо Старом конти-
ненту открио америчке
обале. Међутим, ни он ни
морепловци после њега,
нису знали за обичај Мик-
стека да у гробнице сво-
јих мртвих похрањују зла-
то и драгуље!

То и објашњава зашто
је ово место остало нетак-
нуто до пре само педесет
година. Уопште, Микстеки
су били народ помало за-
постављен у историји,
иако није била тајна да су
у време када им је култу-
ра достигла врхунац, били
изванредни уметници.

Алфонсу Казу пало је
на памет да копа управо
испод огромног степени-
шта широког четрдесет ме-
тара централне пирамиде.
Ту су се, зарасле у жбуње
и коров, налазиле гробни-
це. Шест првих биле су —
празне. Судећи по праз-
ним ћуповима, мора да је
ко зна колико времена ра-
није још неком синула ис-
та идеја. Само, очигледно
је тај био жељан богат-
ства а не славе, па је про-
нађене предмете затајио
од јавности.

Ипак, Казо је био упо-
ран. Зар би иначе оставио
адвокатуру којом се
успешно бавио и пошао да
откопава напола заборав-
љено светилиште? И, кад
је његова лопата разгрну-
ла земљу са седме гробни-
це, награда за труд није
изостала. И то каква! Ње-
гово откриће спада у она
епихална, каква археоло-
зи називају „животним ис-
копавањем”. Јер, први пут
се показало да по саврше-
ности израде уметнички
предмети Микстека не за-
стају за културом старе
Кине, Египта и Микене.
Само, требало је пронаћи
њено подземно скровиште.

Данас се ови предмети
непроцењиве уметничке и
историјске вредности на-
лазе у музеју у Оаксаки.
Ко зна, можда то није
све? Можда још негде та-
јанствена латиноамеричка
утроба крије сведочанство
о њеним првим становни-
цима, чије су богате и ви-
сокоразвијене културе
још донекле тајна? Само,
треба учити, размишљати
и — сетити се! Без оштрог
ума нема ни великих от-
крића.

М. К.

Грандиозне намене пирамиде изграђене голим
рукама

Сатенсна баштованка (доле) гради своју компликовану позорницу са хиљадама малих прутита.

БАШТОВАНКЕ

Када је на Новој Гвинеји један упорни природњак наишао на „колибу“ коју је саградила врста птица баштованки или будоарки (*Ptilonorhynchidae*), није могао да поверује да то није дело људских руку. Задивљен њиховом вештином за градњу и смислом за боју, изјавио је да би требало исто као што се међу сисарима човек издваја од осталих животињских врста, поделити птице у две категорије: у једну сврстати баштованке а у другу све остале птице!

Баштованке су мале птице — величине од мањег дрозда до мање вране — веома опрезне и тешко приступачне. Од осталих врста издвајају се не толико анатомском особеношћу, колико својим „баштама или будоарима“. Ову својеврсну позорницу гради мужјак и она служи као свадбена одаја.

Неке од ових творевина су, зависно од тога којој врсти припадају, сасвим једноставне, подигнуте на тлу, док друге подсећају на праве добро испланиране грађевине са више одаја.

понекад и са масивним стубовима или кулама са сложеним крововима попут шатора. Украшене су љуштурама пужева, лепо уобличеним шљунком, разнобојним перјем, ситним воћем лепих боја и разним другим предметима светлих боја. У неке је уграђено по 3.000 прутита и до 1.000 разних украсних предмета! По једине врсте баштованки чак малају своје одаје, а у близини неких насеља у Аустралији пронађени су „будоари“ у чије су зидове били уграђени предмети израђени људском руком — кључеви, стакло, накит, комадићи сјајног метала па чак и — стаклено око!

Баштованке су прави мајстори и у прављењу вртова: простор на којем живе, обично величине стола, рашчишћавају и засађују разним растињем претварајући га у својеврсну зелену оазу.

Ове необичне птице су најраспрострањеније на Новој Гвинеји где живи 13 од укупно 19 врста, колико их има. Преосталих 6 врста живи у Аустралији.

ПТИЦЕ 1

Златна баштованна (види се на слици лево) унашава своје торњеве цвећем. Доле је њена колиба за приназивање.

Ево још четири врсте баштованне: 1. Краљевска баштованна, 2. Баштованна са наранџастом ђубом, 3. Црноглава баштованна, 4. Чоноладна баштованна.

УДВАРАЧИ са КОЛИБОМ

Мужјаци неких врста баштованки, када им дође време парења, почињу једно од најмаштовитијих и најмукотрпнијих удварања, за које се зна у свету мушкараца.

Потребно је, пре свега, врло педантно очистити део шумског тла и оградити га стотинама, а понекад и хиљадама, шкољки, или других сјајних предмета. После тога на овако припремљеној позорници, треба изградити што маштовитији призор.

На средини се налази колиба, која је обавезна и за чију изградњу је понеком мужјаку потребна и чиста година. Колиба, такође мора бити украшена малим шкољкама које се причвршћују грудвицама смоле са дрвећа. Женка ће, поред овога, веома ценити ако се ту нађе и понеки сјајан облутак и ситно, али шаролико, свеже шумско воће. Уколико у близини постоји људско насеље, онда ће сјајни предмети као што су накит или кључеви, по стати главни адути у освајању женског срца.

Да би све било као у бајци, баштованке сав терен око колибе поплочавају комадима маховине, стварајући утисак уређеног травњака усред дивљине.

Али није довољан само спољашњи утисак, степен „цивилизације и културе“ једне баштованке цени се по томе да ли је и како је омалао унутрашњост колибе. Омиљена боја је црна и добија се од угарака који се овлаже пљувачком.

Унутрашњост се може и тапацирати смесом пљувачке и финих влаканаца коре од дрвета. За наношење боје употребљава се кљун, али неке врсте за ову прилику праве и четке од лишћа или мекане коре од дрвета.

За све време изградње женке лете од једног градилишта до другог, подстичући мужјака на додатна напрезања и претећи да ће се одредити за другу колибу.

Један од најмањих чланова ове врсте, такозвана „златна баштованка“, живи на североисточној аустралијској висоравни. Иако није већа од врапца, гради колибу високу око три метра — прави солитер са неколико торњева од којих сваки представља вишеспратне апартмане.

Изузетно префињених архитектонских способности међу баштованкама је и „сатенска будоарка“. Она се определила за мрежасту платформу величине кућног прага, али знатно дебљу. По њеној средини она подиже два вертикална зида од прућа, висине око пола метра. Оне у ствари, обележавају стазу за шетње, која је поплочана травкама, шкољкама и другим сјајним предметима. За изградњу оваквог објекта, који је тешко и назвати колибом, утроши се око три хиљаде пругића и преко хиљаду шкољки.

Краљевска баштованка је, међутим, највештија у прављењу четки од лишћа, којима мала своју колибу. Њена специјалност је начин на

који распоређује своје сјајне љуспице. Оне су тако поређане да у свако доба неке од њих хватају одблесак сунца па је њихова колиба преко целог дана испуњена светлуцањем.

Најнеобичнија ствар, у вези са градитељском страшћу баштованки јесте у томе, што ове за птичије мере, величанствене грађевине немају никакву практичну намену и функција им је искључиво ритуална. После парења женка гради своје веома једноставно и функционално гнездо у коме узгаја младе без икаквог учешћа мужјака. Сврха једногодишњег мукотрпног рада мужјака била је једино у томе да привуче пажњу женке!

Колибе се граде обично поред оборених шумских стабала која служе као ослонац уколико се ради о већим грађевинама. Боје играју веома важну улогу у парењу баштованки и свака врста има своју боју за коју претпоставља да јој женка не може одолети. Сатенска будоарка избегава црвену и често се одлучује за „нежније“ — жуту и плаву. Пошто му је једна од страсти да свакодневно мења и аранжира свеже цвеће око своје колибе, оближњи баштовани често откривају да су жути и плави цветови нестали из њихових башта.

Када је човек први пут открио колибе и вртове баштованки, било му је веома тешко да поверује у педантерију и грандоманију ових птица које својом величином ретко да достижу величину вроне.

ЗАТОЧЕН У ПУСТИЊСКОМ БУНАРУ

Гангстери су одлучили да га ућуткају. Тако се нашао дубоко под земљом — у друштву једног костура!

При трептавој светлости бакље лобања је изгледала као жива. Ђино Ла Мантиа је ипак успео да се ослободи ужасног страха и поново је погледао у искежену лобању. Имао је утисак да се смејала његовом очају. Ако се не догоди чудо, у бунару ће ускоро бити и његов костур, а његова жена и деца, који га нестрпљиво очекују у Анаби, на алжирској обали Средоземног мора, никада неће ни знати шта се догодило.

Сузе су му потекле кад је кроз отвор бунара погледао у небо. Је ли могуће да је доле само неколико сати, кад је имао осећај да су прошли дани.

ПУТ БЕЗ ПОВРАТКА

Сунце је већ било на заласку када је тога дана кренуо кући где је требало да у кругу породице дочека Нову годину.

Док је напуштао зграду у којој је излазио његов лист на француском, Ђино је одлучио да заборави на кампању коју је неуморно водио против криминала. Али подземље је било другог мишљења.

Неком другом приликом сигурно би приметио три злокобне силуете које су га напаале у сенци дрвећа на тргу близу његовог стана. Међутим, ове вечери мислио је једино на своју жену и децу.

Бука кола која су му се приближавала великом брзином узнемирила га је и он се окренуо. У том тренутку три човека скочила су на њега.

Нападачи су добро знали свој

занат. Гурнули су Ђина на задње седиште и један од њих му је забио цев пиштоља у ребра. Ђину је било јасно да овакве вожње иду само у једном правцу, да са овог пута не би требало да буде повратка, јер га је подземље осудило на смрт! Отмичари ће га оставити негде на југу земље с куршумом у глави.

Док су возили из града разбојници су збијали шале и смејали се. Њихово спокојство још више је обесхрабрило Ђина. Одједном је осетио јачи притисак цеви пиштоља и један отмичар је зарежао: — Хајде, нагледај нас се... Више нећеш ништа писати ни говорити.

Кад су прошли и последња градска светла почела је да га хвата језа. Није желео да умре, али како да се извуче. За њега је ово била ужасна стварност; размишљао је

да покуша нешто кад аутомобил стане. Међутим повољна прилика није наишла.

ТО ЈЕ, ДАКЛЕ, КРАЈ!

Када су се коначно зауставили, извукли су га из аутомобила и наредили му да крене према пустињи. Новим притиском цеви у леђа један од разбојника га је терао да иде даље кад су ноге почеле да му клечају.

Први пут у животу пожалио је што се супротставио подземљу.

Отвор бунара није приметио све док није дошао на саму ивицу. Не сећа се да су пуцали у њега док је падао у провалију али се сећа да је, чим је ударио о дно, изгубио свест.

Кад је дошао себи, устао је и креснуо шибицу. Приметио је да у каменом зиду бунара нема удубљења за ноге, а отвор је био око 5 метара изнад њега.

Очајнички је покушавао да се, упирући ногама и леђима о зид, попне горе, али је сваки пут већ после неколико сантиметара падао.

Већ исцрпљен поново је упалио шибицу. На свој ужас угледао је људски костур са лобањом која га је злокобно гледала из таме. Од неких штапића и крпа направио је бакљу и при њеној трептавој светлости имао је утисак да се костур креће.

Ђино се стресао. То му је дакле крај. Можда ће се кроз ко зна колико година неко саплести о његов костур, а још је вероватније да никад нико неће наићи на њега.

Подигао је лагано искежену лобању. Могуће да је био у бунилу, више није сигуран, али се сећа да је на лобању ставио своје наочаре и причврстио их златним ланцем који је био на њима.

За тренутак је осетио неки мир, а онда га је опет обузео страх. То је смрт. Тако ћу и ја изгледати, помислио је и с одвратношћу одбацио лобању од себе. Док се котрљала, још га је злокобно гледала и одједном нестала.

Прошао је читав сат пре него што се усудио да потражи лобању. Закључио је да је пропала кроз тридесетак сантиметара широку рупу у дну бунара. Губитак наочара и златног ланца, поклона његове жене, био је последњи ударац. Сео је и зајецао.

НО ЈЕ БИО ТАЈ ЧОВЕК?

Сати и дани су пролазили и свако рачунање времена учинило му се беспредметним јер је изгубио наду у спас.

Међутим, пет дана после његовог пада у бунар у каналу за наводњавање један фармер је пронашао лобању са наочарима. Полиција је следила ток воде којим је лобања дошла и он их је одвео до подземне реке, три километра од места на којем је пронађена лобања.

Полиција је затим у року од два часа пронашла бунар у којем је био Ђино. Дошла је у прави час.

За време док је лежао у болници Ђино је написао криминални роман у којем је именовао и своја три отмичара, а када је пуштен из болнице, уредио је да се костур из бунара сахрани.

Ужас који је доживео прошао је али њега још занима одговор на једно питање: ко је био човек чија му је лобања спасла живот.

М. А.

НЕОБИЧНИ МУЗЕЈИ

АНТИЧКИ ХЛЕБ И СУЛТАНСКЕ НАРГИЛЕ

3 а Француску би се могло рећи да је земља музеја, пошто их у њој има веома много. Ево неких необичних, чак можда јединствених у свету:

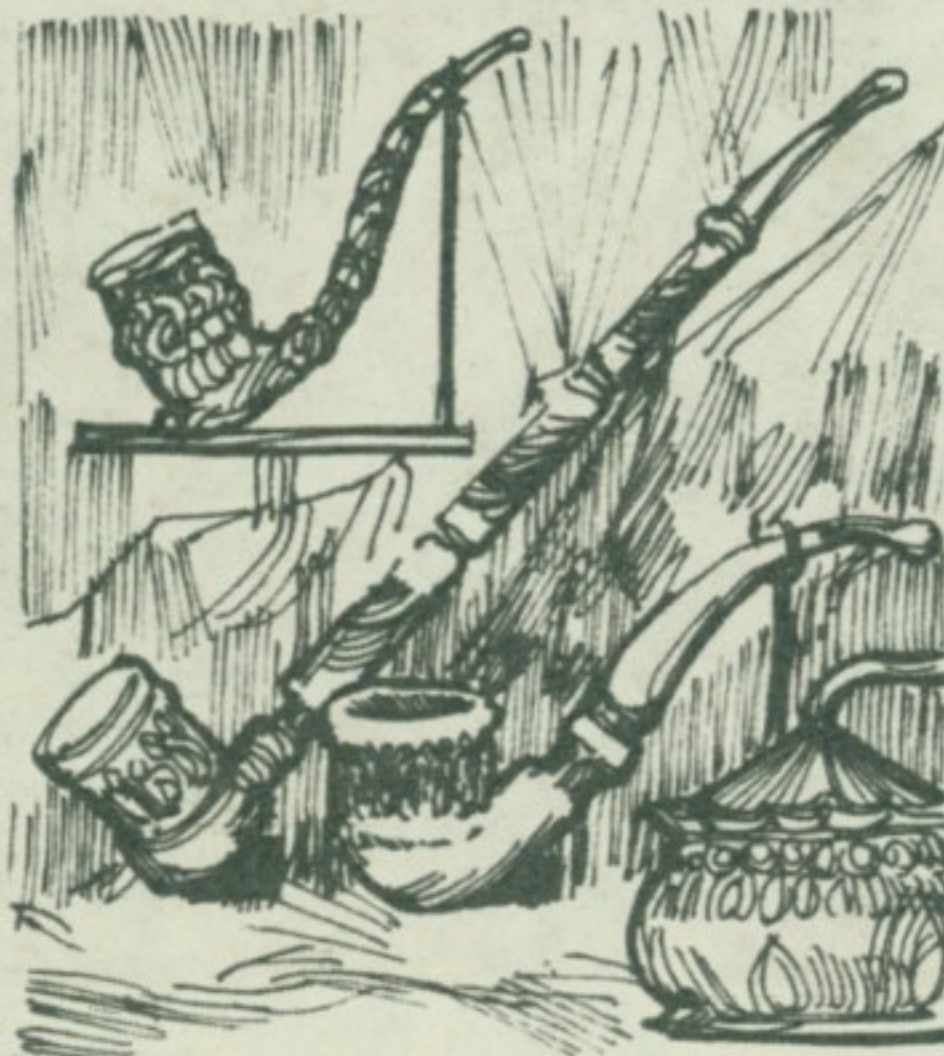
Музеј спелеологије — Налази се у месту Гањи, на Сени. Они које занима истраживање пећина наићи ће овде на изванредне реконструкције чувених спелеолошких поду-

Женске ципеле из 16. века

хвата, затим опрему и инструменте који су се употребљавали некад и сад, па документа која су припадала истраживачима. Ту су и цртежи пећинских животиња и живота у праисторији.

Музеј луле — Ова „справа“ за порок звани пушење нема баш велику историју, пошто је „измишљена“ тек пре неколико векова. Ипак, то време било је довољно да

се разигра машта креатора лула и — напуни музеј у Сен-Клоду најнеобичнијим примерцима, почев од наргила какве су употребљавали турски султани, па до данашњих. Музеј играчака — У градићу Поазију налази се сигурно најскупочиња збирка играчака на свету, пошто су скупљени ретки примерци из 18, 19. и почетка 20. века.

Музеј хлеба — Радозналци који се питају како је изгледала ова незаменљива животна намирница у античка времена, одговор ће наћи у месту Шарантон-л-Пон.

Музеј обуће — Да се посетиоцима заврти мозак! У Градићу Роману постоји неколико хиљада чизмица, ципела и пауча из свих времена и са свих меридијана. Заиста необично...

Издавачко предузеће
„Вук Караџић”, Београд, Краљевића Марка 9
НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем комплет ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА по цени од 300 динара ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ (плаћање приликом преузимања књига од поште) а по одбитку попушта од 10%.
НА ОТПЛАТУ — по цени од 300.— динара, који ћу износ исплатити у три редовне месечне рате по 100.— динара, почев од _____ 197____ године. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему књига, рачуна и уплатница.
(Непотребно прецртати)

(Име и презиме)

(Поштански број и место)

(Адреса стана)

(Назив и адреса радне организације)

Овера запослења за купце на отплату

Купац

(Бр. л. к. и где је издата)

Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

ПОКЛОН ИЗУЗЕТНЕ
ВРЕДНОСТИ
ЈЕДИНСТВЕНА
ЗБИРКА ОД 15
СЛИКОВНИЦА ЗА
НАЈМЛАЂЕ ЧИТАОЦЕ У
УКУСНО ОПРЕМЉЕНОЈ
И ОРИГИНАЛНОЈ
КУТИЈИ —
КОВЧЕЖИЋУ
Избор најлепших
сликовница за децу —
класичне бајке и
оригиналне приче
наших најпознатијих
дечјих писаца са
илустрацијама познатих
ликовних уметника.
15 сликовница
364 стране формата
26 x 20,5 cm
260 илустрација у боји
ХРАБРИ КЕКЕЦ
ПЕПЕЉУГА
ПРИНЦЕЗА
НА ЗРНУ ГРАШКА
ЦРВЕНКАПА
УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА
НЕВАЉАЛИ ЗЕЧИЋ
СНЕЖАЊА
ЗЛАТНА ПРИЧА
СУНЦОБРАН
БАЛОНЧИЋ
ИВИЦА И МАРИЦА
ГАРОВ У
ЗООЛОШКОМ ВРТУ
ПАПУЧИЦА — МАЦА
КО ЈЕ НАПРАВИО ВОЈИ
КОШУЉИЦУ
КРОЈАЧ БОЦКО
МИШУЛЕНЦЕ

Књиге од којих дете не може да се одвоји док не прочита и последњу страну права су драгоценост. Да је књига најбољи друг сведочи и „ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА”
ЦЕНА КОМПЛЕТА ОД 15 сликовница 300.— динара
Књиге се могу купити за готово са 10% попушта или НА ОТПЛАТУ у три месечне рате по 100.— динара месечно.
КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА КОМПЛЕТ МОГУ ДОБИТИ У ПРЕДУЗЕЋУ „ВУК КАРАЏИЋ”, Краљевића Марка 9, сваког радног дана, сем суботе, до 15 часова.

Неколико минута пре поноћи почео је да дува јак ветар. Крошње високог дрвећа уз шкрипу су се савијале, а сасушено лишће у ковитлацима се дизало према небу, да би се као киша нагло спуштало на високу траву и коров који су расли око куле Чиндиен, на периферији малог места Тирговишта, у Румунији. Силовити налети ветра разбудили су гавранове уснуле испод стрехе, те старе грађевине са чијих је зидова опао малтер, а окрњене цигле скривала густа пузавица. Крештање птичурине и њихово тупо клепетање крилима стапало се са фијучима и добовањем кише која је управо почела да пада. Негде је ова хукнула.

Када је избила поноћ, у поткровљу замрачене куле упалила се титрава светлост, изгледало је као да ће сваког тренутка да утрне. Ускоро се у оквиру напуклог прозорског рама, са чије су обе стране висили разваљени капци давно испране боје, појавила једна сенка.

То се вампир Дракула пробудио. Кошчатом руком подигао је поклопац мртвачког сандука и полако изашао из њега прикупљајући скуте црне пелерине, обрубљене црвеном свилом, на којој се ухватила паучина и прашина. Запалио је свећу и принео је лицу: загледао се у пламен који је осветљавао његову разбарушену косу, повијен нос, бледу изборану кожу и дугачке очњаке који су прелазили преко доње усне. А затим је укоченим кораком кренуо низ дрвене степеннице које су шкрипале и повијале се под његовим ногама... Све више је убрзавао корак! Јер, журило му се: и те ноћи морао је у уснулој варошици да пронађе жртву из чијег ће врата да пије крв.

ПРИЧАМ ТИ ПРИЧУ!

Тако је 1890. године Енглеz Абрахам Стокер у роману „Дракула“ описао војводу, грофа, кнеза и... тиранина Влада Цепеша Дракулу који је живео у 15. веку у Румунији. Његово име (Цепеш у преводу са румунског значи — колац а Дракула — ђаво) није толико познато у историји, али и данас, после скоро пет векова, нема човека који за њега није чуо. Јер, после објављивања романа „Дракула“ читава светска јавност је о њему сазнала, али не као о владару румунске кнежевине Влашке, већ као о најстрашнијем вампиру свих времена.

Крајем прошлог века, приликом једне посете Мађарској, дотада непознати писац Абрахам Стокер, сусрео се у Будимпешти са својим пријатељем Арминијусом Вамбером. Овај је знао доста митова и легенди које су се на Балкану преносиле с колена на колена. Једном приликом, прекраћујући време у кас-

ИСТИНА О ВАМПИРУ ДРАКУЛИ

БЛИЗНАЦ МЛАЗИ 500 ГОДИНА

ним вечерњим часовима, Стокеру је поменуо и легенду о Владу Цепешу Дракули. Хладнокрвног Енглеза је та прича толико узбудила да је, чим се вратио у своју земљу, почео да пише роман дајући машти на вољу и градећи лик главне личности на стравичним приказима од којих се коса диже на глави, а крв, буквално, леди у жилама.

Ипак, истина о Владу Цепешу Дракули је сасвим другачија, о чему постоје забележени историјски подаци.

ЖИВИ ЗАКОН

Није тачно познато када се Влад Дракула родио, мада се верује да је то било 1430. или 1431. године, у Трансилванији. Његов отац је био владар те румунске

покрајине и познат као веома окрутан човек, тако да је дечак још одмалена био суочен са суровошћу и брзо схватио да је она један од начина за очување владарских позиција.

Али, после 1393. године и освајања Бугарске Турци све више продиру у Румунију. Отац Дракула решава да око себе окупи све феудалце и супротстави им се с јаким војском. Многи су одбијали да га послушају, али владар почиње сваку непокорност најстроже да кажњава одсецањем руку, ногу, носева, а понајчешће — глава!

У једној бици, 1455. године, султан Ханијади убио је Дракулу. На његово место долази двадесет петогодишњи Влад Цепеш, чврсто решен да настави очевим стопама. И сам почиње да кажњава своје земљаке и заводи страшан терор над

свима који одбијају да ступе у војску или на било који начин покушају да му се супротставе.

Ипак, Влад Цепеш је највише волео да их сам кажњава. У замку Бран, недалеко од Риснова (ту се данас налази Музеј феудалне уметности) поставио је бројне справе за мучење, почев од усијаних менгела, направа за истезање... до машица за чупање мяса и делова тела. Његова идеја да народ држи у покорности тако се и остварила. Плашећи се одмазде нико није смео да му приговори. Дракула је постао неприкосновен владар и живи закон феудалне кнежевине Влашке.

Међутим, онажна турска војска све више надире у Румунију, па битке са њима постају све чешће. У једном таквом окршају, после сукоба са војском Мехмеда

Један од сачуваних портрета Влада Цепеша Дрануле

II Влад Цепеш је наредио својим војницима да све заробљенике — набију на колац. Око 30.000 људи данас је издисало на сунцу, умирало у најгорим мукама, а застрашујући крици и неописиви задах трулежи ширили су се унаоколо и упозоравали народ да ће тако свако проћи ако не брани своју земљу или нешто замери Владу Цепешу Дракули.

НОСЕВИ НА ПОКЛОН

Изгледа да његова окрутност није знала за границе. Постоји легенда да је другом приликом гомили од 10.000 заробљених Турака дугачким зарђалим ексерима закуцао — фесове за главе а затим ту крваву војску приказао народу.

Поред таквог владара и војници су постали сурови. После једне битке, желећи да обрадују Дракулу, донели су му на поклон — 27.000 носева и ушију одсечених са глава живих и мртвих турских војника!

Дракула се прочуо као тиранин, па су многи покушали да му се додворе. Али, као да га је све то нервирало, постао је окрутан и према својим пријатељима, рођацима, познаницима, свештеницима... Ипак, најгоре су пролазили лопови, просјаци, лењивци... који су дрхтали и на

РУМУНСКИ ВЛАДАР ВЛАД ЦЕПЕШ НАРЕДИО ЈЕ ДА СЕ ЗАРОБЉЕНИМ ВОЈНИЦИМА ПРИКУЦАЈУ ФЕСОВИ ЗА ГЛАВЕ, А ЗАТИМ ЈЕ ТУ КРВАВУ ВОЈСКУ ПРИКАЗАО НАРОДУ. ЊЕГОВА ОКРУТНОСТ НИЈЕ ЗНАЛА ЗА ГРАНИЦЕ.

помен његовог имена. Прича се да су у то време гомили златника могле да стоје на тргу, а да нико не посегне за њима. Јер, свака крађа значила је у најбољем случају одсецање руку, носа, вађење очију... а смртна казна била је нешто најнормалније.

САЖИВЕО СЕ СА УЛОГОМ

Још тада неки уметници су покушали да насликају Дракулу. До данас су сачувана два његова портрета: један се налази у замку Амброс, недалеко од Инсбрука, а други у замку породице Штеперк крај Салцбурга. На њима овај румунски владар има бледо и испијено лице, дуг повијен нос, танке усне и тамну косу, а црно-црвени огртач пребачен му је преко леђа.

Изгледа да су управо ови портрети инспирисали Абрахаму Стокера да Дракулу, који се према миту повампирио после своје смрти 1470. године, опише као високог човека, урокливог погледа и са пелерином која је лепршала иза њега док би ходао и од које се никада није раздвајао. Оно што је Стокер додао његовом лику су дуги и повијени предњи зubi којим је Дракула гризао своје жртве за врат и пио њихову крв.

Одмах после штампања, у Енглеској је роман „Дракула“ постао бестселер, а затим и у читавом свету. Само у САД доживео је 44 издања у милионским тиражима.

У пролеће 1924. године роман је драматизован и постављен на позоришну сцену, у Лондону. На премијери се онесвестило — 29 гледалаца! Већ на првој репризи режисер Хамилтон Дин ангажовао је једну медицинску сестру: све време она је помно бдела над публиком и сваком коме би позлило приносила под нос бочицу са сирћетом или амонијаком.

И на Бродвеју, у Њујорку, ова представа је дожи-

вела невероватан успех — због огромног интересовања публике изведена је 1300 пута. Главна улога поверена је до тада непознатом глумцу Мађару Бели Лугошију који се с њом и прославио: писма обожавалица почела су свакодневно да му пристиже, а многе жене су се заљубиле у „Дракулу са дасака“, нудиле му утеху у свом дому, слободан живот у њиховим подрумима и таванима као и — брак.

Међутим, од свега тога Бела Лугоши је прихватио само филмске понуде: ускоро је snимио „Дракулу“ први пут приказан 1935. у режији Тода Браунинга. „Знак вампира“ и „Дракулина кћи“. Изгледа да се превише уживео у улогу главног јунака, јер се после снимања ових филмова потпуно осамио. Купио је један полуразрушени замак, а знатижељници су могли да га виде како се ноћу шета кроз башту обраслу у коров, огрнут црно-црвеном пелерином, док је месечина обасјавала његово мрачно лице. Умро је 16. августа 1956. године, потпуно сам и напуштен од свих пријатеља, чврсто убеђен да је — Дракула!

Прави Влад Цепеш Дракула сахрањен је у једној малој цркви на острву Снагову, на истоименом језеру у Румунији, а његов неугледан гроб свакодневно посећује на стотине поклоница страве и ужаса. Иако се румунска влада одриче свих легенди о Дракули као вампиру (забранила је и штампање књига сличног садржаја), захваљујући том миту туристи у овој земљи остављају грдан новац: пре три године то је била сума од око 20 милиона долара! Цифра која није за потцењивање, иако мит остаје — мит.

Б. Ј.

НЕСВРСТАНИ СВЕТ - ДНР КОРЕЈА

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ЗЕМЉА УЧЕЊА

● На државном грбу све социјалистичке земље налази се огромна хидро-централа у овалном раму од класја пиринча, сплетеног црвеном пантљиком са натписом: „Демократска Народна Република Кореја“, изнад којег се налази црвена звезда. Државна застава има по средини широку црвену траку, на чијој се горњој и доњој страни налази по једна танка бела трака, а затим плава. На црвеној траци налази се црвена петокрака звезда постављена у белом кругу.

● ДНР Кореја, односно Северна Кореја, простире се на површини од 120.538 квадратних километара, а према подацима из 1974. године у њој живи око 14.680.000 становника. На југу Корејског полуострва граничи се са Републиком Корејом, а између њих се налази демилитаризована зона, чија је површина 1.262 квадратна километра.

● Око 99 одсто становника сачињавају Корејци, а 1 одсто су Кинези. Корејски језик припада уралско-алтајској групи, а књижевни има доста кинеских елемената. Корејци су најпре употребљавали кинеско писмо, а од средине 15. века служе се такозваним народним. Први текстови на корејском језику потичу из 6. века.

● Јула 1945. године расправљало се о условима капитулације Јапана, по којом се окупацијом налазила и Кореја. Потсдамском декларацијом тада је одлучено да совјетска и америчка армија истерају јапанске освајаче а њихове зоне дејствовања одређене су 38. паралелом. Заједно са корејским патриотима њихове јединице су септембра 1945. године ослободиле Кореју, а дуж 38. уредника повучена је граница привремене зоне САД и СССР-а. Тако је Кореја подељена на Северну (захвата 57 одсто територије) и Јужну Кореју (захвата 43 одсто Корејског полуострва). Подељена Кореја постала је опасно жариште рата ко-

ји је избио 25. јуна 1950. године и трајао три године. На страни Северне Кореје бориле су се кинеске јединице, а на страни Јужне — америчке групе. Тек 27. јула 1953. године потписано је примирје које је и данас на снази.

● ДНР Кореја је суверена социјалистичка држава која почива на политичком и идеолошком јединству целог народа, на бази савеза радника и сељака под руководством радничке класе, на социјалистичким производним односима и на темељима независне националне привреде. Руководећа идеја ове земље је „ђуче“ која представља стваралачку примену марксизма-лењинизма на стварност Кореје, ослањајући се при том на сопствене снаге у економском развоју.

● Ово је индустријско-пољопривредна земља са националним дохотком од око 1.000 америчких долара по становнику. Од рудног блага највише има угља, гвожђа, графита, олова, цинка, бакра, боксита, злата, сребра... У новије време откривена су и налазишта нафте. Најважније индустријске гране су црна металургија, хемијска, прехранбена, текстилна, дрвна, бродоградња, електротехника...

● Обрада земље је механизована, уз примену вештачких ђубрива, инсектицида и агротехничких мера. Главни пољопривредни производи су пиринач и соја, а у мањим количинама гаји се пшеница, јечам, зоб, раж, кромпир.

● Уставом из 1972. године одлучено је да десетогодишње школовање буде бесплатно и обавезно, а сва предшколска деца морају једну годину да похађају припремне разреде. Корејски председник маршал Ким Ил Сунг је изјавио да ће ова држава постати земља учења и образовања у којој ће студирати сви људи.

● Социјалистичка ДНР Кореја чланица је покрета несврстаности, трајно опредељена за неприпадање блоковима и одлучна да пружи пуни допринос међању постојећих политичких и економских односа у савременом свету. Спремна је да пружи пуну подршку свему што је прогресивно и револуционарно, а при томе уважава право на пуну самосталност сваке земље и сваког покрета. Мада просторно далеко, Југославија и Кореја су веома блиске, постоји интензивна политичка сарадња у свим доменима — од државних до партијских односа. што је показала и последња посета председника Тита овој држави.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

BABALU

стрип

ФЛАШ ГОРДОН ЈЕ УМА-
КАО ИМПЕРА-
ТОРУ МИНГУ
И СА СВОЈИМ
ПРИЈАТЕЉИ-
МА УКРЦАО
СЕ НА ЗАПЛЕ-
ЊЕН БРОД НА
КОМЕ ЈЕ ДОШ-
ЛО ДО СУКО-
БА ИЗМЕЂУ
ФЛАША И ФИ-
ЕРА, БИВШЕГ
МИНГОВОГ ЖЕ-
ЉЕЗНИЧАРА...

У ТУ-
ЧИ, ФЛАШ
ЈЕ ТАКО
УДАРИО
ФИЕРА ДА
ЈЕ ОВАЈ
ПРЕЛЕТЕО
ПРЕКО ОР-
РАДЕ БРО-
ДА. ФЛАШ
ЈЕ СНОЧИО
ДА СПАСЕ
ДРУГА...

УМАЛО ИХ
НИЈЕ ЗАКА-
ЧИЛА ОГРОМ-
НА И СНАЖ-
НА ЕЛИСА...

ЗАУСТА-
ВИТЕ
БРОД!

СУНОЛ, НАПЕТАН ЗАПЛЕЊЕНОГ
МИНГОВОГ БРОДА КОЈИ ЈЕ ПРИ-
ШАО ФЛАШУ, ПОЗВАО ЈЕ ДЕЈЛ ДА
СЕ УКРЦА У ХЕЛИКОПТЕР И ИЗ ВАЗ-
ДУХА ПОМОГНУ ФЛАШУ И ФИЕРУ...

ЕНО ИХ,
СУНОЛ!

ХЕЛИКОПТЕР
СЕ ЗАУСТАВИО
ИЗНАД ФЛАША
И ФИЕРА...

ФЛАШ ЈЕ ЈЕДВА УСПЕВАО
ДА ДРЖИ СВОГ ОНЕСВЕШ-
ЋЕНОГ ПРИЈАТЕЉА...

ИЗ ХЕЛИКОПТЕРА
СУ СПУШТЕНЕ МЕР-
ДЕВИНЕ ОД КОНОП-
ЦА...

НЕ ПЛАЧИ, ДЕЈЛ!
ВИДИШ ДА ЈЕ СВЕ
ДОБРО! СТИГЛИ
СТЕ НА ВРЕМЕ!

ФЛАШЕ,
СВОЈ ЖИ-
ВОТ СИ
СТАВИО
НА КОЦ-
КУ ДА БИ
МЕ СПА-
САО! ОД
САДА СИ
ТИ НАШ
ЗАПОВЕД-
НИК!

ИЗНЕНАДА, НЕ-
БО ПРЕКРИШЕ
МИНГОВЕ РАТ-
НЕ РАКЕТЕ...

САДА НАС ВИШЕ
НИШТА НЕ МОЖЕ
ЗАУСТАВИТИ НА
НАШЕМ ПУТУ ПРЕ-
МА СЛОБОДНОЈ
ЗЕМЉИ!

ФЛАШЕ,
НАПАДЕ
СУ НАС
МИНГО-
ВЕ РА-
КЕТЕ!

СУНОТ ЈЕ
ВЕШТО ИЗБЕ-
ГАВАО НА-
ПАД...

ФЛАШ
ЈЕ УСПЕО
ДА ОБОРИ
ЈЕДНУ РА-
КЕТУ...

АЛИ, И
ХЕЛИКОПТЕР
ЈЕ ПОРОБЕН
...

ДЕЈЛ,
ЈЕСИ ЛИ
ПОВРЕЂЕ-
НА?

ФЛАШ ЗОВЕ НОСАЧ
АВИОНА? ПОТРЕБНА
НАМ ЈЕ ПОМОК? НА-
ПАДЕ СУ НАС МИН-
ГОВЕ РАКЕТЕ?

ЗАПОВЕДНИК МИН-
ГОВЕ ВАЗДУШНЕ ФЛО-
ТЕ НЕ ПРЕСТАЈЕ С ИЗ-
ДАВАЊЕМ НАРЕЂЕ-
ЊА...

ФЛАШ ОЧАЈНИЧКИ
ПОКУШАВА ДА ОДР-
ЖИ ХЕЛИКОПТЕР
У ВАЗДУХУ...

... НОЈИ СЕ НАШАО ОКРУ-
ЖЕН УНАКРСНОМ ВАТРОМ...

НИКАДА СЕ НЕБЕ-
МО ИЗВУГТИ ИЗ ОВОГ
ПАКЛА?

ЗАРКОВ СЕ НАТЛАЗИО
НА НОСАЧУ АВИОНА
И ПРИМИО ЈЕ ФЛА-
ШОВУ ПОРУКУ...

НАРЕДИО ЈЕ ДА СЕ ПРИТЕКНЕ
У ПОМОК ФЛАШУ...

ИАКО СУ СЕ НАТЛАЗИЛИ У БЕЗНАДЕЖНОМ ПОЛОЖАЈУ, ФЛАШ, ЗАРКОВ И ДЕЈЛ НИСУ ГУБИЛИ ГЛАВУ...

СВРШИМО ВЕК ЈЕДНОМ С ТИМ ХЕЛИКОПТЕРОМ?

У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ ПОЈАВИШЕ СЕ ЗАРКОВЕ РАКЕТЕ И У ИЗНЕНАДНОМ НАПАДУ ЗБРИСАШЕ МИНГОВУ ФЛОТУ...

ФЛАШ ЈЕ САДА МОГАО ДА СЕ СПУСТИ НА БРОД...

ЗАРКОВЕ, НЕ ЗНАМ КАКО ДА ТИ ЗАХВАТИМ...

А САДА, ФИЕРО, ИДЕМО ДА СПАСЕМО ХОКОНА И ЊЕГОВЕ ЛЈУДЕ?

КАКО ТИ НАРЕДИШ, ФЛАШЕ? САДА ТИ ЗАПОВЕДАШ?

ДЕЈЛ ЈЕ ДАЛА ИМЕ ЗАПЛЕЊЕНОМ БРОДУ...

ЗВАКЕМО ТЕ СЛОБОДА?

СУНОЛА, КРСТАРИКЕШ ПОДАТЈЕ ОД ЛУКЕ? КАДА ТИ ДАМ СИГНАЛ ПУТЕМ РАДИЈА, УПЛОВИКЕШ У ЊУ? СВЕ МОРА ДА СЕ ОБАВИ БРЗО?

ФЛАШЕ, И ЈА БУ С ТОБОМ?

ФЛАШ И ДЕЈЛ ПОШЛИ СУ ХЕЛИКОПТЕРОМ ДА СПАСУ ХОКОНА...

КАКВА СЕ ТО БУКА ЧУЈЕ?

НИЈЕ ТРЕБАЛО ДА ПОТЛАЗИШ СА МНОМ? СУВИШЕ ЈЕ ОПАСНО?

ФЛАШ И ДЕЈЛ УЗАЛУД
СУ ПРЕТРАЖИВАЛИ ШУМУ
У КОЈОЈ СУ СЕ СКРИВА-
ЛИ ХОНОН И ЊЕГОВИ ТЈУ-
ДИ...

ХОНОН ЈЕ ПОМИСЛИО
ДА МИНГ ТРАГА ЗА
ЊИМ...

СМА-
НИТЕ
ТАЈ
ХЕЛИ-
КОП-
ТЕР!

ПУЦАЈТЕ
ЧИМ СЕ ОТ-
ВОРЕ ВРА-
ТА?

МИНГОВИ ТЈУДИ
СУ НАПОЉУ? ЈА
БУ ПРВИ ИЗИЋИ?

ФЛАШ ЈЕ НА ВРЕМЕ
ОДСКОЧИО НА СТРА-
НУ, АЛИ ТАДА СЕ
ПОЈАВИЛА ДЕЈЛ...

ХОНОНЕ,
ТО СМО
МИ, ФЛАШ
И ДЕЈЛ

СТРАШНО!
МИСЛИЛИ
СМО ДА СТЕ
МИНГОВИ
ВОЗНИЦИ?

НИЈЕ МИ НИШТА,
ФЛАШЕ? МЕТАК ЈЕ
САМО ПРОСВИРАО
КРАЈ МЕНЕ? ОНЕ-
СВЕСТИЈА САМ
СЕ ОД
СТРА-
ХА?

СРЕЋАН
ШТО СЕ
СВЕ ДОБ-
РО СВР-
ШИЛО
ФЛАШ
ЈЕ ПО-
НЕО
ДЕЈЛ

... ПРЕМА СКРИВЕНОМ
ВОЗУ У КОМЕ СУ СЕ НА-
ПАЗИЛИ ХОНОНОВИ ТЈУ-
ДИ...

ТРЕБА ДА СЕ ПРОБИ-
ЈЕМО ПРЕМА ЛУЦИ ГДЕ
БЕ НАС, НА МОЈ ЗНАК,
ЧЕКАТИ ЗАРКОВ?

ФЛАШ ЈЕ ИЗ-
ДАВАО НАРЕ-
БЕЊА...

ИЗНЕНАДА,
ДЕЈЛ ЈЕ
УГЛЕДА-
ЛА ЛОГА,
МИНГОВОГ
ШПИЈУ-
НА...

ФЛАШЕ,
ОН МЕ ЈЕ
УДАРИО
ОНЕ НОГИ
У ШУМИ
И ИЗДАО
НАС МИН-
ГУ?

ПРЕШИШ, ДЕЈЛ?
ЛОГО ЈЕ ЈЕДАН
ОД МОЈИХ НАЈ-
ВЕРНИЈИХ ТЈУ-
ДИ?

ЛОГО ЈЕ БИО ВЕ-
ЗИСТА ПА ЈЕ ПОМО-
ГАО ФЛАШУ ДА СТУ-
ПИ У ВЕЗУ СА СУНО-
ТОМ И ЗАРКОВОМ...

КАПЕТАН
СУНОТ НЕ-
СТРПЉИ-
ВО ОЧЕ-
КУЈЕ ПО-
ЗИВ...

ИЗДАЈНИК
ЛОГО УНТЈУ-
ЧИО ЈЕ РА-
ДИОФОН ТА-
КО ДА ЈЕ
И МИНГ МО-
ГАО СВЕ ДА
ЧУЈЕ...

СУНОТ ТРЕБА ДА
САЧЕКА ФЛАША
И ПОБУЊЕНИКЕ
У ЛУЦИ У ПОНОЈ,
МИНГ?

ИМПЕРАТОР ЈЕ ОДМАХ ПО-
ЈАЧАО СТРАЖУ У ЛУЦИ...

КАПЕТАН СУНОТ ЈЕ ПРИМЕ-
ТИО МИНГОВЕ РАКЕТЕ И БР-
ЗО ОБАВЕСТИО
ФЛАША, АЛИ
ПОРУКУ ЈЕ ПРИ-
МИО ЛОГО...

ФЛАШЕ, СУНОТ
КАЖЕ ДА ЈЕ
СВЕ У РЕДУ?

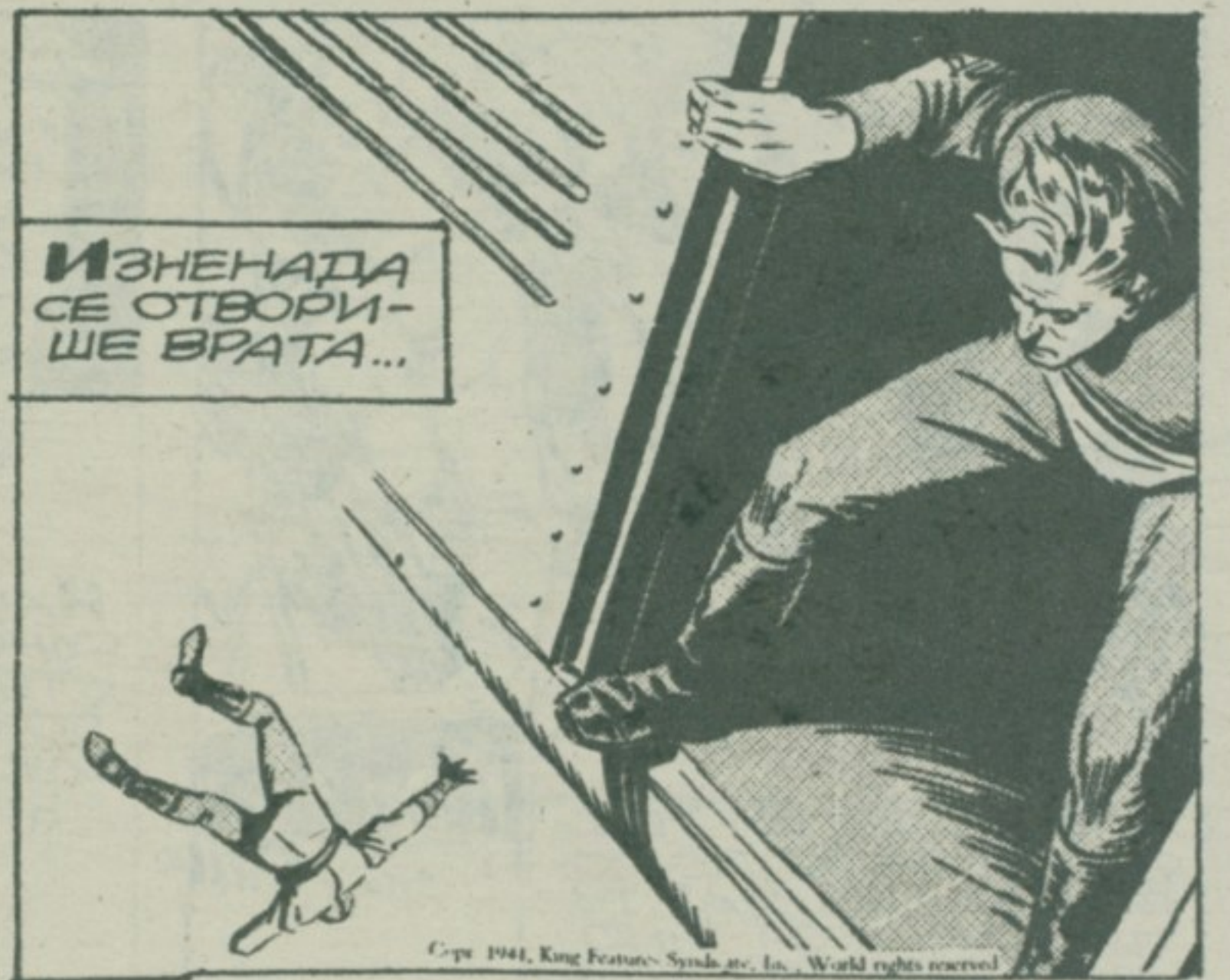
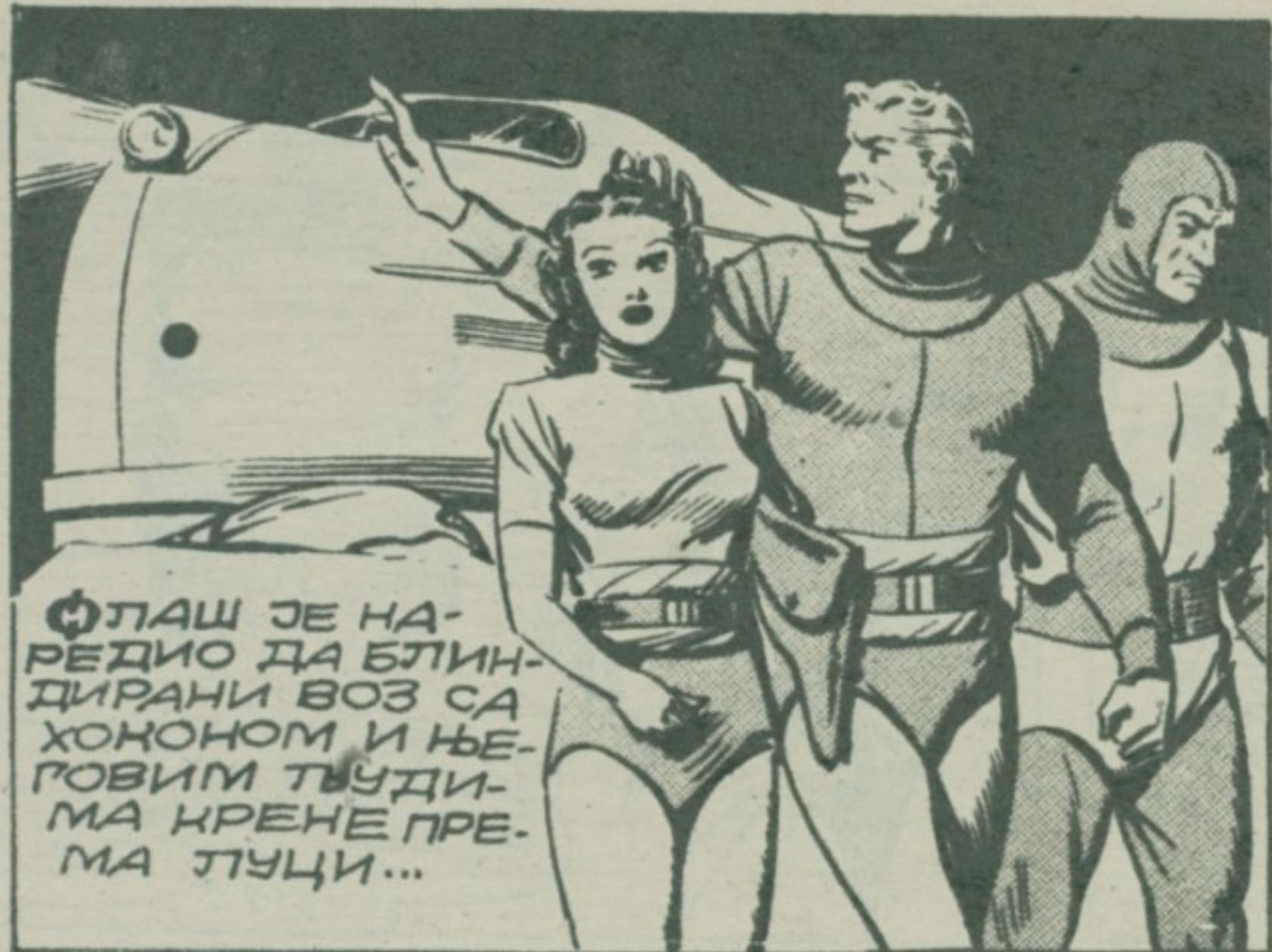
НЕ МОЖЕМО ДА СЕ ПРОБИЈЕМО
КРОЗ МИНГОВУ ФЛОТУ И САЧЕ-
КАМО ФЛАША?

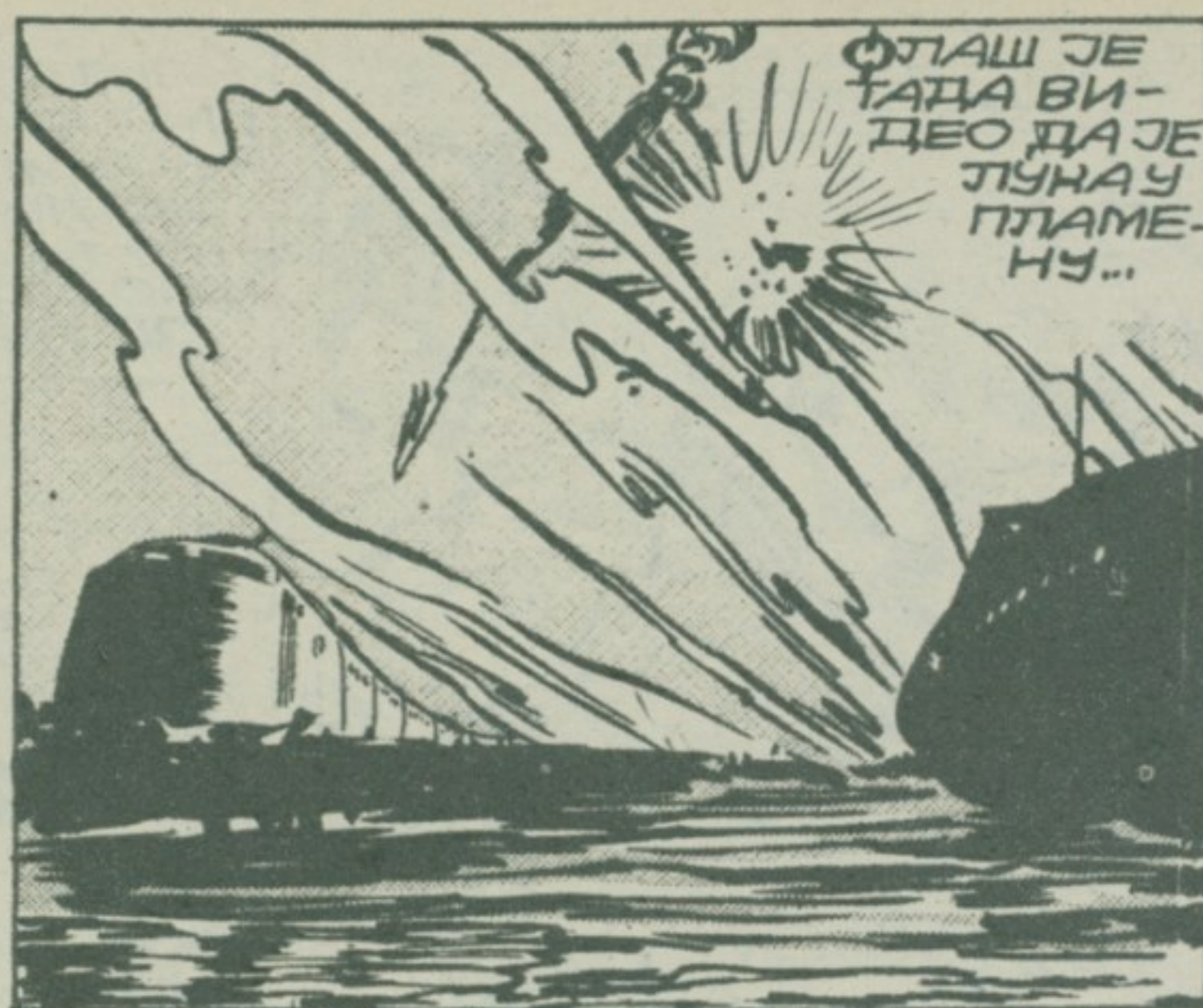
МОРА-
МО МУ
НЕКА-
КО ПО-
МОЋИ?

АЛИ, ЛИТА, СВИ
БЕМО ИЗГИНУ-
ТИ?

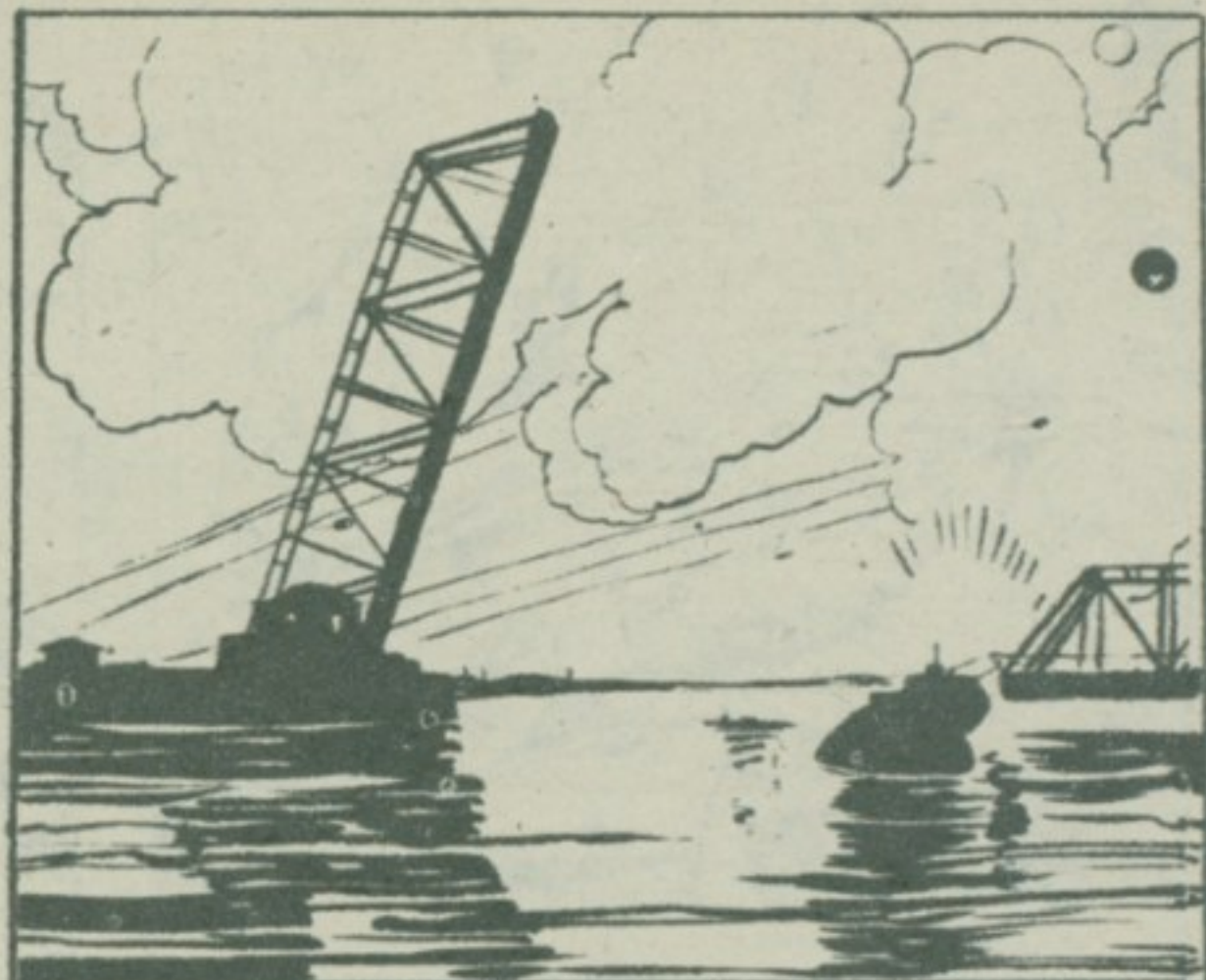

ПОДИКИ БЕШ ДРУ-
ГУ ПОЛОВИНУ МОС-
ТА?

ФЛАШ ЈЕ ДОВЕЗАО
ВОЗ ДО САМЕ ИВИЦЕ...

... А ТАДА ЈЕ ДОПЛОВИО
И СУНОТ СА СВОЈИМ НО-
САЧЕМ РАКЕТА ...

НА НАШУ
СРЕЋУ,
НАПЕТАН
СУНОТ ЈЕ
СКВАТИО
ШТА
САМ
НАУ-
МИО?

ВОЗ СЕ СРЕЊНО СПУ-
СТИО НА БРОД ...

НАЈЗАД
СУ СВИ
ОПЕТ БИЛИ
ЗАЈЕДНО...

ФЛАШЕ, ТАКО СМО
СВИ БРИНУТИ ЗА
ВАС?

ДЕВОЈКЕ, НАЈЗАД БЕ-
ТЕ ЖИВЕТИ У МИРУ?
ИДЕМО ПРАВО НА
СЛОБОДНОЈ ЗЕМЉИ?

ФЛАШ НИЈЕ ПРИМЕТИО ДА
ЈЕ ЈЕДАН ПРОЈЕКТИЛ
ИШАО ПРАВО НА ЊИХ ...

ДЕЈЛ, ОСТАНИ КРАЈ ЛИ-
ТЕ? ЗА ИДЕМ НАТРАГ
НА ПАЛУБУ?

ПРОТИВ-АВИОНСКИ
ТОПОВИ СТУПИШЕ
ОДМАХ У ОДБРА-
НУ...

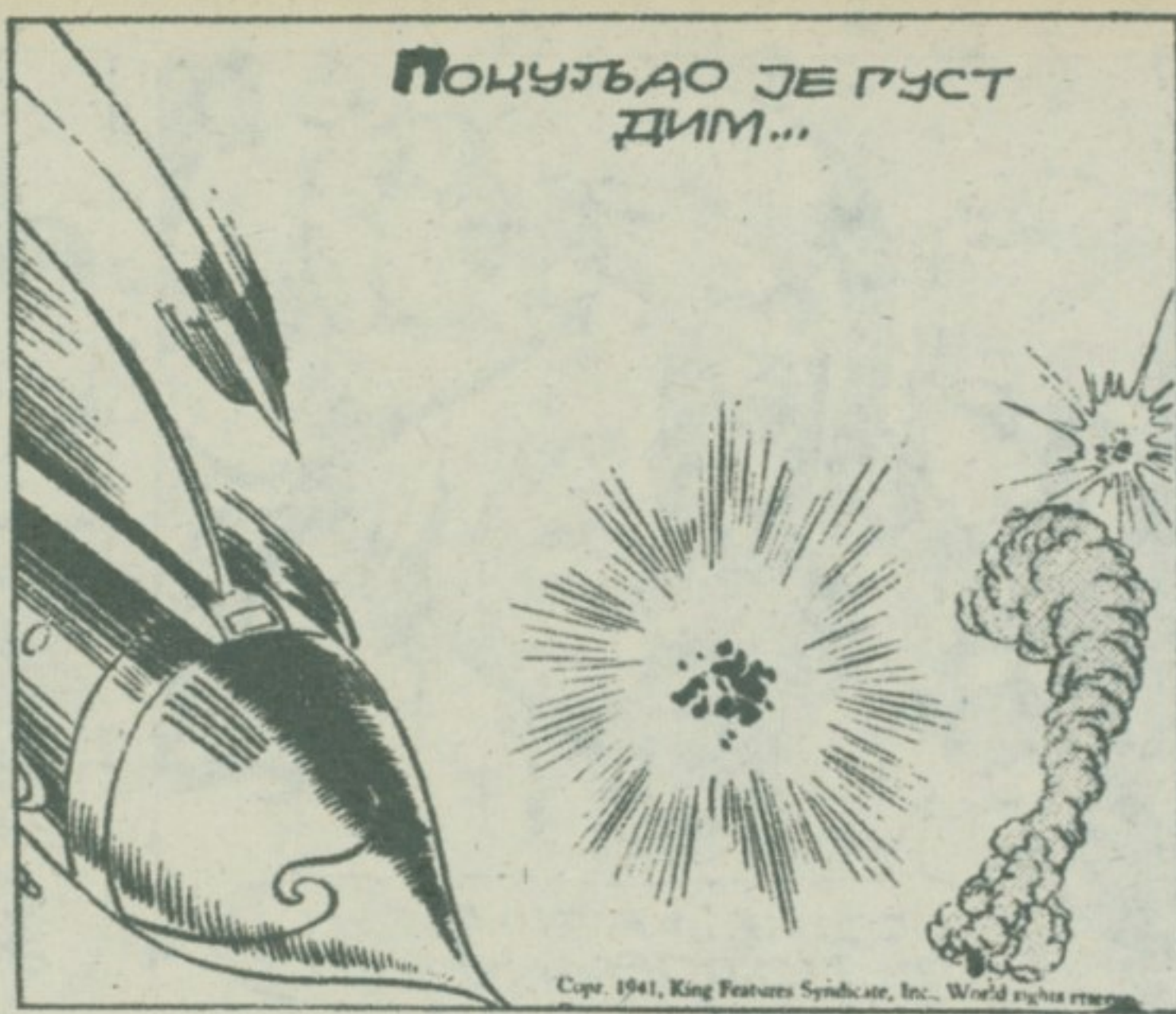
МИНГОВИ БОМ-
БАРДЕРИ ЈУРИ-
ШАЛИ СУ У ТА-
ЛАСИМА...

ПОКУШАЋЕМО
СА ДИМНОМ
ЗАВЕСОМ?

ГАБАЈТЕ НА ВИ-
СИНУ ОД ТРИ ХИ-
ЉАДЕ МЕТРА?

ПОКУЉАО ЈЕ РУСТ
ДИМ...

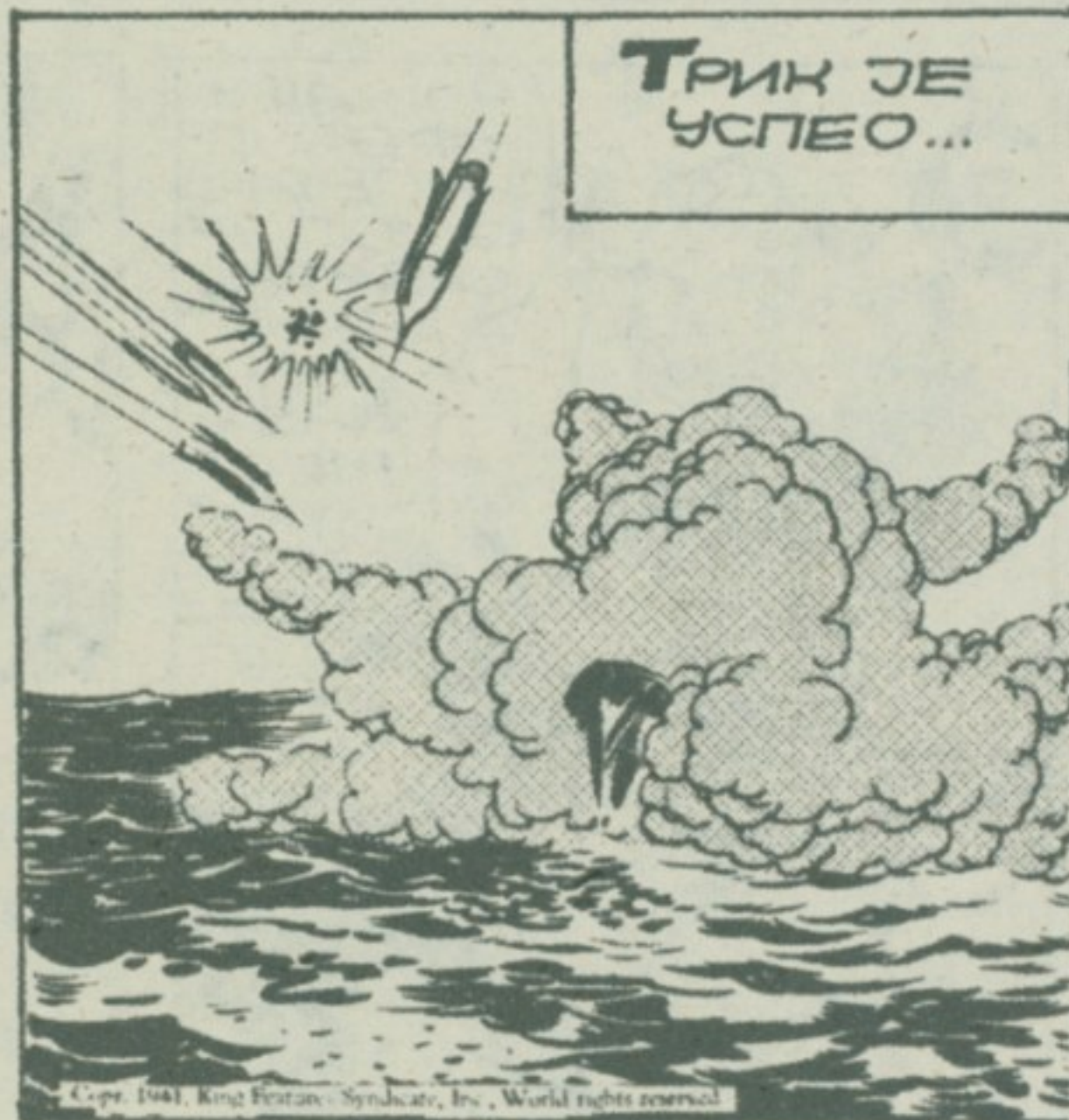
Copyright 1941, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

ГЛЕДАЈ, ДЕЈЛ?
БРОД САД НЕ МО-
ЖЕ ДА СЕ ВИДИ
ИЗ ВАЗДУХА?

ФЛАШ ЈЕ ТАДА НАРЕДИО
ДА СЕ БАЦИ ЈОШ НЕКОЛИКО
ДИМНИХ БОМБИ ДА БИ СЕ
ЗАВАРАО НЕПРИЈАТЕЉ...

ТРИК ЈЕ
УСПЕО...

Copyright 1941, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

МИНГОВИ БОМ-
БАРДЕРИ СУ ЛЕ-
ТЕЛИ ТАМО-АМО,
НАСУМИЦЕ ГАБА-
ЛИ И УНИШТАВА-
ЛИ САМИ СЕБЕ...

Copyright 1941, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

ЧЕСТИТАМ, ФЛАШЕ?
БИЛА ЈЕ ТО СЈАЈНА
СТРАТЕГИЈА?

ИДЕМО ДА ОБИ-
ЋЕМО ЛИТУ? НА-
ДАМ СЕ ДА ЈОЈ
ЈЕ ДОБРО?

ЛИТА ЈЕ БИЛА ЈЕДИНА
ПОВРЕЂЕНА У ОВОМ НАПА-
ДУ...

ИЗНЕНАДА...

ФЛАШЕ, НА
ПАТУБУ? МИН-
ГОВА ФЛОТА
НАМ СЕ ПРИ-
БЛИЖАВА?

Copyright 1941, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

НОСАЧ
АВИОНА
ВЕЋ ЈЕ
БИО ОК-
РУЖЕН
МИНГО-
ВИМ БРО-
ДОВИМА...

САМ МИНГ ЈЕ ДО-
ШАО ДА КОМАНДУ-
ЈЕ СВОЈОМ ФЛО-
ТОМ...

ОПКОЛТИТЕ ФЛАШУ
И ПОБУЊЕНИКЕ? ДОС-
ТА СУ НАМ ЗАДАВА-
ЛИ МУКА?

ЛОШЕ НАМ
СЕ ПИШЕ,
ДРАГА?

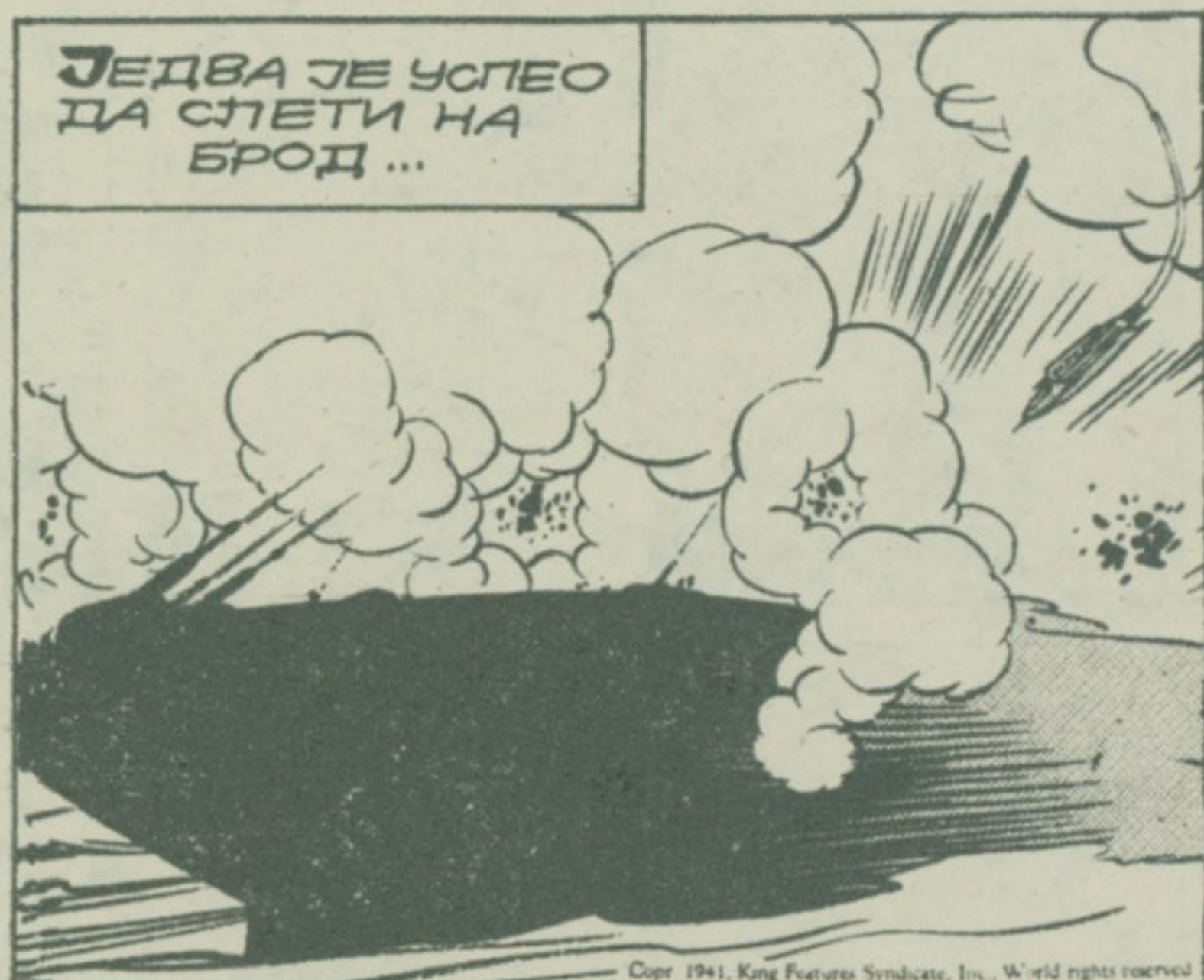

ДЕЈЛ, ПОКУША-
ЋУ ОПЕТ СА
ДИМНОМ ЗА-
ВЕСОМ?
САМ ЋУ
ЛЕТЕТИ
У ЈЕДНОЈ
РАКЕ-
ТИ!

АЛИ ОВОГ
ПУТА ФЛАШ
НИЈЕ ИМАО
СРЕБЕ...

...ЊЕГОВА
РАКЕТА ЈЕ
ПОГОЂЕ-
НА...

ЈЕДВА ЈЕ УСПЕО
ДА СЛЕТИ НА
БРОД...

Copyright 1941, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

ДА СЕ ПРЕ-
ДАМО, ДЕЈЛ?

РАДИЈЕ ЋУ
УМРЕТИ НЕГО ДА СЕ
НАБЕМ У РУКАМА
ТОГ ИМПЕРАТОРА!

ПУЦАЈТЕ ИЗ
СВИХ ТОПО-
ВА?

ИЗНЕНАДА ЈЕ ПО-
ЧЕЛА БУРА...

У ЗАКЛУК,
ДЕЈЛ?

СУНОТ,
ПОГАСИ СВЕ-
ЛОСТ И НА-
РЕДИ ПРЕ-
КИД ПАЋ-
БЕ? ПОКУ-
ШАЋЕМО ДА
СЕ ПРОБИ-
ЈЕМО КРОЗ
МИНГОВУ
ФЛОТУ?

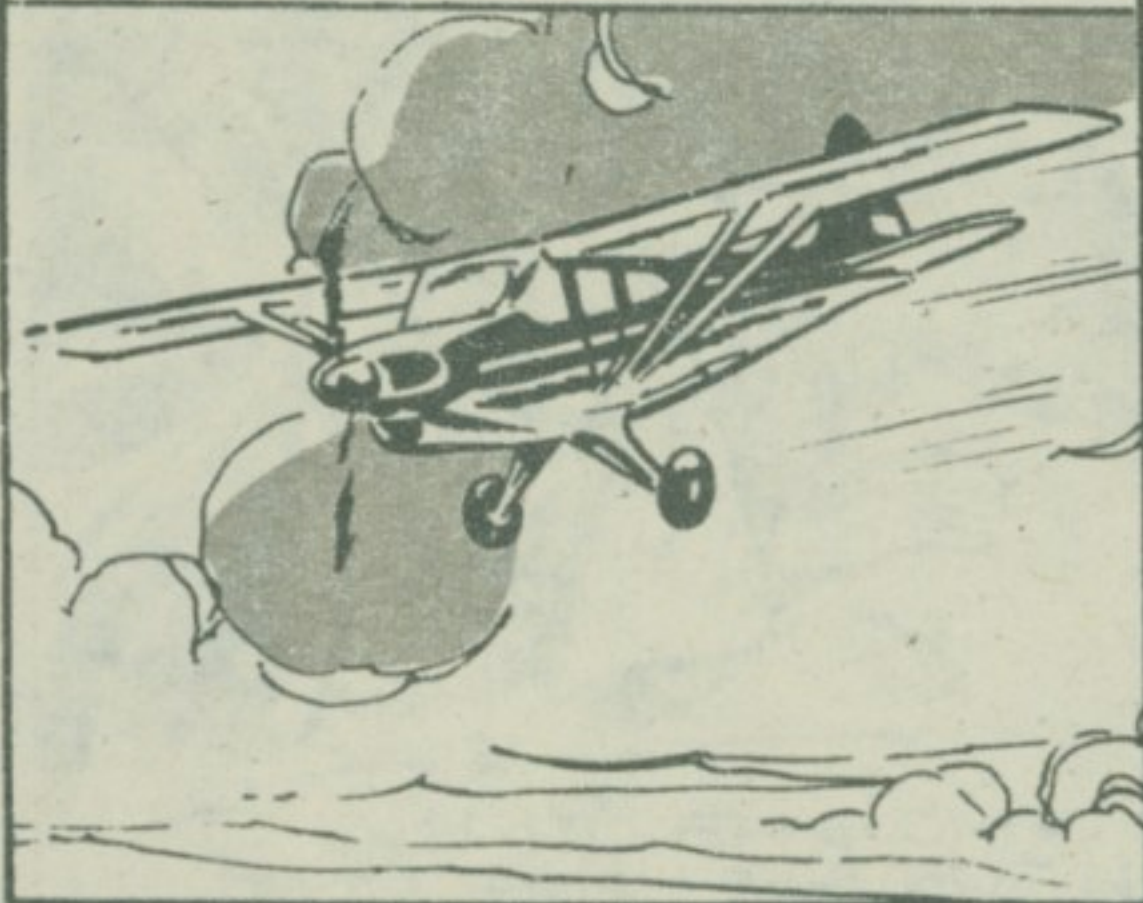
ПУНОМ БРЗИНОМ
ОПРОМНИ НОСАЧ
РАКЕТА СЕКАО
ЈЕ ЦИНОВСКЕ ТА-
ЛАСЕ ЗА ДЛАНУ
ИЗБЕГАВАЈУКИ
ДА СЕ СУДАРИ
С НЕКИМ ОД
МИНГОВИХ БРО-
ДОВА...

Copyright 1941, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

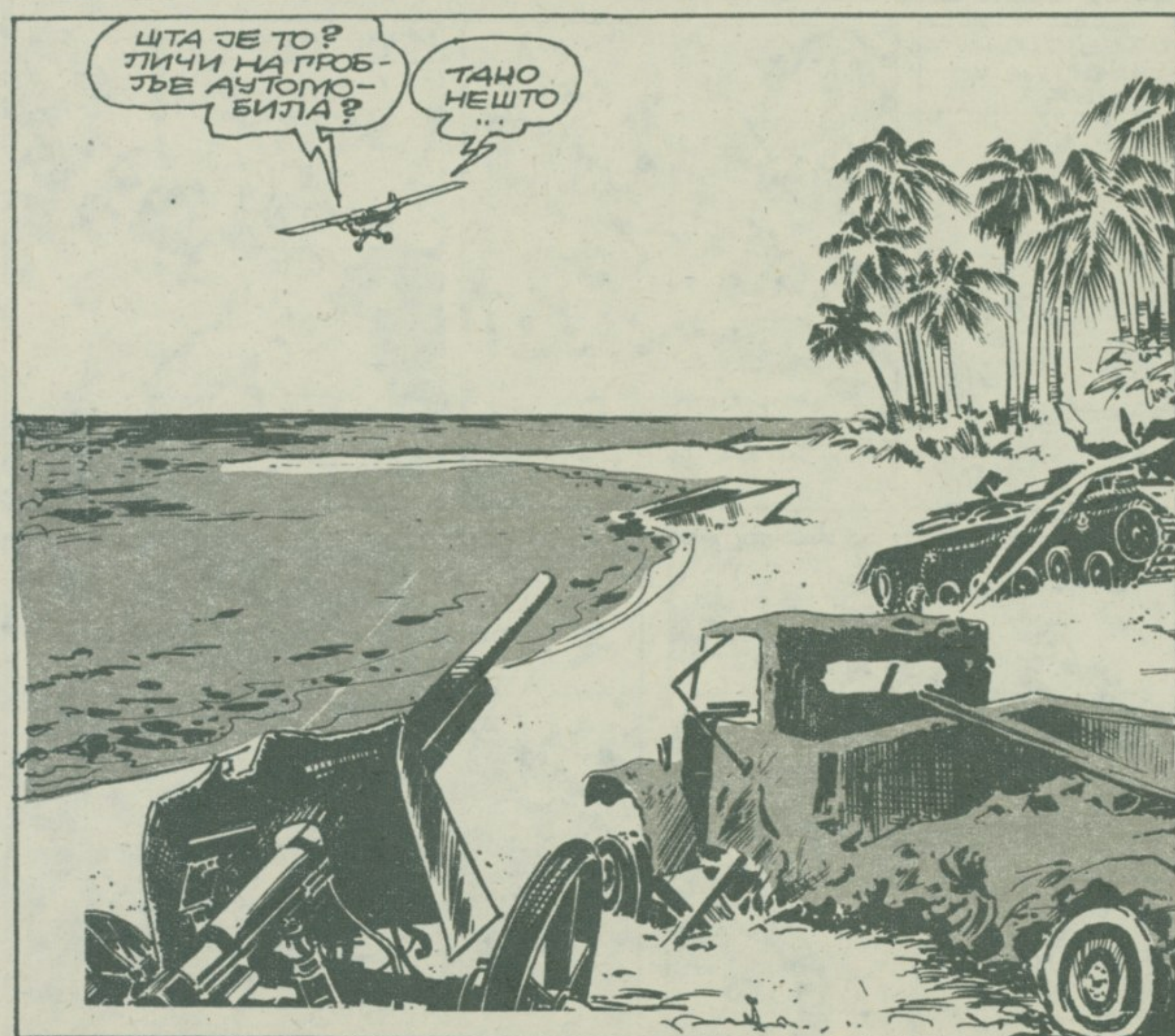
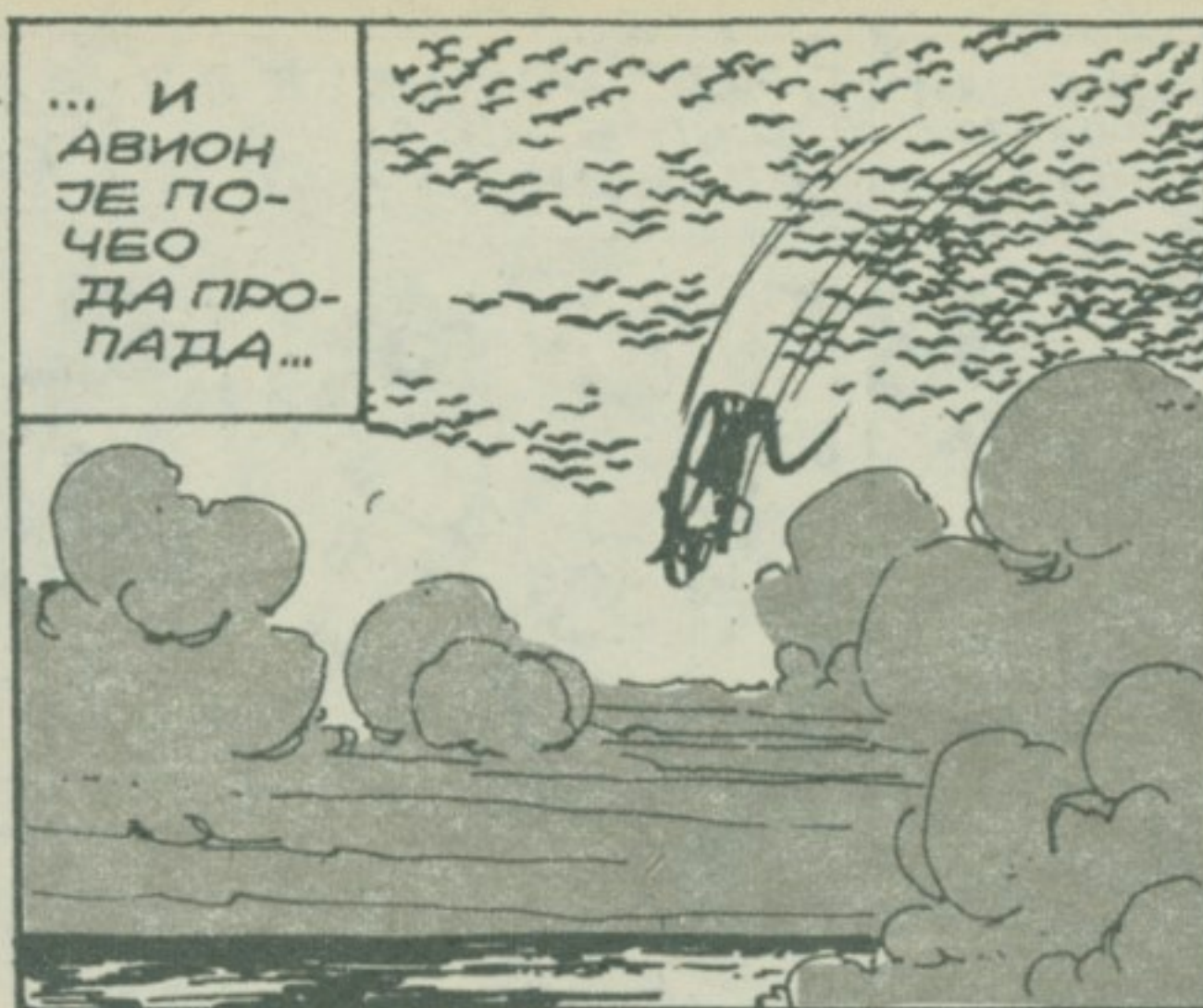
ЛУДИ ПЖОВНИК

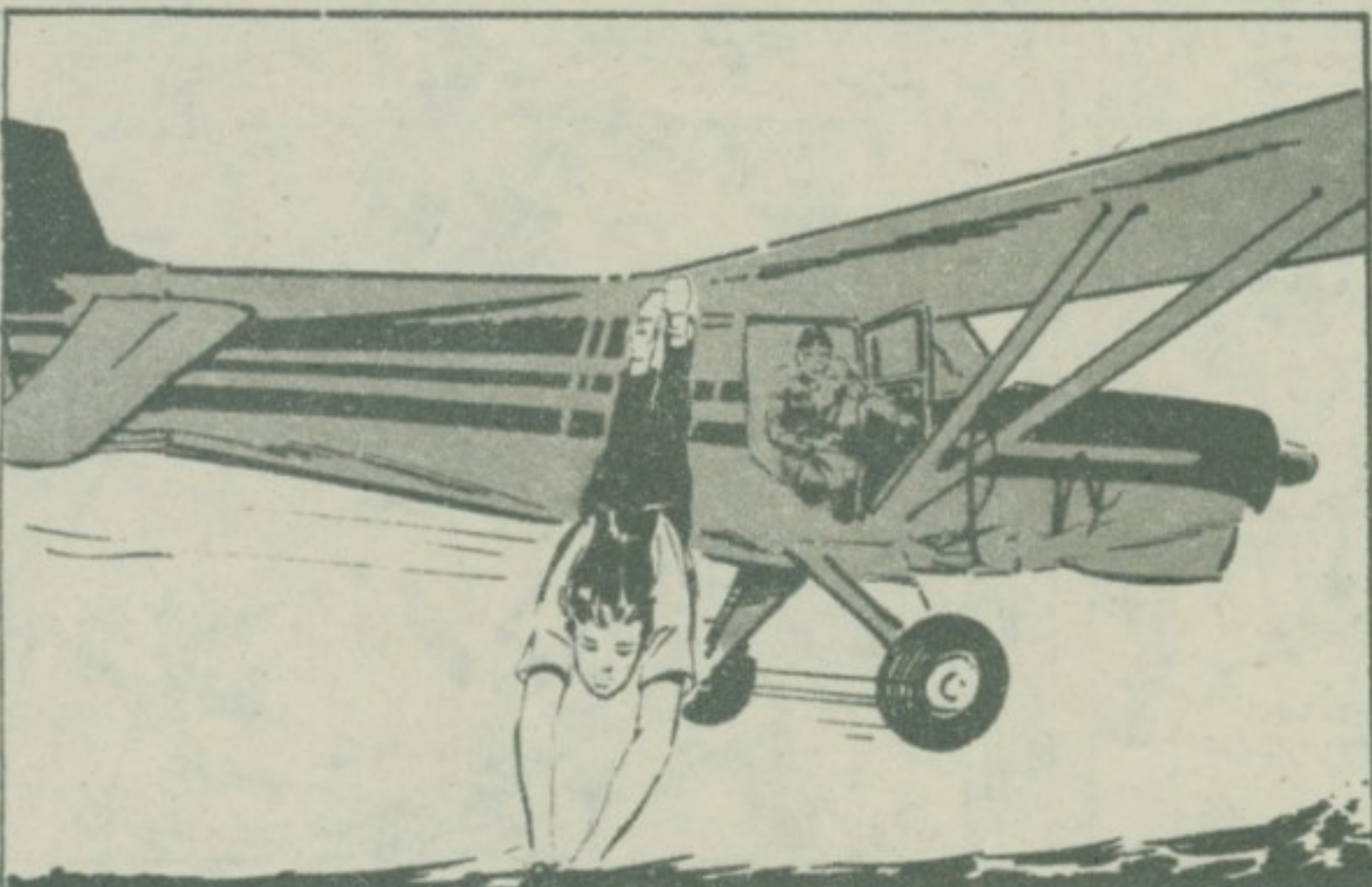
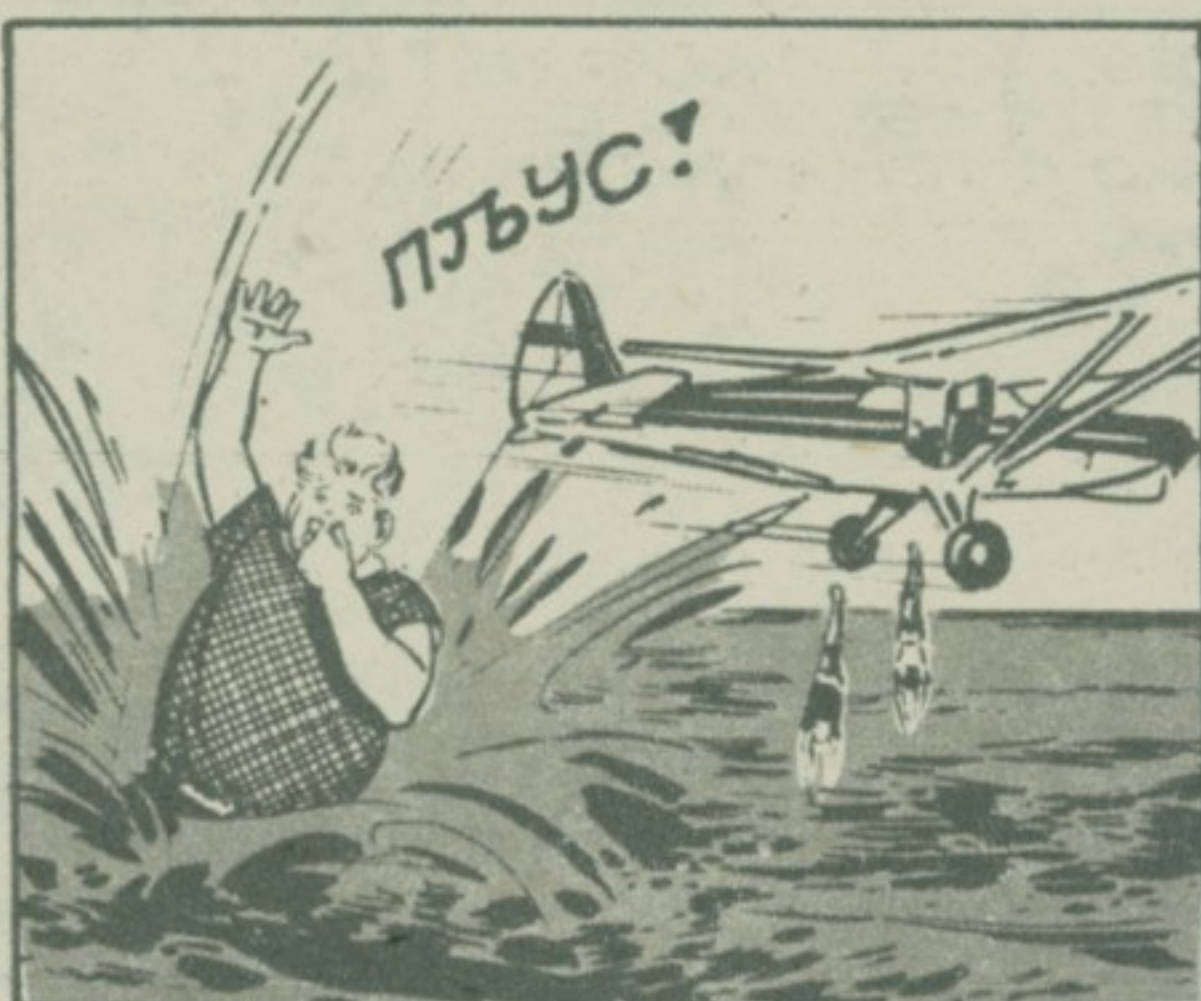
АВИОН УЈАКА ЛЕОНА ЛЕТЕО
ЈЕ ИЗНАД ТИХОГ ОКЕАНА
ПРЕМА ЈАПАНУ...

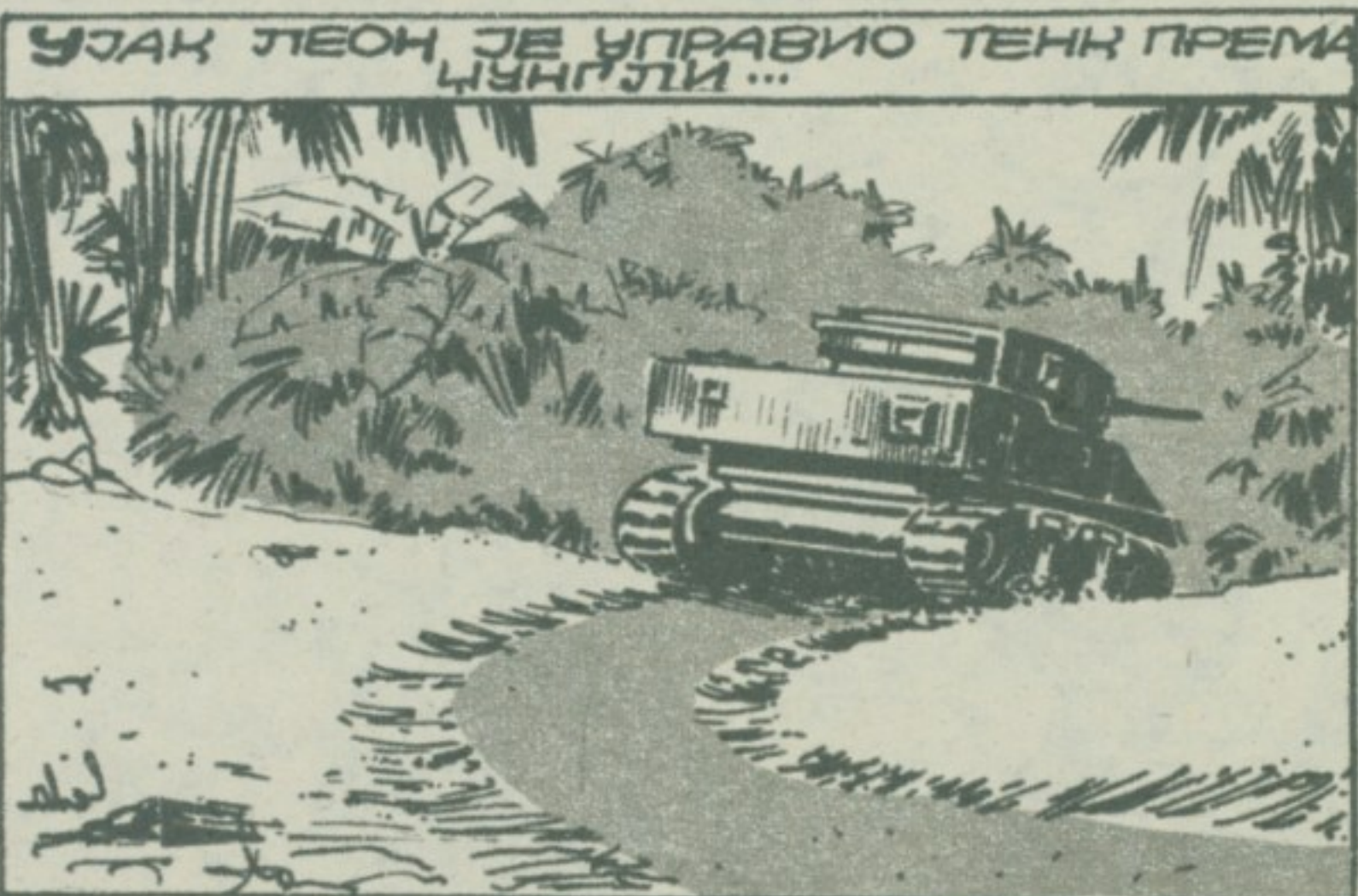
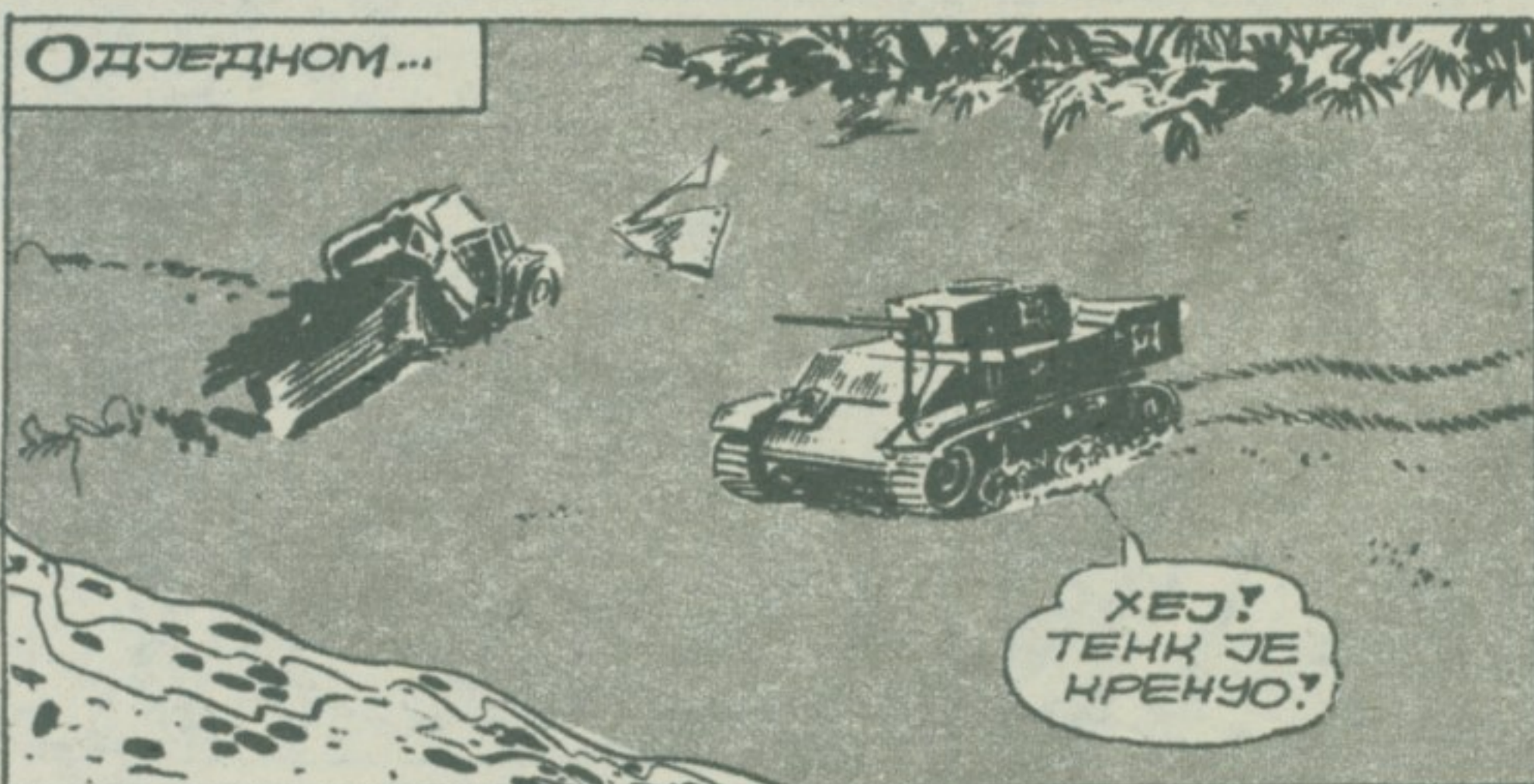
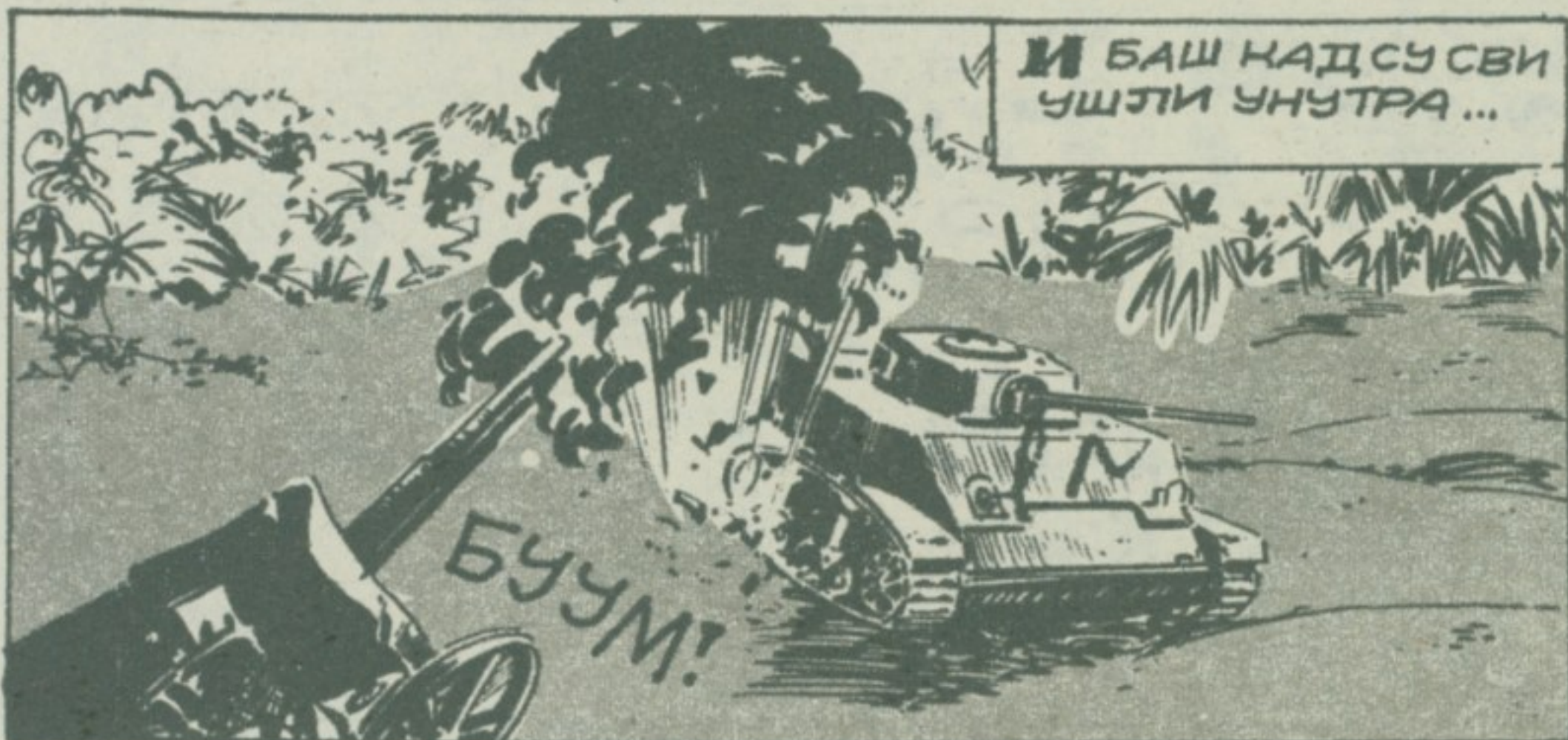

У ЊЕМУ СУ ЈОШ БИЛИ ПЕКАС И ЊЕГОВИ
ДРУГОВИ. ИШЛИ СУ ДА ГЛЕДАЈУ ФИ-
НАЛЕ У ЧУДОУ...

ШУМОМ СУ ОДЈЕКИ-
ВАТИ ПУЦЊИ...

... И ДОПРЛИ ДО ЈЕДНЕ ЧИСТИНЕ
ДАЛЕКО ОД ОБАТЕ...

НЕКО СЕ БАШ ТА-
ДА ОДМАРАО...

ТО ЈЕ СИГУРНО ПУ-
КОВНИК?

МОРАМ ГА
СПРЕЧИТИ ДА
НЕ НАПРАВИ
НЕКУ ПЛУ-
ПОСТ?

ХИ, ХИ? ДА ВИ-
ДИМ КАКО ВАМ
СЕ ОВО СВИЂА?

ДА БАР ЗНАМО ШТА СЕ
ОВДЕ ДОГАЂА?

КАД БИСМО
ИМАЛИ БЕЛУ
ЗАСТАВУ ЗА
ПРЕДАЈУ?

ТЕНК СЕ
ИЗНЕНАДА
ЗАУСТАВИО.

УРААА?
УСПЕО
САМ?

ОН ЈЕ МНОГО ДОБАР ЧОВЕК... ИЗГЛЕДА ДА МУ ЛЕЧЕЊЕ НИЈЕ ПОМОГЛО...

КАКВО ЛЕЧЕЊЕ?

ПСИХИЈАТАР ГА ЈЕ ПОСТАО ОВАМО... ОХ, КАКВА ЧВОРУГА?

ВИДИ СЕ ЈАСНО И БЕЗ МОЈЕ ДЕТЕКТИВСКЕ ЛУПЕ?

ПОШТО СУ СМЕСТИЛИ ПУКОВНИКА У КРЕВЕТ...

ДАЈУЈЕМ ВАМ ОБЈАШЊЕЊЕ, АЛИ ПРВО ДА ПОПИЈЕМО ЧАЈ...

МАЛО КАСНИЈЕ...

С МЛЕКОМ ИЛИ С ЛИМУНОМ?

С ЛИМУНОМ? А САД МИ СВЕ ОБЈАСНИТЕ?

ВИДИТЕ, ЗА ВРЕМЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА ПУКОВНИК ЈЕ БИО НА ОВОМ ОСТРВУ...

„ЈАПАНЦИ СУ ОВДЕ ПОДИГЛИ КОНЦЕНТРАЦИОНИ ЛОПОР ГДЕ ЈЕ И ПУКОВНИК БИО ЗАТВОРЕН...”

„ЈЕДНОГА ДАНА ЗАТВОРЕНИЦИ СУ СЕ ПОБУНИЛИ...”

„... И ДОКОПАЛИ ЧИТАВОГ ОСТРВА...”

„ЈАПАНЦИ СУ ОДМАХ РЕАГОВАЛИ И ПОСЛАЛИ АВИОНЕ НА ОСТРВО...”

„СТИГЛИ СУ И РАТНИ БРОДОВИ...”

„ЗАТВОРЕНИЦИ СУ СЕ ХРАБРО ОДУПИРАЛИ И УСПЕЛИ ДА ОДБИЈУ ЈАПАНЦЕ...”

ИСЦРПЉЕНОСТ, ГЛАД И НЕИЗВЕСНОСТ НАРУШИЛИ СУ ПУКОВНИКОВО ЗДРАВЉЕ? ПОЧЕТЕ СЕ ДА МУ СЕ ПРИВИБАЈУ НЕКЕ СТВАРИ...

ПУКОВНИК НЕМА НЕКОГ ОД ФАМИЛИЈЕ...

„... ПА САМ ЈА РАЗГОВАРАО С ЈЕДНИМ ПСИХИЈАТРОМ...”

ИДЕЈА НИЈЕ ЛОША? ПОБИТЕ НА ТО ОСТРВО? МОЖДА ЋЕ МУ СЕ ТАМО ВРАТИТИ РАЗУМ?

„ПРВИХ НЕКОЛИКО ДАНА СВЕ ЈЕ БИЛО УРЕДУ...“

„... А ОНДА ЈЕДНЕ НОЋИ ...“

„ПОНЕЛИ СМО РАДИО ОВАМО ПА САМ ЈА РЕДОВНО ОБАВЕШТАВАО ДОКТОРА О СВЕМУ...“

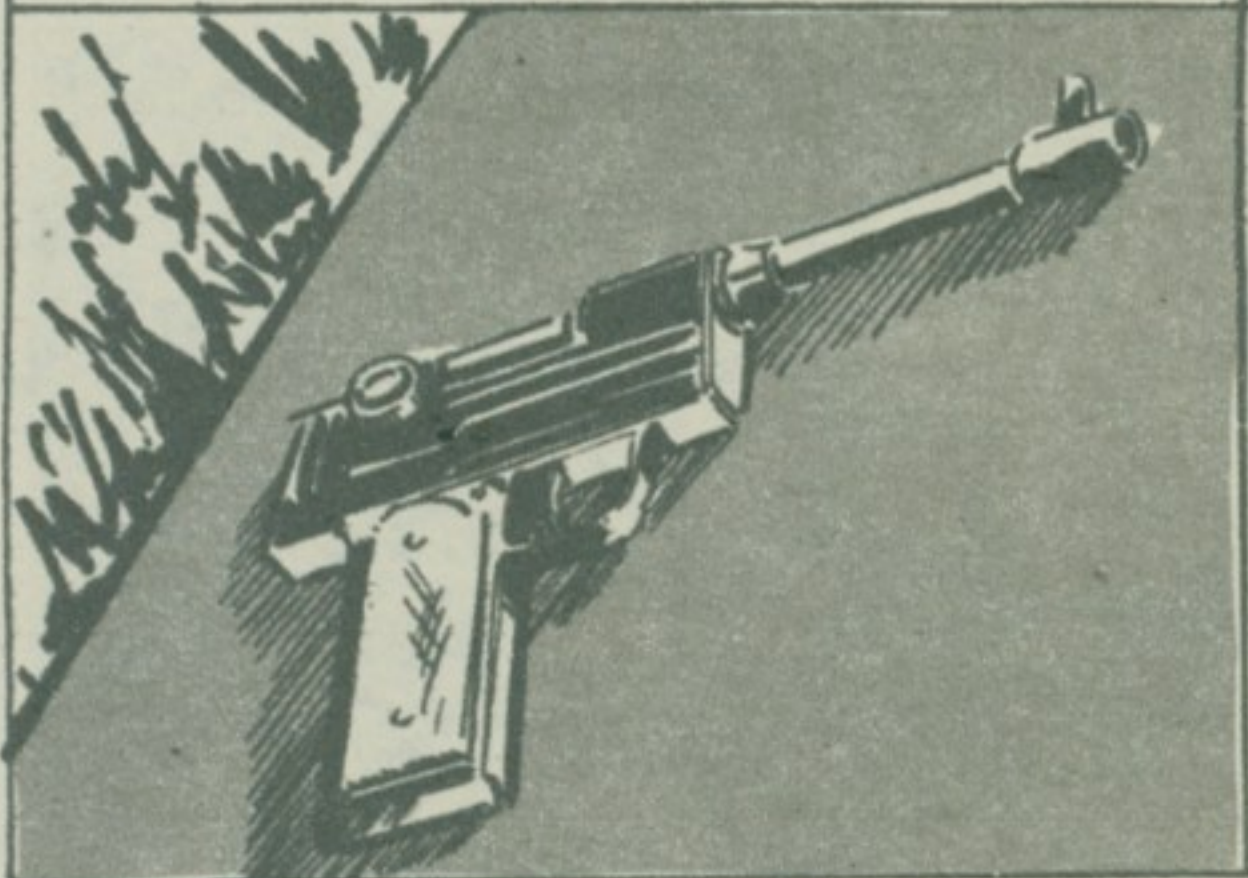
АВИОН ЈОШ НИЈЕ СТИГАО...

У ТОМ ТРЕНУТКУ ПУКОВНИК ЈЕ ДОШАО К СЕБИ...

ПИШТОЉ ЈЕ СТАЈАО КРАЈ ЊЕ. ГА...

... АЛИ ГА ОН НИЈЕ НИ ПОГЛЕДАО ...

КАКО ВАМ ЈЕ?

РУЖАН САН?

ЧУЈЕШ ЛИ ГА?

ЈА УМАЛО ДА СТРАДАМ!

ИЗГЛЕДА ДА САМ ВАМ ЗАДАО ДОСТА МУНА?

ПА...

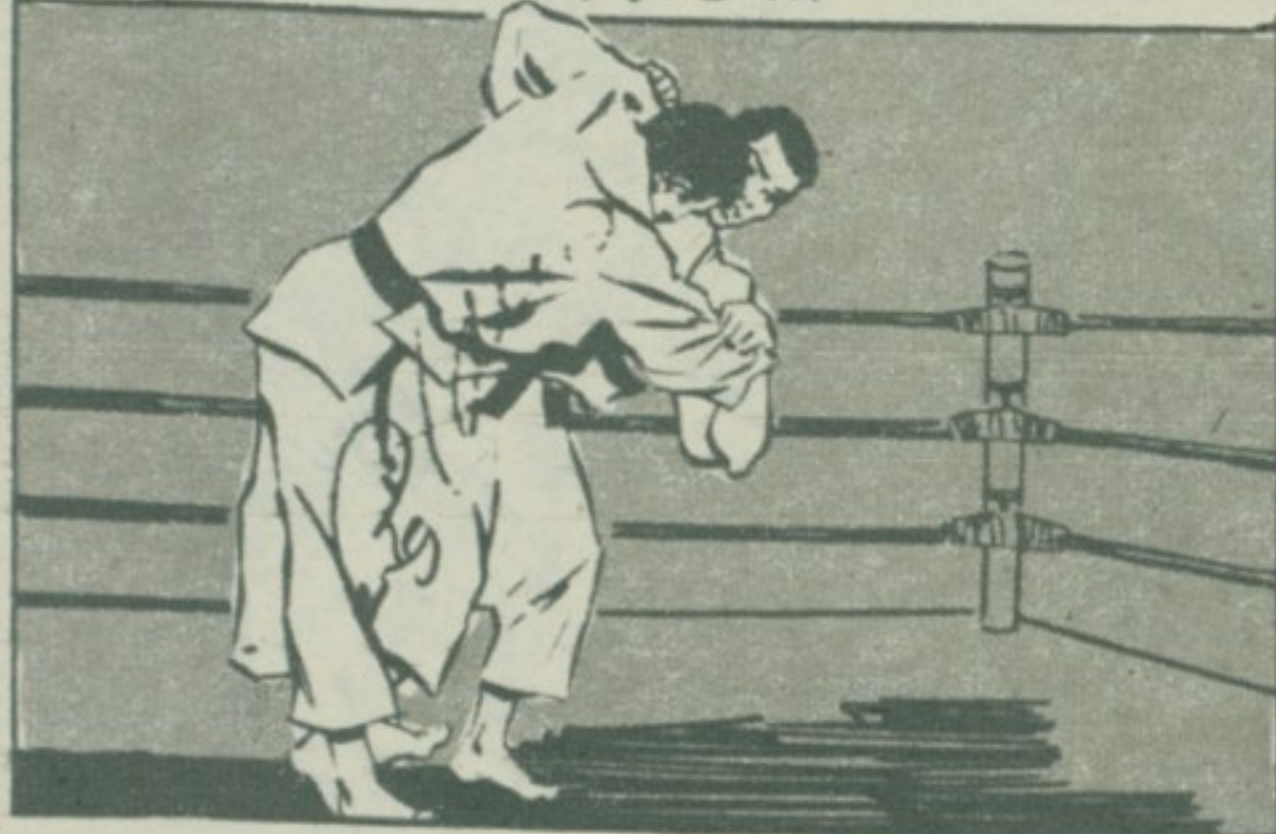
ВАЖНО ЈЕ ДА ЈЕ САДА ВАМА ДОБРО?

ЈОШ ИСТОГ ДАНА НА ОСТРВО СЕ СПУСТИО ХИДРОАВИОН КОЈИ ЈЕ ДОКТОР ПОСЛАО ПО ПУКОВНИКА...

УЈАК ЛЕОН И ЊЕГОВИ МЛАДИ ПРИЈАТЕЉИ НИСУ ПРИСУСТВОВАЛИ ФИНАЛУ У ЧУДОУ...

...АЛИ, ЗАТО СУ ПРИХВАТИЛИ ПУКОВНИКОВ ПОЗИВ ДА БУДУ ЊЕГОВИ ГОСТИ...

ВИДЕКЕТЕ КАКО ЈЕ ЛЕПО У МОЈ ЗАМКУ У ШКОТСКОЈ?

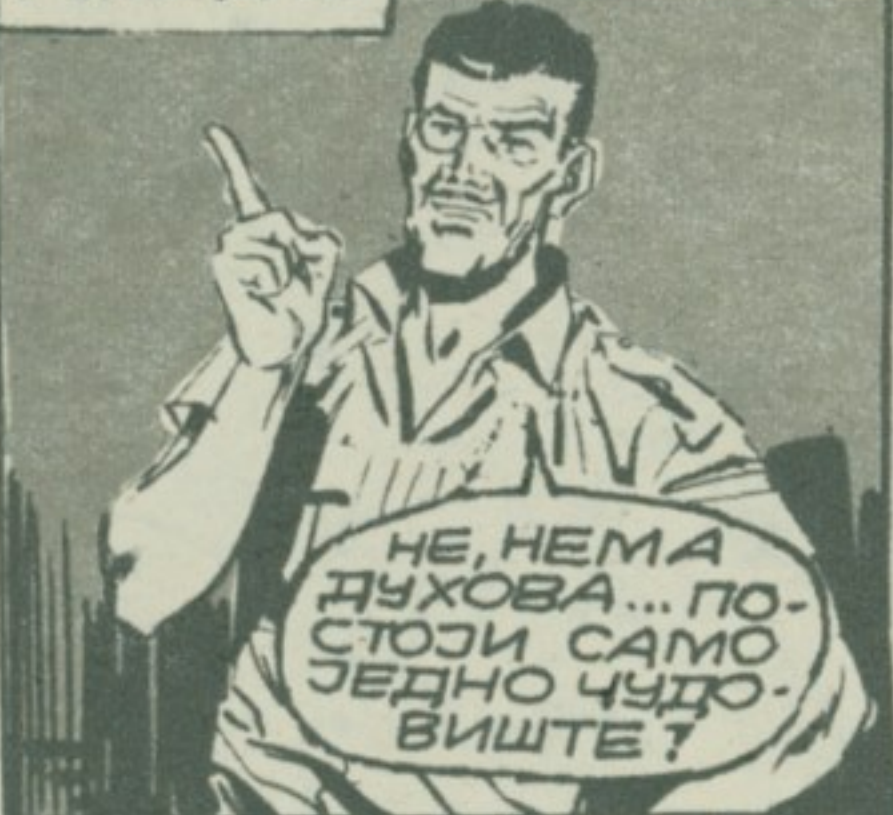
ЈА СЕ БОЈИМ, УЈАЧЕ? ТАМО ИМА ДУХОВА?

СВИ ПРСУШЕ У СМЕХ...

ТАДА ЈЕ ПУКОВНИК САСВИМ ОЗБИЉНО РЕКАО...

НЕ, НЕМА ДУХОВА... ПОСТОЈИ САМО ЈЕДНО ЧУДОВИШТЕ?

ЧУЈЕТЕ ЛИ? ЈА ТАМО НЕ ИДЕМ?

ДРЖИ ГА, ЏОАНА?

КАКВЕ ТО ПРИЧЕ КРУЖЕ О ВАШЕМ ЗАМКУ?

„МОЈ ЗАМАК СЕ НАЛАЗИ У БЛИЗИНИ ЈЕЗЕРА...”

„ПРИЧАЈУ КАКО СУ У ЊЕМУ ВИДЕЛИ ЧУДОВИШТЕ КОЈЕ ЛИЧИ НА ЦИНОВСКУ ЗМИЈУ...”

ПОСТ? ДА НЕ ЧУЈЕ ВАШ ПРИЈАТЕЉ? СВЕ СУ ТО ИЗМИШЉОТИНЕ?

ДРЖИТЕ ГА? ПОБЕГИ РЕ НАМ?

ЖАО МИ ЈЕ ШТО НИСТЕ МОГЛИ ДА СТИГНЕТЕ У ТОКИО, АЛИ СЕ НАДАМ ДА ЋЕ ВАМ И КОД МЕНЕ БИТИ ЛЕПО?

ХМ? НЕ СУМЊАМ?

ДВА ДАНА НАСНИЈЕ...

УСКОРО СЛЕЂЕМО У ШКОТСКУ? ДА ГА ОДВЕЖЕМО?

НЕ, ДОК НЕ ДОДИРНЕМО ЧВРСТО ТЛЕ?

МОРАО БИ ДА ИСКОЧИ ИЗ АВИОНА, А НЕМА ГА ДОБРА?

КУКАВИЦА ЈЕ БИО НЕВИН

ОВО ЈЕ ЗЕМЉА У КОЈОЈ СЕ МИСЛИ ДА ЈЕ ДОБРО, С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ, СМАКНУТИ ПОНЕКОГ АДМИРАЛА НАНО БИ СЕ ОСТАЛИ ОХРАБРИЛИ! — ПИШЕ ВОЛТЕР У СВОМ ПОЗНАТОМ САТИРИЧНОМ ДЕЛУ „КАНДИД“. МИСЛЕЊИ НА НЕПРАВДУ УЧИЊЕНУ ЦОНУ БИНЦУ.

Онога дана када је адмирал Цон Бинц требало да буде спроведен на брод Његовог величанства „Сент Џорџ“, дуж докова пристаништа постављене су специјалне страже које су га штитиле од беса осветољубиве гомиле. Над главом овог педесет трогодишњег војника висила је тешка оптужба да је издао своју земљу.

Процес је 28. децембра 1756. године одржан у главној бродској кабини у којој се Бинц нашао лице у лице са својим тужиоцима пред које је стао без страха и мирне савести. Знао је да је оптужба да је кукавички напустио битку нетачна и сада су му кроз главу пролетеле слике онога дана када је све и започело, наредбом да исплови у сусрет далеко надмоћнијој француској флоти која се приближавала британском острву Минорци на Медитерану.

БИЋЕ ОБЕШЕН

Са флотом од свега десет дотрајалих бродова Бинц је 17. априла 1756. године испловио из луке Спитхед и 19. маја стигао до Минорке пред којом се већ налазила усидрена француска флота која је пред собом имала готово смешан задатак — да савлада 2800 британских војника који су штитили острво.

Француски адмирал имао је под својом командом 15.000 војника, а пут који је до острва превалио био је далеко краћи од онога који је енглеска флота морала да пређе. У два после подне следећег дана Бинц је за-

почео напад за који је од самог почетка знао да је осуђен на пропаст.

Дотрајали и гломазни бродови онемогућавали су му маневрисање, ускоро је изгубио и контролу над својом позадином, а бродови под командом контраадмирала Веста трпели су све веће губитке. Да не би изгубио читаву флоту, Бинц је наредио повлачење. И док се енглеска флота логано удаљила са бојишта, Французи који и сами нису показивали никакву жељу да започну борбу изблиза, испалили су плотун у знак подсмеха.

Тако је судбина острва била запечаћена. Преостали браниоци пружили су жесток отпор на копну, али су их далеко надмоћнији Французи убрзо савладали и заузели острво. Несрећни

адмирал Бинц ухапшен је и враћен у Енглеску.

— Одмах ћемо му судити и биће обешен — рекао је војвода од Њукасла краљу Џорџу II изражавајући тако расположење највећег дела Енглеза који су у поступку адмирала видели тешку увреду за енглеско достојанство. На дан суђења разјарена гомила стајала је на доковима узвикујући:

— Смрт издајнику!

Правна драма, међутим, одиграла се на самом суђењу. Обучен у парадну униформу, достојанствен и смирен, Бинц је уз дозволу суда испитивао контраадмирала Веста.

— Реците ми — запитао га је одлучно — да ли су снаге којима је наша флота

располагала биле довољне да спасу Минорку?

Без оклевања Вест је одговорио:

— Мислим да нису.

Задовољно климнувши главом, Бинц је наставио испитивање:

— Није ли на неким од бродова недостајало људства?

— Јесте — спремно је одговорио Вест.

— Није ли читаву флоту била далеко слабија од непријатеља?

И овога пута одговор је био потврдан и тако је прва рунда спора решена у корист адмирала, али је он сада морао да се суочи и са непријатељски расположеним гувернером Минорке, генералом Вилијамом Блејк нијем, који се једва спасао бежећи са острва. Он је био приморан да преда Минорку Французима и сада је за то кривио Бинца.

КОБНО СВЕДОЧЕЊЕ

Иако нерадо, Блејкни је морао да призна да би искрцавање флоте на копно било изузетно опасно, али је и поред тога његов непријатељски став према Бинцу био очигледан.

— Зар нису Французи већ држали један замак што је могло да онемогући искрцавање мојих трупа? — упитао је оптужени.

Намрштивши се, генерал је одречно одмахнуо главом.

Пошто су му рекли да војници неће имати снаге да у њега пуцају, Бинц је попустио и сам себи везао очи.

— Мислите ли — упорно је настављао своје испитивање — да су официри и оно мало људства којим сам располагао могли знатно да помогну вашем гарнизону?

— Мислим да јесу. Њихова помоћ била би драгоцен — одлучно је одговорио генерал.

Иако је осећао да упуштајући се у овај дуел себи само наноси штету, адмирал није хтео да га прекине пре него што постави последње и за своју судбину одлучујуће питање:

— Мислите ли да је искрцавање мојих трупа могло да спасе острво?

Тишина пуна напетости и ишчекивања завладала је кабином док су поротници заустављеног даха чекали на одговор од кога је зависио Бинцов живот.

Тек после дужег размишљања Блејкни је дао своје мишљење:

— Ја на то питање не могу да одговорим са сигурношћу. Ипак, верујем да је њихово искрцавање мени могло да омогући да издржим опсаду све док нам у помоћ не дођу снаге сер Едварда Хока.

Ове две реченице унишtile су и последњу наду коју је адмирал до тада могао да гаји. Процес је завршен закључком суда да он „није учинио све што је било у његовој моћи да зариби и уништи бродове француског краља као што му је дужност налагала... „Окривљен за злочин кукавичлука и нехата, спроведен је на брод „Монарх“ у портсмутску луку да тамо

сачека извршење смртне казне.

ИЗВРШИТЕ НАРЕДБУ!

У следећих десет недеља Бинцови пријатељи и присталице учинили су све да му спасу живот. Доњем до-му енглеског парламента поднесена је петиција са захтевом да се докази пре-испитају што је и учињено, али ни овај претрес није оправдао његове поступке.

Када му је једнога дана један од пријатеља дошао у посету и сасвим нормалним гласом, пошто је стао тик поред њега, запитио:

— Питам се који је од нас двојице виши? — адмирал је и сам већ знао да му је крај сасвим близу:

— Чему све ово? — запитио је. — Знам шта то значи. Нека дође човек који ће ми узети мере за ковчег.

Пошто је ковчег направ-љен, 14. марта 1757. године Џон Бинц је изведен на палу-бу „Монарха“ и постав-љен пред стрељачки строј. Испрва је одбио да му ста-ве повеску преко очију, али је касније, пошто су му рекли да би то исувише уз-немирило војнике, пристао:

— Па, нека вам буде — рекао је. — Извршите на-редбу!

Неколико тренутака кас-није одјекнула су четири хица и адмирал Бинц „ку-кавица“, који је у смрт за-корачио достојанствено и храбро, беживотно је пао на палубу.

● ● ●

У „Кандиду“, чувеном са-тиричном делу француског писца Волтера, главни ју-нак и његов пријатељ посе-ћују Енглеску и тамо при-суствују извршењу смртне казне над једним адмира-лом. Запрепашћеном Кан-диду његов друг одговара:

„Ово је земља у којој се мисли да је добро, с времена на време, смакнути по не-ког адмирала да би се ост-али охрабрили“.

М. И.

Мали, али снажан брод туристичке агенције „Путник“, односно њене пословнице из Макарске, журно је се-као воду. Пропелери два јака мотора од по 150 коњских снага артели су се максималном брзином. Шездесет путника, колико брод иначе прима, углавном чешки, пољски и мађарски туристи, били су више него задовољни излетом на Корчулу. Гото-во да им је било жао што се враћају у Заострог код Плоча у којем су прово-дили одмор.

Неко је почео да пева, наставили су сви. Свако своју песму на свом јези-ку, али дисхармонија ни-коме није сметала, напро-тив. Расположење је било како се само пожелети може. Нико као да није приметио да се сунце наг-ло изгубило и над морем надвило сивило.

Капетан бродича четрде-сет шестогодишњи Иван Ивандић, чврсто држећи кормило, повремено је гледао кроз стакло кабине у небо. Тешки тамни обла-ци нимало му се нису до-пали.

— Боро, нивира ће, је ли све у реду?! — добадио је стројару који је напољу нешто петљао.

— Јесте! — одговорио је младић. Он, Ивандић и још један морнар чинили су целу посаду.

ТАЛАСИ НЕШТО БАЦАЈУ

Море је почело да се комеша. Негде код Хвара севнула је кроз ваздух ракета. Ивандић ју је ви-део, али заокупљен бри-гом да што пре стигне у луку није ни обратио паж-њу на њу. Одахнуо је ка-да је кроз десетак минута везао бродич за мол у Зао-строгу и искрцао туристе. Одлазили су бучни и весели. Нека старија Пољациња живахно му је добадила у пролазу:

— Довицења, пан капе-тан!

Насмејао се, упалио мо-тор и пожурио пун наде да ће у матичну луку у Макарској стићи пре не-времена. Преварио се. Су-ститло га је код Живош

100 МАРАКА ЗА ДВА ЖИВОТА

НЕВРЕМЕ СЕ СТУШТИЛО НА ХВАРСКИ КАНАЛ ЗА ТИЛИ ЧАС. МОРЕ СЕ ПОМАМИЛО, А ВЕТАР БЕСНО ЗАВИЈАО. НЕОЧЕКИВАНО, ДАЛЕКО СА ПОВРШИНЕ ВОДЕ НЕКО ЈЕ ИСПАЛИО РАКЕТУ.

Ња стуштивши се готово у трену. Чинило се да је во-да у Хварском каналу прокључала. Завијање ве-тра и језив хук мора си-гурно би у сваком конти-ненталцу изазвали самрт-ни страх, али капетан Ивандић се није уплашио. Од шеснаест година слу-жио је на разним бродо-вима, доживео најпрве не погоде, прешао сва мора света. Осим тога, уздао се и у јаке бродске моторе. Истина, није му било при-јатно, јер невреме је не-време, на мору се никад не зна шта може човеку да донесе.

Изненада, и поред слабе видљивости, пажњу му је привукао неки предмет који су таласи бацали по мору далеко у каналу бли-же хварској обали. Пред-мет је повремено нестајао под водом, а онда би испливао препуштајући се ударцима таласа. У једном тренутку Ивандићу се учи-нило да се та ствар или не ки део на њему покреће. Тешко је разазнавао јер су огромни таласи преплављивали бродич и кабину.

— Ракета! — гласно је узвикнуо провлачећи пр-сте кроз косу.

У магновењу се сетио да је пред Заострогом приме-тио испалу ракету. За-чудио се себи како је мо-гао да превиди да то чине

бродоломници кад траже помоћ.

СТРОЈАР СЕ СКАМЕНИО

Схватио је да се тамо неко бори за живот. За трен ока је усмерио бро-дич према дављенику. Било је питање времена да ли ће стићи да му по-могне или ће се побеснело море склопити над њим. Никако му није ишло у главу како је човек дос-пео толико далеко од оба-ле кад је у питању било неколико километара уда-љености.

Видећи шта капетан ра-ди, стројар се скаменио. Зар по оваквом времену прискакати некоме у по-моћ! Па и њиховом бро-дичу, како му се чинило, не пише се добро!

— Шјоре!... — заустиио је нешто да каже, али је одустао гледајући Иванди-ћа како се стиснутих зуба бори да савлада таласе и истовремено одржи пра-вац.

Ветар је све јаче зави-јао. Море се просто кида-ло. Уз тешке напоре „Пут-ников“ бродич је ипак сти-гао до несрећника. Али, тамо је Ивандића чекало изненађење: уместо једног, море је узимало два жи-вота! Сада је капетану све било јасно. Невреме је ух-ватило у каналу старијег човека за време једрења. Други, млади, притекао му је из Живошћа у помоћ глисером и не знајући ћуди мора... упао усред олује. Преврнута једрили-ца одржавала се на повр-шини, док се глисер пунио водом.

Људи су се отимали, млатарали рукама и малак савали. Чим су угледали бродич десетак метара од себе, снага као да им се вратила. Довикивали су нешто. Ивандић је ра-зумео тек по коју реч јер је ветар односио гласо-ве. Говорили су немачки.

ПРИЋИ ЋЕМО ИМ БЛИЖЕ!

Невреме се није стиша-вало. Напротив, било је

Капетан Иван Ивандић

све жешће. Капетан није смео да искључи моторе јер би то на оваквим та-ласима било опасно за брод. А опет, са упаленим моторима није смео прићи страдалницима јер би про-пелери закачили конопце и јарбол једрилице што би било кобно.

Ивандић је кружио око Немаца не знајући шта да ради. Таласи су га бацали и он је с муком одржавао правац. Људе у мору поно-во је почела да напушта снага. Чинили су све спо-рије покрете и све дуже се задржавали под водом кад би их таласи препла-вили.

— Боро, мотку! — вик-нуо је Ивандић. — Прићи ћемо им ближе, па шта буде!

Стројар је климнуо гла-вом. Док је Ивандић ма-неврисао, Бора је стао на ивицу брода и уз помоћ морнара, пазећи да га та-ласи не одвуку у море, до-бадио крај мотке давље-ницима. Узалуд! Брод се пропињао и мотка изми-цала исцрпљеним Немци-ма из руку.

Борба за живот двојице туриста почела је у 18,30 и трајала је час и по. Кад су Немци извучени на бро-дич, једва су дошли себи. Ивандић је чак успео да привеже њихова пловила и дотегли их у Живошће.

★★★

Сутрадан, 2. јула ове го-дине, двојица спасених Немаца потражила су у Макарској свог спасиоца и понудили му награду: 100 немачких марака.

Средовечни капетан гле-дао је замишљено неколи-ко часака новац у њихо-вој руци, а потом подигао главу и тихо рекао:

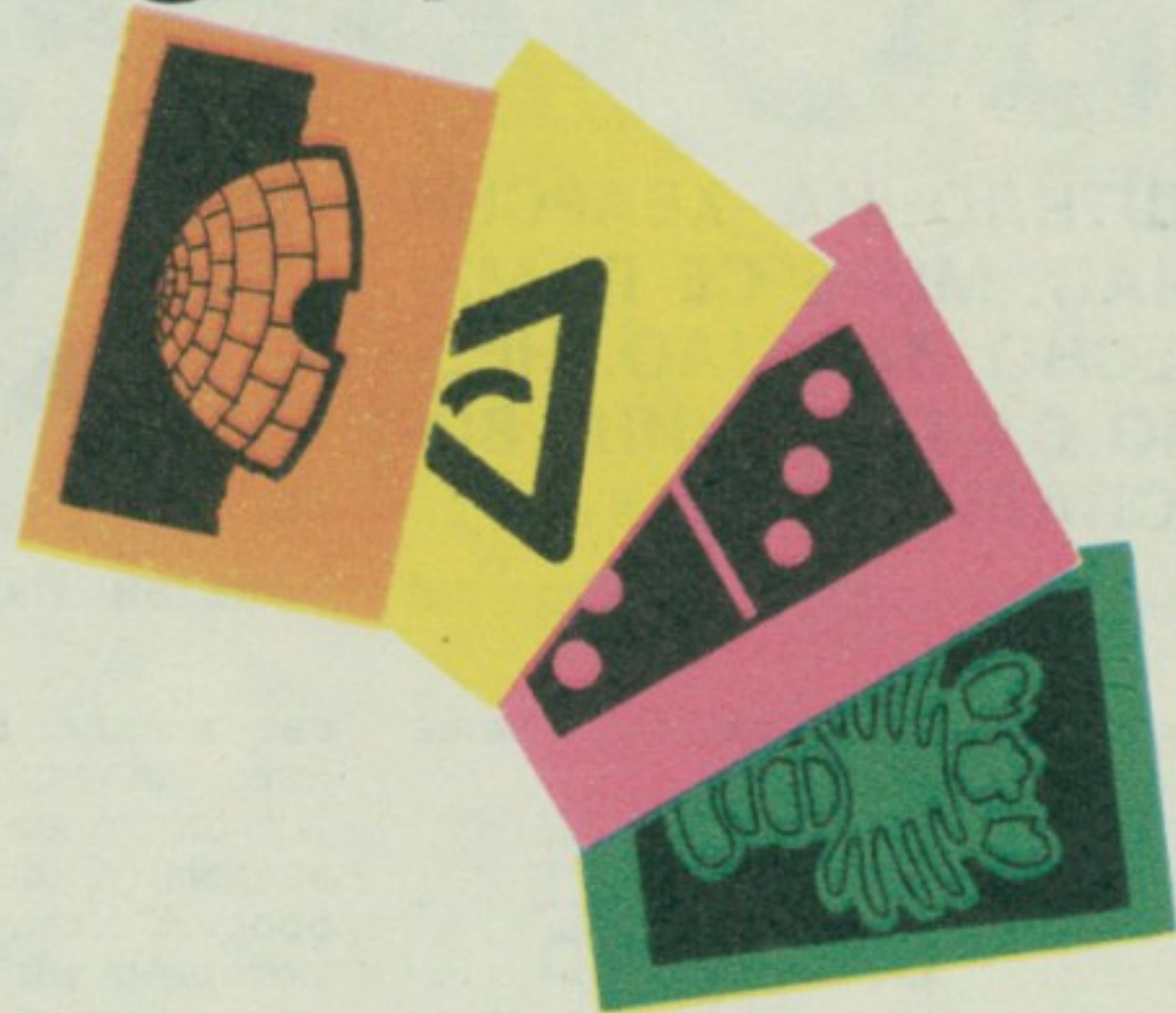
— Чудно, ја сам увек веровао да човечји живот нема цену!

Љубазно се поздравив-ши, окренуо се и отишао без понуђене награде. За-њим је остала нека праз-нина.

М. Тодоровић

НОВО Спектар жвакаћа гума са укусом свежег воћа

У свакој кутији СПЕКТРА наћићете
и 4 различите флуоресцентне самолепљиве налепнице.
Укупно 400 различитих налепница с мотивима:
абецеда, домино, бројеви, зодијак...

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
ЈЕ ПРИПРЕМИО
ЗА ВАС

ВАШ ОМИЉЕНИ ЈУНАК И СТАРИ ЗНАНАЦ СА ТВ ЕКРАНА **пера детлић**

ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА I—III
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ГУСАРСКО БЛАГО
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ВУК
ПЕРА ДЕТЛИЋ И МЕДА ДРВОСЕЧА

У БОГАТО ИЛУСТРОВАНИМ СЛИКОВНИЦАМА
ВЕЛИКОГ ФОРМАТА

Први пут на нашем језику појављују се ове књиге-сликовнице о Пери Детлићу, његовим сестрићима и пријатељима, о њиховим пустоловинама и доживљајима.

НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН ЗА ВАШЕ НАЈМЛАЂЕ!

Књиге су штампане ћирилицом и латиницом, илустроване од прве до последње странице у боји! **ЋИРИЛИЦА** (једнакско издање): у луксузном тврдом пластифицираном повезу по цени од 210 динара за све три књиге-сликовнице.

ЛАТИНИЦА (једнакско издање у сарадњи са сарајевском »Свјетлошћу«): у брошираним (биндакоб) корицама, лакираним и наландрираним по цени од 150 динара за све три књиге.

СЛИКОВНИЦЕ ПЛАЋАТЕ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ!

Комплекта **ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА** (I—III књига) можете добити ако испуните наруџбеницу, залепите на полеђини дописнице и пошаљете на адресу: »Политикин забавник«, Манедонска 29, 11001 Београд

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наруџујем **ДОЖИВЉАЈЕ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА, I—III ЋИРИЛИЦОМ — ЛАТИНИЦОМ** (непотребно прецртати) које ћу платити поштару када ми донесе комплет на адресу.

(Име, очево име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број стана)

(Потпис купца)

S —

ЛИЦЕНЦЕ

S — ДОМАЋЕ

НАРОДНА

1. 13177 — ШАБАН ШАУЛИЋ — Немој поглед да сакриваш

2. 13178 — ЗОРИЦА БРУНЦЕВИЋ — Живот си ми однео са собом

3. 13179 — НОВИЦА НЕГОВАНОВИЋ — Свани дан без тебе ми значи мало

4. 13183 — НАДА ТОПЧАГИЋ — Заклањаш ми сунце

5. 13180 — БРАНКА СТАНАРЧИЋ — Прва је љубав најближа

6. 10505 — ЈЕЛИЦА ЦВЕТКОВИЋ — Ми смо два света

7. 13181 — ВИДА ПАВЛОВИЋ — Мисле људи да сам срећна

8. 13184 — БОРА СПУЖИЋ-КВАКА — Где си сада, како ти је?

9. 13182 — БОРА ДРЉАЧА — Да ћу тебе или ћеш ти мене

10. 10529 — ДУШИЦА И НЕДЕЉКО БИЛКИЋ — Седам година среће

S — ДОМАЋЕ

ЗАБАВНА

1. 51794 — СМАК — Црна дама
2. 52772 — ЗЛАТНО ПЕЈАКОВИЋ — Ћао и пиши ми

3. 52769 — СЛАЂАНА МИЛОШЕВИЋ — Ау, Ау, Ау

4. 52756 — БИСЕРА ВЕЛЕТАНЛИЋ — Адио, љубави, адио

5. 52771 — С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ — Пут путује караван

6. 52742 — ДУШКО ЛОКИН — Кад порастеш

7. 52751 — МИША МАРКОВИЋ — Питам те да л' ме волиш

8. 52748 — ДРАГАН АНТИЋ — Не дај, срце

1. 53999 — J'M IN YOU — PETER FRAMPTON
2. 54002 — BLOOD & HONEY — AMANDA LEAR
3. 54003 — PEARL'S SINGER — ELKIE BROOKS
4. 54005 — UN PRINTEMPS — ALAIN BARRIERE

5. 54000 — MANDOLIN WIND — ROD STEWART

6. 53998 — GOOD MORNING JUDGE — 10 CC

7. 53992 — ROCK BOTTOM — LINSEY DE PAUL & MIKE MORGAN

8. 53997 — WALKING 'ON A LOVE CLOUD — 5000 WOTS

9. 54004 — BESAME MUCHO SENORA — EASY CONECTION

10. 54001 — BIG BAMBO — SARAGOSSA BAND

9. 52757 — ДРАЖЕН ЖАНКО — Серенада

10. 51785 — ПАРНИ ВАЉАК — Превела ме мала жедног преко воде

Цена једне плоче домаће забавне или народне музике износи 15 динара, док цена стране лиценце износи 18,50 динара. Међутим, вредност наруџбенице не сме бити мања од 100 динара, јер трошкове паковања и поштарине не сносити ви.

Политикин забавник
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЏБЕНИЦА

За готово неопозиво наручујем комплет од три плоче под називом ХЕРОЈ ТИТО по цени од 200 динара коју ћу платити поштару кад ми их донесе (поузећем)

(Презиме, очево име и име)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

(Датум)

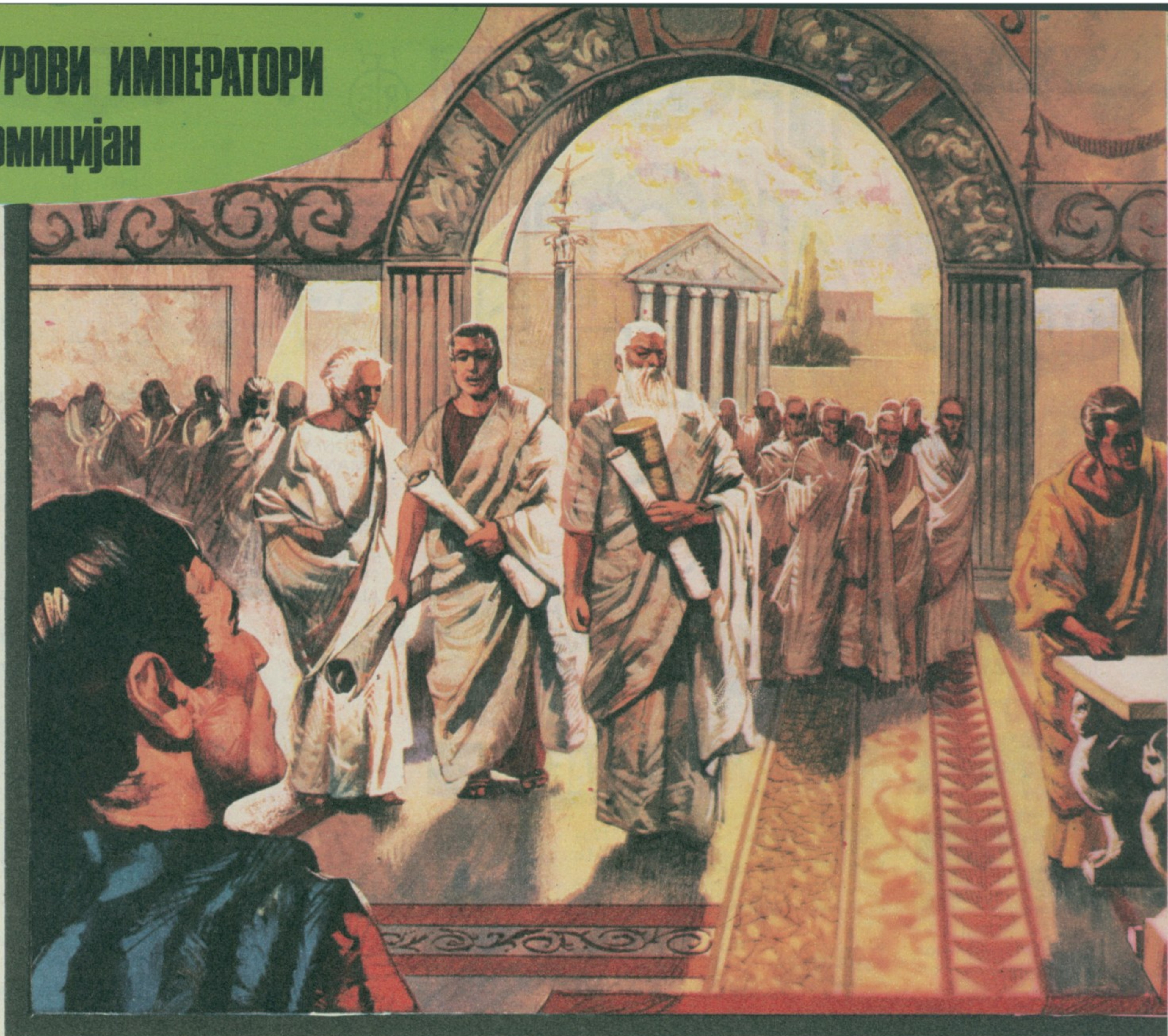
(Потпис, број и место изд. л. к.)

У случају спора признајем надлежност Првог општинског суда у Београду

Наруџбеницу читко попунити, налепити је на дописницу и послати на горњу адресу.

СУРОВИ ИМПЕРАТОРИ

Домицијан

ЗАВЕРА БЕЗ ИЈЕДНЕ

Први део свога живота амбициозни Домицијан провео је у сенци далеко омиљенијег и згоднијег брата, Тита. Његов отац Веспасијан одувек је више волео старијег сина, а положаји које је додељивао Домицијану били су иако доста важни, ипак увек далеко од онога чему се славе и моћи жељан Домицијан, све до 81. године, надао.

Када је у тридесетој години наследио свога брата и тако постао император, у његовим рукама нашла се најмоћнија империја коју је свет до тада видео. Сада је коначно могао да наплати све оне године запостављања и потиснуте горчине која се у њему накупила.

Јер, у почетку се показао као добар владар: градио је путеве, форсирао пољопривреду, оснивао библиотеке, помагао књижевнике... Зачудо, народ га је волео. И сам

Најравио је језеро на којем су се, њему за забаву, одржавале поморске бишке.

вешт борац, у гладијаторским борбама и многобројним свечаностима које је приређивао уживао је исто онолико колико и народ, али га је од самог почетка владавине римски Сенат дочекао са неповерењем. За чланове Сената он је био скоројевић који за собом није имао ни једну битку достојну дивљења.

Домицијан им није остао дужан. Одлуке Сената је занемаривао, а ускоро је завео и такав терор да су преживели чланови даноноћно страховали за своје животе.

Био је леп и добро грађен, али

и исто толико сујетан. Обожавао је помпу и раскош и себи саградио огромну палату у Риму и раскошну кућу ван града. Његово расипништво достигло је врхунац када је одлучио да направи вештачко језеро које је окружио гледалиштем и на коме су се, њему за забаву, одржавале праве правцате поморске битке.

Све ове скупе забаве порочног императора неко је морао и да плати. Жртве су били богати грађани Рима које је лажно оптуживао за дела која нису починили, а затим

им због тога одузимао сву имовину. Многи су платили и животима.

Не мали удео у одлуци да започне кампању против једног од најжешћих германских племена Чати, свакако је имала Домицијанова сујета. Ратни поход који је отпочео 83. године имао је и ваљане војне разлоге, јер је племе чији су храбри ратници дуге косе и необријана лица сејали ужас и међу најхрабријим римским војницима, већ дуго прелазило Рајну пустошећи римска утврђења на крајњим границама царства и вршећи ма-

Домицијан је из Рима протерао све филозофе и астрологе

СУЗЕ

сакре трупа које су у њима биле стациониране

Домицијан је одлучио да им да добру лекцију. У жељи да сакрије праву сврху свог похода, кренуо је из Рима праћен само једном групом својих телохранитеља, наводно, „да би извршио цезус у Галији“, али је затим у Мајнцу сакупио још четири легије војске.

ЗЛАТНИЦИ ЗА ВЕРНОСТ

Кампања је трајала читавих годину дана. За то време Домицијанове трупе гониле су непокорна племена улазећи у мање окршаје са њима, али се није одиграла ни једна одлучујућа битка коју је император, жељан војничке славе, прижељкивао. Ипак су на крају

Германи поражени, а он се, задовољан, сада могао тријумфално вратити у Рим.

Иако је било мањих завера против њега, ниједна од њих није могла озбиљније да угрози његову неприкосновену власт. Да би се обезбедио и стекао популарност у масама, војницима је повећавао плате, а народ поткупљивао многим јавним забавама које је непрекидно организовао. Све своје противнике и непријатеље протерао је из Рима, а преостали незадовољници живели су стално страхујући за свој живот.

А онда је 88. године сумњичави Домицијан доживео ударац од кога се никада више није справио и који је само још више подстакао његову окрутност и самовољу.

У горњим деловима данашње Немачке војсковођа под именом Антоније побунио се, и сам се користећи Домицијановим методима — ученио је легије одбивши да им испоручи плате, а и даље непријатељски расположено племе Чати, које је још памтило пораз, поткупио је златницима.

Домицијан је одмах реаговао. На његову срећу већина легија у Не-

мачкој, Галији и Шпанији биле су му одане. Он је ту верност, уосталом, скупо плаћао. Наредио је да се те снаге супротставе побуњеницима, а затим је и сам одмах кренуо на место побуне. Пре него што је стигао, она је била угушена, а њен вођа убијен.

ПОД НИШОМ НОЖЕВА

Вратио се у Рим огорченији и сумњичавији но што је икада био. Свуда око себе и у свакоме ко би му се приближио видео је завереника. Најмио је уходе који су му непрекидно подносили доказе о стварним и измишљеним заверама чије је учеснике сурово убијао. Окрутно се поигравајући својим жртвама, позивао би их на вечере које су почињале причама о милосрђу, а завршавале се хладнокрвно изреченом смртном пресудом.

Римом је завладао терор кога је био поштеђен само најпростији пук. Нико више није могао да буде сигуран за свој живот, па чак и они најневинији страховали су од Домицијанове подозривости. Жртва насиља био је и његов нећак,

док је Сенат сада био приморан да осуђује и своје чланове.

Такво стање ипак није могло да траје унедоглед и коначно је 96. године свирепи император и сам постао жртва завере. Један од његових сабора сакрио је бодаж у завоје које је обмотао око десне руке под изговором да је рањен, а затим је, послуживши се лукавством, успео да га Домицијан прими у спаваћој соби где је наводно требало да му открије једну заверу.

Чим се нашао насамо са њим, собар је исукао нож и дивљачки нахрнуо на императора који је очајнички покушавао да се дочепа ножа који му је увек лежао под јастуком. Његова рука напипала је само празно узглавље. Завереници су овога пута све предвидели. У собу су затим упали и други и тако је сурови император издахнуо избоден кишом ножева која се на њега сручила. У ову заверу била је умешана и његова жена.

Ниједна суза није оплакала Домицијана. За собом је оставио изувише мртвих. На захтев Сената његово име је избрисано са свих споменика а сви његови кипови уништени.

ХИТ-СТРАНА

БАКАРА (BACCARA)

Овог лета у европској поп-музици много се говорило о симпатичном женском дуету БАКАРА који је, за само шест месеци свог постојања, успео да се нађе на топ-листама многих европских земаља.

Дует БАКАРА сачињавају две Шпањолке: црвенокоса Марија Мендиоло и црнокоса Мајте Матеос. Своју естрадну каријеру ове две девојке започеле су пре неколико година играјући и певајући по хотелским баровима. Прошле године запазио их је један продуцент немачке дискографске куће и позвао у СР Немачку где су снимиле своју прву плочу под називом „Да, господине, знам да играм буги“ („Yes Sir, I Can Boogie“). Убрзо су снимиле и телевизијски шоу који су већ преносиле ТВ станице многих земаља.

Иначе, пријатељство Марије и Мајте не траје дуго. Упознале су се пре нешто више од четири године док су радиле као балерине у једној телевизијској екипи. Од првог дана познанства почеле су да размишљају о оснивању једне групе у којој би звезде биле баш њих две. То им је пошло за руком тек ове године. У прво време певале су углавном шпанске мелодије и изводиле своје националне игре. У то време још нису ни помишљале да ће постати познате и ван граница своје земље.

После рекордног тиража прве плоче (продато је преко 200 000 примерака) БАКАРА припрема и своју прву ЛП плочу која би требало да потврди да успех није био случајан. На сцени, ове две девојке изгледају веома ефектно. Облаче хаљине које су искључиво у две боје (белој и црној). Марија је увек у црној хаљини док је Мајте у белој. Обе су још веома младе: Мајте је рођена 1951. године, док је Марија годину дана млађа.

ПЕСМА за ОВУ НЕДЕЉУ

ДА, ГОСПОДИНЕ, ЗНАМ
ДА ИГРАМ БУГИ

(YES SIR, I CAN BOOGIE)

Музика и текст: Ролф Соја
и Франк Достал
Изводи: БАКАРА

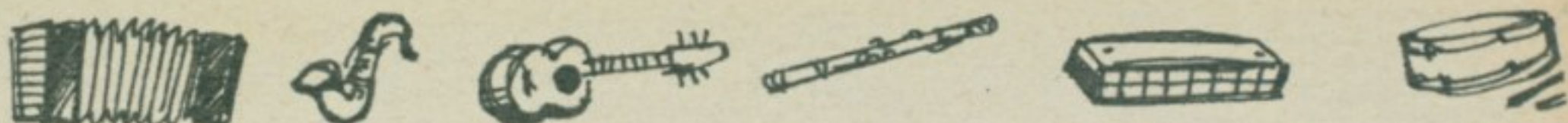
Mister
Yo'r Eyes are full of Hesitation
Sure makes me wonder
If you know what you're
Looking for

Baby
I wanna keep my Reputation
I'm a Sensation
You try me once, you'll beg
For more.

Yes Sir, I can Boogie
But I need a certain Song
I can Boogie
Boogie Woogie
All night long
Yes Sir, I can Boogie
If you stay, you can't go wrong
I can Boogie
Boogie Woogie
All night long.

No Sir
I don't feel very much like talking

No, neither walking
Yo'r wanna know if I can dance
Yes Sir
Already told you in the first Verse
And in the Chorus
But I will give you one more
Chance.

Марк Болан

Септембра ове године СМАРК БОЛАН, идол млађе генерације, чија је популарност била на врхунцу 1970. године, изгубио је живот у саобраћајној несрећи у Лондону. Још као дечак, Марк Болан, чије је право име Марк Фелд, кретао се међу популарним певачима сањајући да и сам постане поп-звезда. То му је и пошло за руком 1965. године кад је снимио прву плочу, али није имао много успеха као соло певач. Популарност је стекао тек када је са Стивом Туком основао дует ТИРАНОСА-УРУС РЕКС.

Године 1970. Болан се прихватио електричне гитаре и променио стил. Ком позицијом „Узјашни белог лабуд“ („Ride a White Swan“) постиже невероватан успех у мења назив групе у ТИ РЕКС. Следе његове плоче „Врућа љубав“ („Hot Love“), „Деца револуције“ („Children of the Revolution“) и ТИ РЕКСИ постају једна од најпопуларнијих група у Енглеској.

Боланова популарност опада крајем 1973. године и група се распања.

БЕРЗА ПЛОЧА

Купио оих следене албуме: ХЕД („Tales From Topographic Oceans“), RICK WAKEMAN („The Myths and Legends of King Arthur“), GENESIS („Genesis Live“), ALLMAN BROTHERS BAND („Live at Fillmore East“) i PASSPORT („Looking Through“).

Јовановић Слободан
Алеја М. Тита 23
24000 Суботица

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ из ТРОГИРА

Поп-група ТРАГУРИУМ из Трогира основана је прије шест година, али у садашњем саставу дјелује однедавно. Шеф групе је Петар Дрнасин, а соло-пјевач Горан Николић који је до сада снимио три сингл плоче у РТВ Љубљана. У пла-

ну је и снимање прве самосталне плоче ове групе код исте дискографске куће.

Чланови ТРАГУРИУМА су: Јурица Станић (соло-гитара и вокал), Горан Франић (бас-гитара и вокал), Петар Дрнасин (бубњеви и вокал), Дамир Девић (оргуље, клавир и вокал) и Горан Николић (вокални солиста).

Марио Морнар
58216 Каптел Штафилић
Иве Ђиптика 13

СИЛВЕР КОНВЕНШН Silver Convention

Крајем прошлог месеца познати вокални трио СИЛВЕР КОНВЕНШН кренуо је на велику турнеју по Америци. Припреме за ову турнеју трајале су два месеца. Рамона, Ронда и Зенди имају великих планова са америчким дискографским тржиштем на коме још нису стекле ову популарност коју уживају у Европи, па је и то разлог толиког њиховог ангажовања.

У самом саставу дошло је до неких промена. Лени Мек Лин је напустила групу и наставила каријеру као солиста, а Рамона и Ронда су пронашле трећег члана у Зенди Џекс из Бирмингема која је већ имала неколико мањих успеха у Енглеској и снимила је већ две сингл-плоче.

продајем очуване албуме енглеске продукције по цени од 150 дина.: SEATRAN („Seatrain“), RICK WAKEMAN („Journey to the Centre of the Earth“), GRO-UNDHOGS („The Mighty Groundhogs“), KING CRIMSON („Starless and Bible Black“) i ROCKIN' HORSE („Yes It Is“).

Беговац Марјан
Војвођанска 5
2500 Сомбор

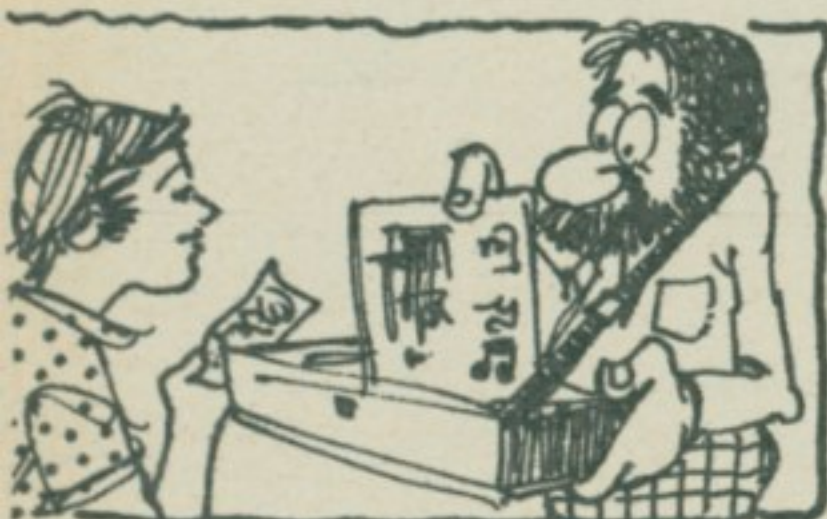
ФЛИТВУД МЕК (FLEETWOOD) МАС

Група ФЛИТВУД МЕК већ више од једне деценије постоји у свету поп-музике. Највећи успех састав је постигао још 1967. године када су углавном интерпретирали блуз. Поред Мика Флитвуда и Џон Мек Вија, један од оснивача био је и Питер Грин који је групу напустио 1970. године. Тада долази до стагнације у раду и велика популарност опада из дана у дан. Група се преселила из Енглеске у Америку где је дуго лутала у тражењу свог сопственог звука који би био по укусу младих. Године 1975. Мик је срео певачицу Стиви Никс и гитаристу Бакингамс и у сарадњи с њима пронашао нови стил. У данаш-

њој постави, поред вође Мика Флитвуда (бубњара), у групи су: Линден Бакингам — гитариста, Џон Мек Ви — басиста и његова супруга Кристина Мек Ви која свира инструменте са клавијатуром и други је глас састава, док је Стиви Никс први глас.

На концертима које су овог лета одржавали, углавном су свирали композиције са своје најновије ЛП плоче „Говоркања“ („Rumours“), која се налази на свим топ-листама.

Продајем три очуване ЛП плоче за 160 дина: SWETT („Desolation Boulevard“), SUZI QUATRO („S. Q. Story 12 Golden Hits“) и ISAAC HAYES MOVEMENT („Disco Convention“). Долази у обзир и оазмјена за: DEEP PURPLE („Who Do We Think We Are“), PINK FLOYD („Wish You Were Here“) и RAINBOW („Ritchie Blackmore's Rainbow“).

Селмановић Нурија
Садика Кадрушића
71000 Сарајево

НАША КАРИКАТУРА

ТОП 3х

1. ДОМАЋА ЛИСТА

1. ЋАО И ПИШИ МИ — Златно Пејановић — ПГП РТБ
2. ПУТ ПУТУЈЕ КАРАВАН — С времена на време — ПГП РТБ
3. МАЛИНКОНИЈА — Оливер Драгојевић — ЈУГОТОН
4. НОЋАС ЋЕМО ЗЕМЉИ Н'О МАТЕРИ РЕЋИ — Мишо Ковач — ЈУГОТОН
5. МАМА, НИСАМ ВИШЕ МАЛИ — Борис Бизетић — БЕОГРАД ДИСК
6. МОЈ ОТАЦ ТРАВУ КОСИ — ИВЕР — ЈУГОТОН
7. МЈЕСЕЧЕ, ТИ СТАРИ ДРУЖЕ МОЈ — Мини Јевремовић — ЈУГОТОН
8. АУ, АУ — Слађана Милошевић — ПГП РТБ
9. ПОЉУБИ МЕ С ОБЈЕ БАНДЕ — Тереза Кесовија — ЈУГОТОН
10. АДИО ЉУБАВИ, АДИО — Бисера Велетанлић — ПГП РТБ

2. СТРАНА ЛИСТА у домаћој продукцији

- BONEY M**
1. MA BAKER — Boney M — ЈУГОТОН
 2. I'M IN YOU — Peter Frampton — ПГП РТБ
 3. BLOOD AND HONEY — Amanda Lear — ПГП РТБ
 4. GOOD MORNING JUDGE — 10 CC — ПГП РТБ
 5. PEARL'S A SINGER — Elkie Brooks — ПГП РТБ
 6. CHANSONE D'AMOUR — Manhattan Transfer — SUZY
 7. DON'T CRY FOR ME, ARGENTINA — Petula Clark — SUZY
 8. LOVE CLOUD — 5000 Volts — ПГП РТБ
 9. ROCK BOTTOM — Linsey de Paul and Mike Moran — ПГП РТБ
 10. MORE THAN A FEELING — Boston — SUZY

3. САД

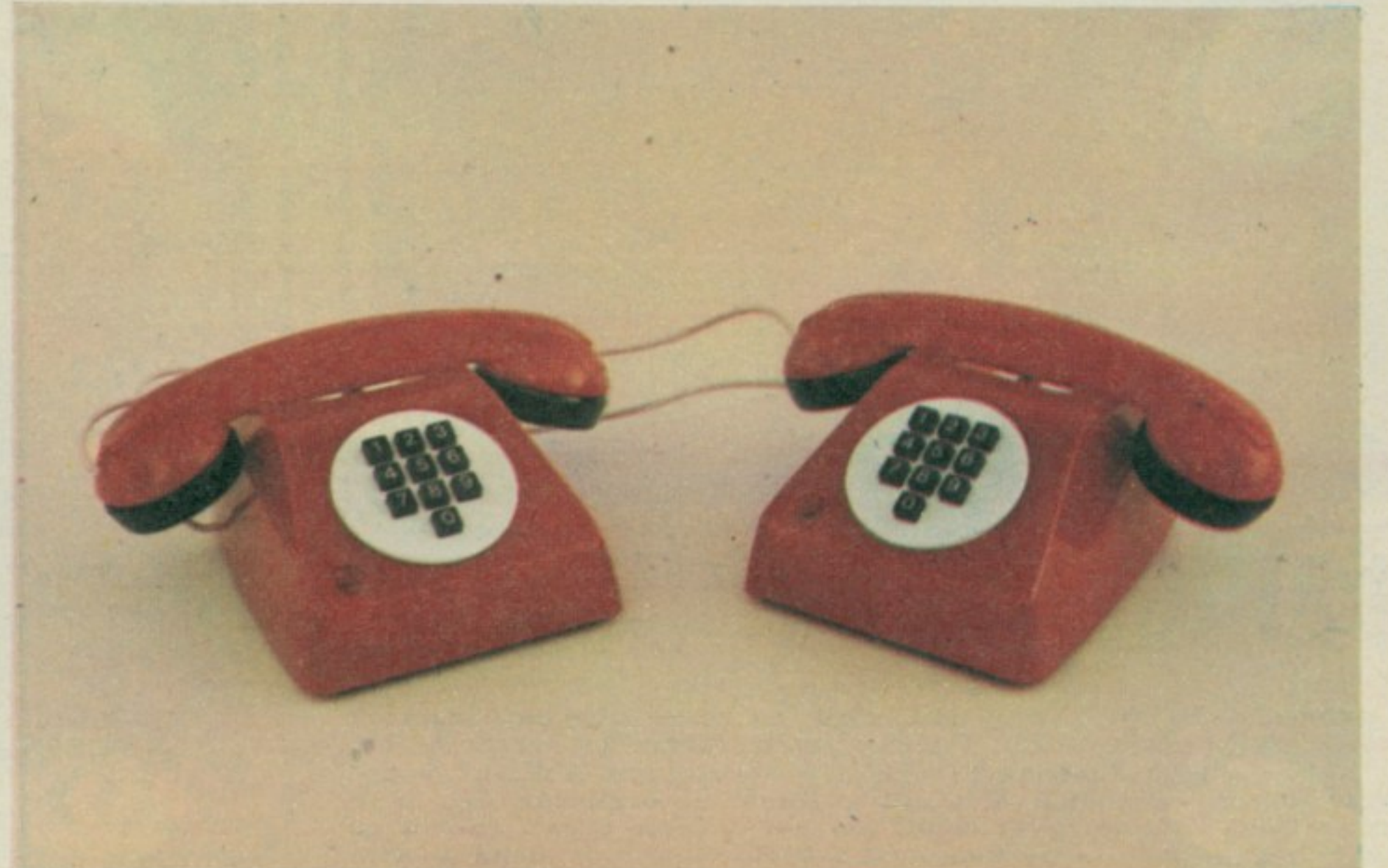
1. BEST OF MY LOVE — Emotions
2. YOUR LOVE HAS LIFTED ME — Rita Coolidge
3. HANDY MAN — James Taylor
4. EASY — Commodores
5. FLOAT ON — Floaters
6. I JUST WANT TO BE — Andy Gibb
7. DON'T STOP — Fleetwood Mac
8. JUST A SONG — Crosby, Stills & Nash
9. TELEPHONE LINE — Electric Light Orchestra
10. HOW MUCH LOVE — Leo Sayer

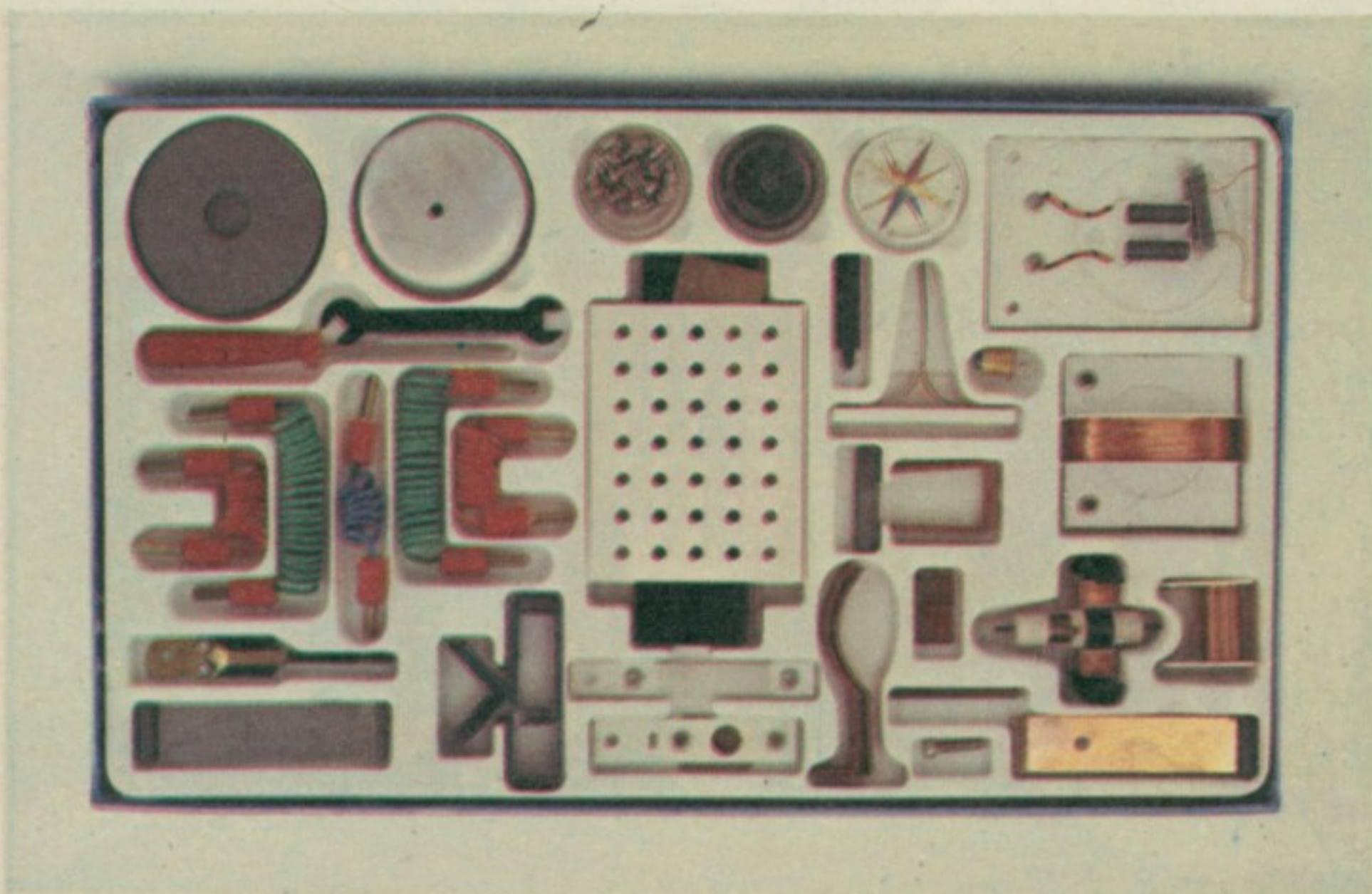
МЕХАНОТЕХНИКА ИЗ ИЗОЛЕ ПРИПРЕМИЛА ЈЕ ЗА ВАС

Е 029 ТЕЛЕФОН СА СВЕТОМ — Цена: 151,00

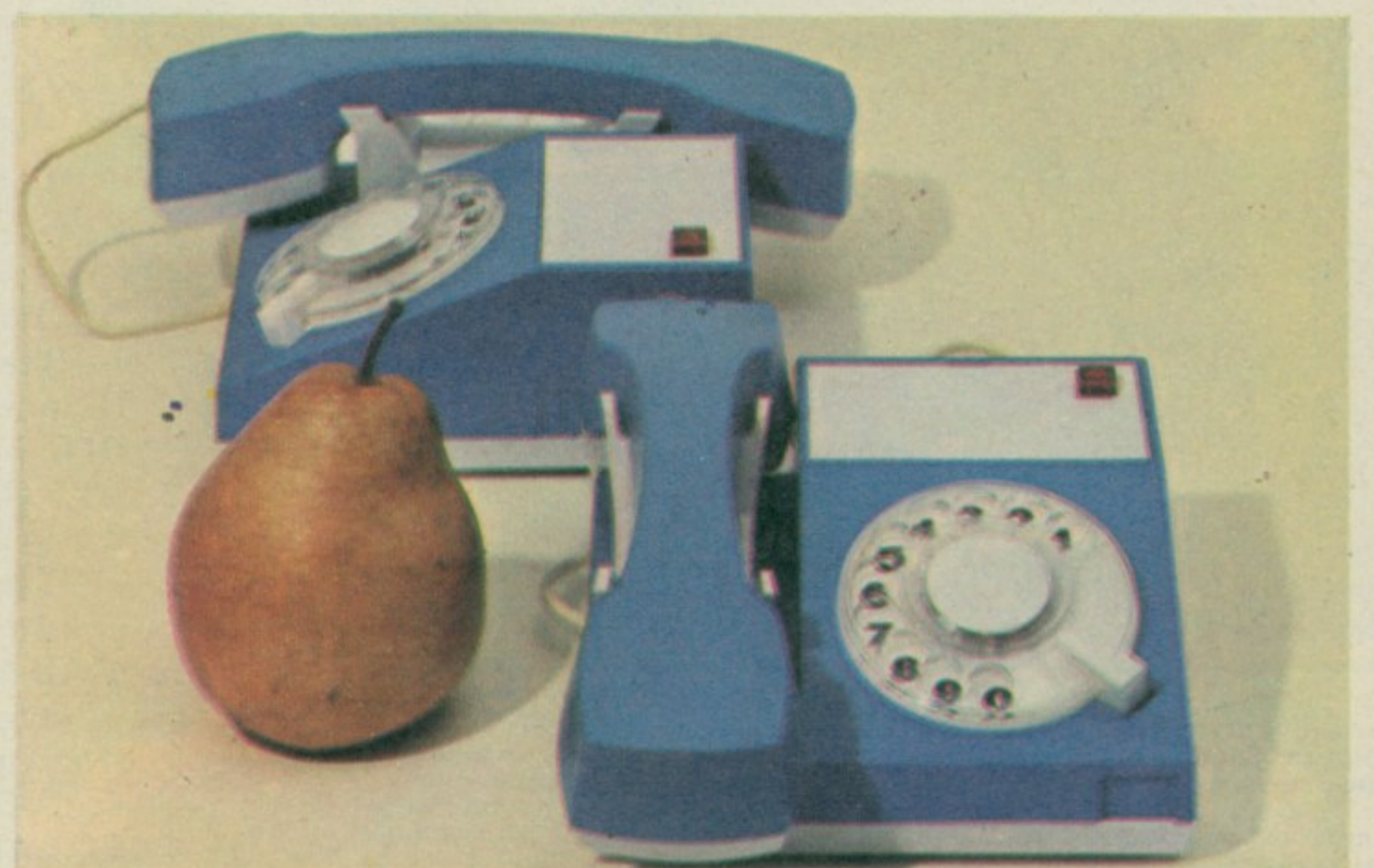

Е 031 ТЕЛЕФОН НА ТАСТЕРЕ — Цена: 161,00

ЕЛЕКТРОПИОНИР Е-182

Ванредна техничка играчка, која је због своје основе и идеално учило за школе. Са »Електропиониром«
можемо на прост и занимљив начин помоћу 47 саставних делова извести преко 160 експеримената са подручја електрике и магнетизма. У приложеној књижици је описано 160 експеримената од којих је сваки врло занимљив и пружа експериментатору посебно задовољство.

Е 135 ТЕЛЕФОН ИСКРА — Цена: 156,00

Е 182 ЕЛЕКТРОПИОНИР — Цена: 182,00

ЦЕНЕ ВАЖЕ ЗА НАРУЧБЕНИЦЕ КОЈЕ ЋЕ БИТИ ПОСЛАТЕ ДО 10. ДЕЦЕМБРА 1977.

НАРУЧБЕНИЦА

Неопозиво наручујем ИГРАЧКУ МЕХАНОТЕХНИКА — ИЗОЛА

Назив и број играчке _____

Цена _____ динара. Износ ћу платити поштару када ми донесе пакет на адресу:

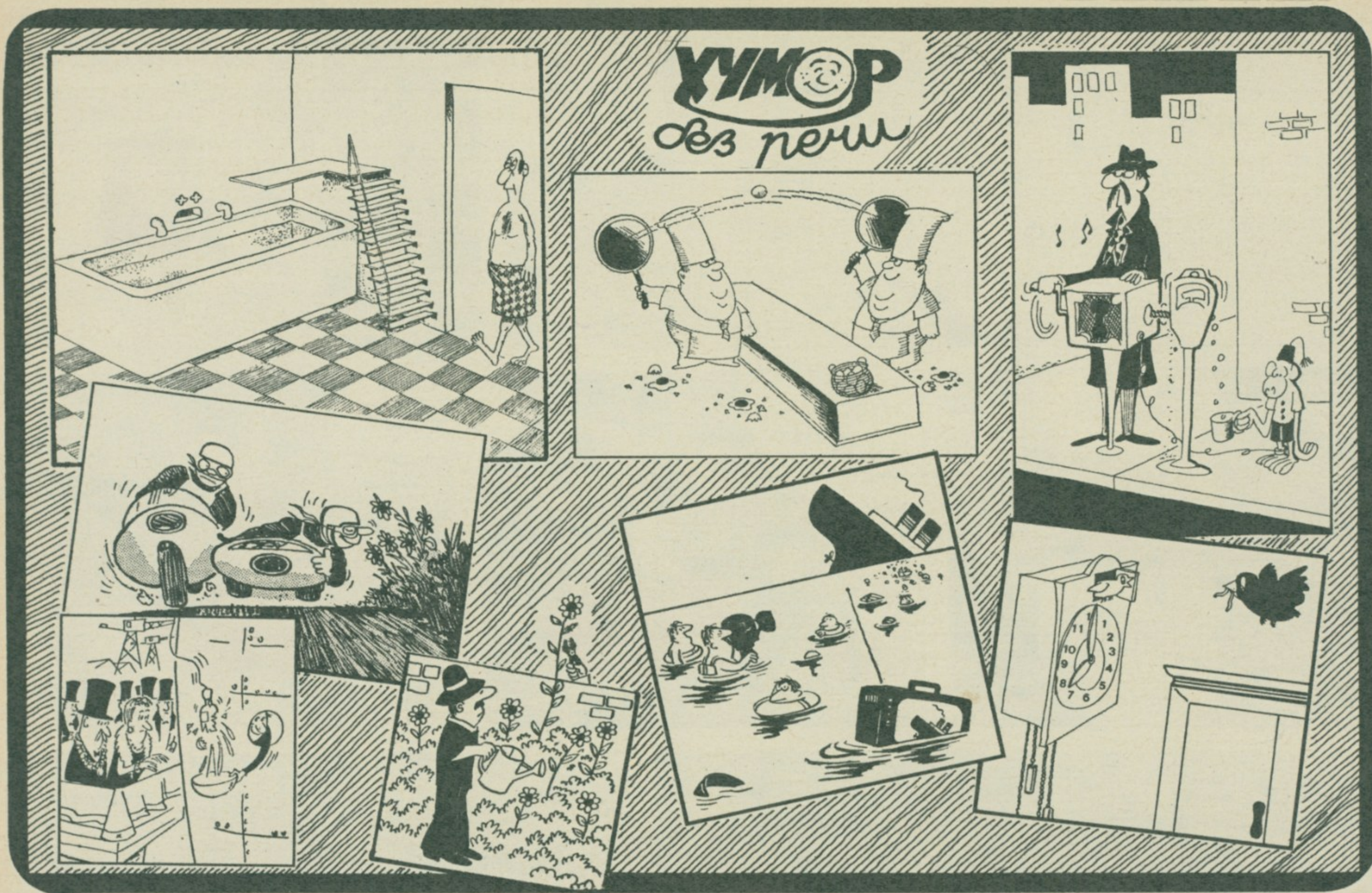
(Име и презиме)

(Број поште и место)

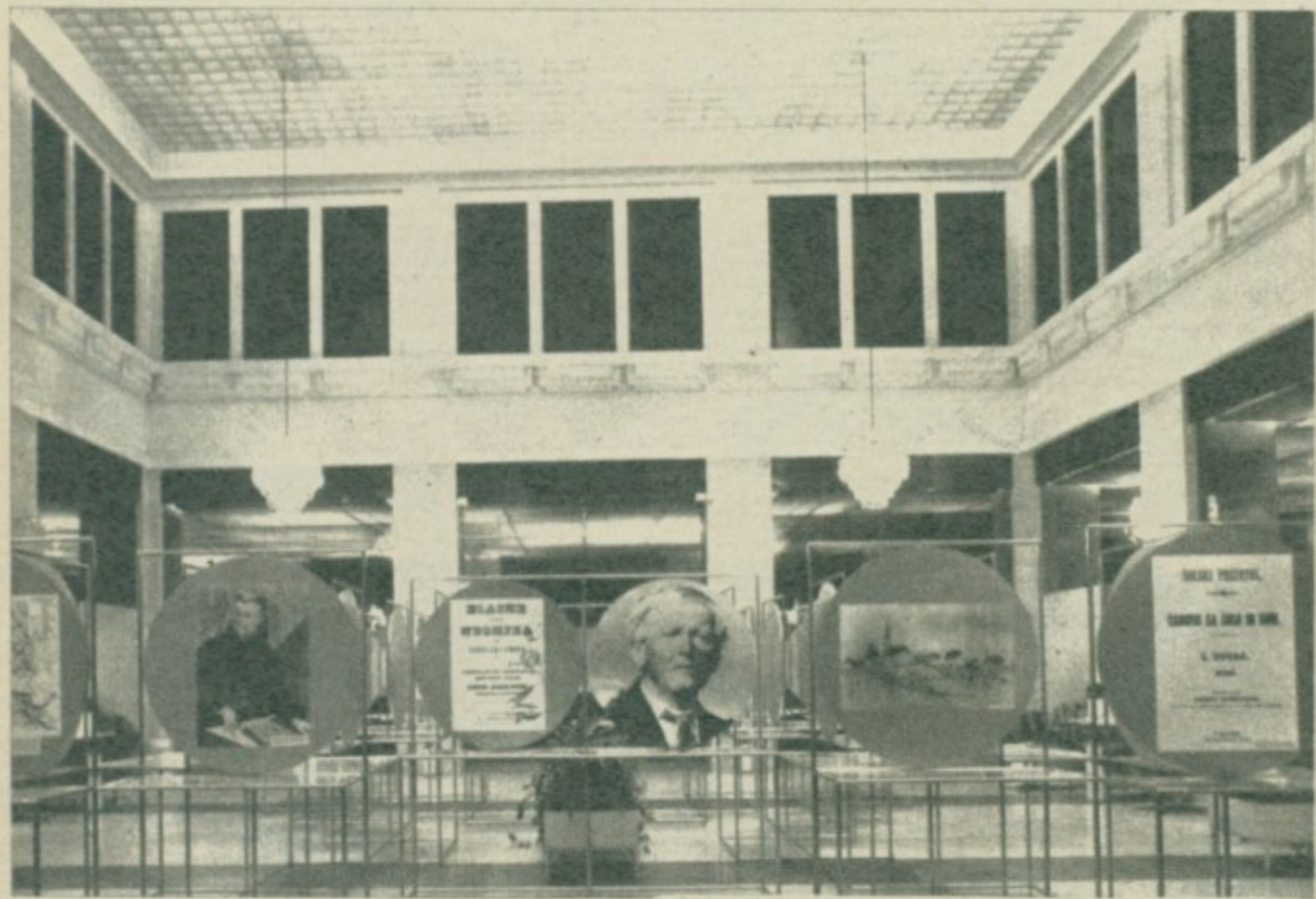
(Улица и број куће)

(Својеручни потпис родитеља)

ПИСИТЕ ЧИТЉИВО И ШТАМПАНИМ СЛОВИМА!

ШТЕДЊА У СЛОВЕНИЈИ ИМА БОГАТУ ТРАДИЦИЈУ

Почеци школске штедње (у Европи) су регистровани још почетком прошлог века. Прва школска штедионица отворена је у Немачкој још 1821. године у месту Гослар. Затим је школска штедња уведена у Француској, Аустрији итд.

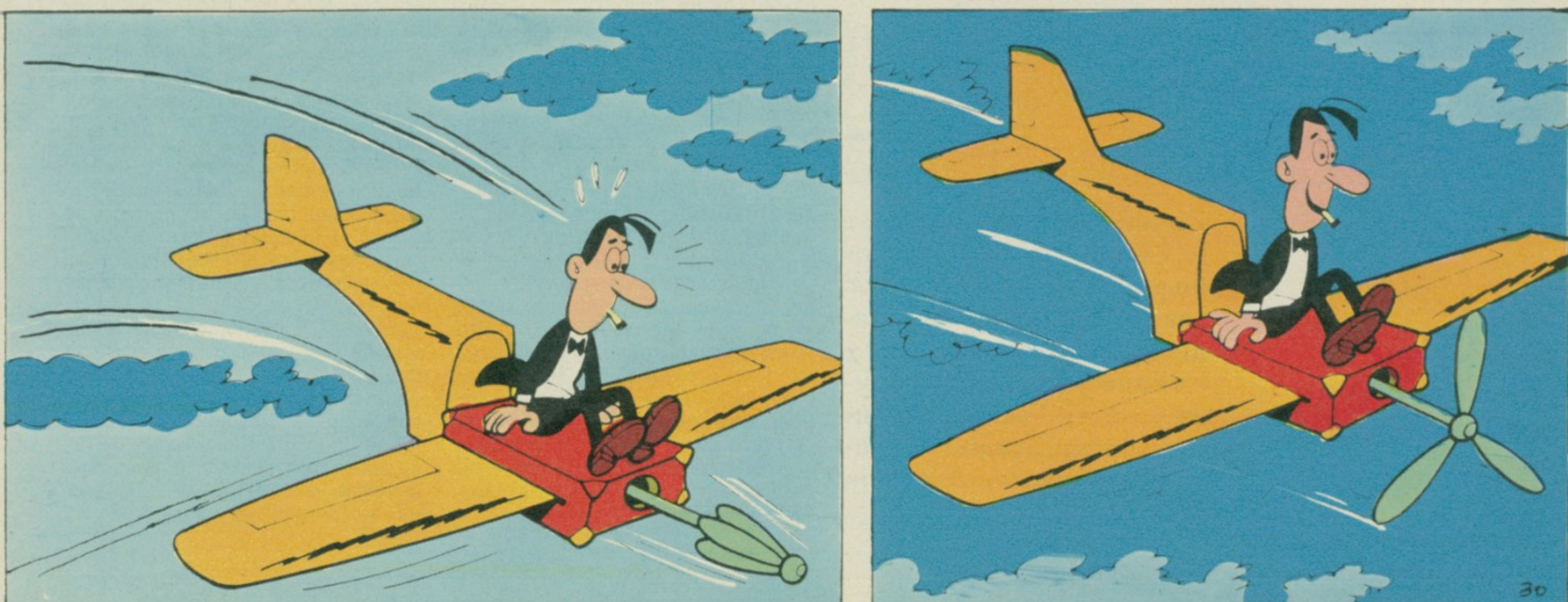
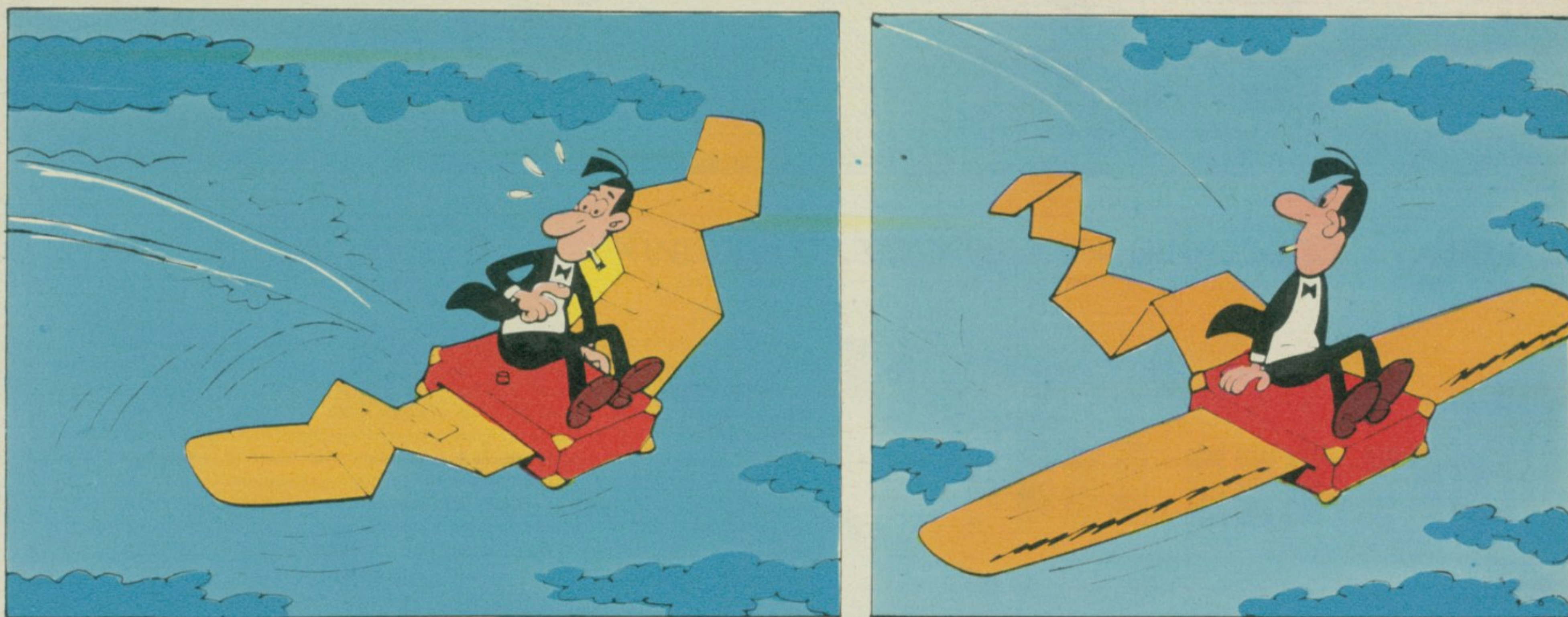
Словеначки школски музеј и Љубљанска банка организовали су изложбу школске штедње у Словенији. Изложба је пролетос приказана у Велењу и Љубљани. Ове јесени изложба ће посетити Марибор, Крањ, Нову Горицу, Цеље и Ново Место. Већину експоната представљају фотографије докумената од почетка до данас, који очигледно показују развој наше штедње. Посетиоци истовремено упознају личности које имају заслуге у овом покрету, ано смемо тано да наведемо. Међу првима је, сванано калуђер Марко Похлин (1735—1801) који је писао уџбенике и превео Бенерову књигу «Саљацима за потребу и помоћ» посредујући им на тај начин и упутства за штедњу.

Антон Мартин Сломшен (1800—1862) народни препородилац и песник је у својој књизи «Блане ино Нежица у недељској школи» описао и како деца марљиво штеде. У то време је учитељ Петер Муси, који је службовао у Шоштању, већ основао школску штедионицу и о томе већ 1844. године извештавао у «Новицама»! Баш зато оправдано можемо закључити да је, данле, у Шоштању у првој половини прошлог века основана прва школска штедионица код нас.

Велике заслуге за развој штедње код омладине имали су — а имају још и данас — учитељи, педагози. Ова настојања су убрзо прихватили, пратили и подржавали многи листови и часописи, на пример «Веден», часопис за школску омладину, «Читаоница», поучни лист за словеначки народ, први педагошки лист «Школски пријатељ» и други.

Тано се школска штедња ширила и усавршавала, постајући све више саставни део васпитања и између два рата, дон је после рата доживела још већи развој. Према искуствима Народне банке, Удружене штедионице у Цељу, шентјурске школе, школске штедионице у Подчетртну, а и других, бригу за школску штедњу у Словенији преузела је Љубљанска банка, а како ова банка стимулише младе за штедњу и паметно окретање средстава, вероватно сте већ прочитали у многобројним написима.

Толико о изложби. Наравно, немогуће је укратко описати све оно што је интересно. Можда и сама изложба није обухватила све податке. Зато молимо сваког од вас који било шта зна, или било чиме располаже, о почецима школске штедње, да о томе обавести Љубљанску банку.

ШТА КАЖЕТЕ! ОВО
САМ ЈА ИЗМИСЛИО!

ПОР-
ТАБЛ
АВИОН!

ДО
ЋАВОЛА!
ЈОШ НИСАМ
ХТЕО ДА СЕ
СПУСТИМ!

АЈ! МОЈЕ
КОСТИ!

ПА,
ДА! ЗА-
БОРАВИО
САМ НА
ЈЕДАН
МАЛИ
ДЕТАЉ...

НИСАМ
МУ СИПАО
БЕНЗИН!

АХ,
НАЈЗАД!

КОЛИКО
КАСНИ!

ЕВО
МЕ, ШЕФЕ!
ИЗВИН'ТЕ
ШТО КАС-
НИМ...

...АЛИ, ОВО ЈЕ
ТОЛИКО ТЕШКО
ДА САМ СЕ ЈЕД-
ВА ПОПЕО УЗ СТЕ-
ПЕНИЦЕ!

И ШТА
БЕ ТО
МЕНИ!

КАКО
ШТА БЕ
ВАМ?

ПА
РЕКЛИ
СТЕ
МИ...

...ДА ВАМ ДОНЕ-
СЕМ ДУВАН!

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

ТЕШКО ПОБЕЂЕ

Мрачни, олујни облаци су висили над градом. Кроз модре пукотине још непокривеног неба, косо су се ломиле зраке сунца и расипале по широком ушћу широких река.

Човек се хитро пео попличаном стазом према узвишењу одакле је могао да се снађе, да види и да чује. Бос и гологлав, носио је испрану тогу голубије боје. Они који га нису знали, склањали су се пред његовим тешким погледом, заустављени у речи и мисли. Но, више је било других, који су памтили његову оријашку прилику.

— Здраво, Сосоне — дизали су руку у поздрав, без осмеха. Није се базирао, хитао је, скоро трчао.

— Ко је то? — упита војника Публије Децим, трговац из Аквилије.

— Келт. Сосон.
— Зар га се и ти плашиш?
— Сви се плаше.
— Зашто?
— Питај за њега, чућеш; погледај га у очи, знаћеш.

Синигунум

Град Синигунум је десет година живео у страху и нади. Од севера преко Паноније, допирали су гласови о покољима, разарању и пустошењу. Избеглице, бескућници и упропашћени трговци носили су приче о немилосрдним јахачима, говорили су са леденим страхом имена: Бледа и Атила.

Опкољена Дакијом са севера, Далмацијом са запада, и Тракијом са истока, провинција Горња Мезија је очекивала ударац моћног Племенског савеза. Била је најпречи и најлакши пут, рекама Истар и Маргус, за море и многољудни Константинополис.

Многбројни трговци: Грци, Јевреји и Сиријци тих година су ређе навраћали у Синигунум. Четврта легија Флавија, која је вековима штитила град, спала је на једва две хиљаде људи. Њен симбол, лав пренет из Зодијака, плашио је још само хладним металним изгледом. Чак и војници, охоли, тврди и имућни, нису с презрењем цедили речи, но су, у стра-

ху, постали мекши и спремнији за разговор.

Сосон прође поред дубоког бунара и попе се на брежуљак. Пред њим, ненадно, из потаје, пуче пространи видик. реке су се под узвишењем, мирне и плаве, стапале у набрекле жилу коју је носила на исток да се рве, глође и дуби камене масиве што су градили пролаз.

Стражар пред бунаром га не заустави. Само коракну уназад, замаче у мрак сеновитог портала над воденим гротлом. Келт се ослони на чврсто, косо полегло дрво.

— Здраво, Сосоне — чу иза себе. Не проговори, не окрену се.

— Шта ће бити са нама? — упита глас.

Сосон погледа римске утврде од тесаног камена и широке шанчеве ојачане кољем; мало ниже, дубоки јаркови и камена подзида, остали још од њихових давних предака — Скордиска.

— Реци, Сосоне...

Келт се тремо окрену. Пред њим је стајао малени, уплашени човек: Кути.

— Не знам.
— Знаш, ти увек знаш. Видиш, упијаш и погађаш.

— Како се теби чини, Кути?

— Не знам. Тешко. Никада није било овако. Поља су у траву зарасла, људи су стављени под оружје; шуме се не секу, Истарска флота се изгубила низ реку; не лови се ни риба ни дивљач... Све се умртвило... Шта се чека, Сосоне? Зашто?

— Рим је као услужени ратник.

— Рим! Митри смо захваћивали и приносили му жртве када је цар Теодосије, за 350 фунти злата, купио мир и додворио се Хунима. Сада им је понудио двоструко више. Пљунули су на то. Шта хоће, Сосоне? Ти знаш, ти увек знаш!

Дар Келџа Сосона

Сосон уздрхта. Зна, увек зна. Ни сам не схвата зашто и одакле. Кавка то крв тече у њему? И, је ли то крв? Када би се загледао у нешто, у тврђаву, у кулу, или камен и удахнуо себе у чврсте, збијене тврдине, упио непокрет стешњених шупљина, осетио Време које точи слабом, размакнути удари-ма, размицало се пред њим, чинило му се да рони кроз воду, у врелу, брзу матицу која шиба и вуче. Срце му је тукло, потресајући големо тело. Сlike, док је промицао матицом, биле су живе, јарких бо-

ХУНИ СУ, У ЈУРИШУ, СЕКЛИ БРАЊИТЕЉЕ. ВЕЋ СУ УСКОЧИЛИ У ПРВЕ ОПКОПЕ И ПОЧЕЛА ЈЕ БОРБА У ПРСА. ЧУЛИ СУ СЕ ТЕШКИ УЗДАСИ И ЈЕЧАЊЕ ОД НАПОРА.

РАТКО ЈАНКОВИЋ

ја, као у пијанству или болести. Држале су се само трен или два, и одмах распадале. Долазиле су нове, увек везане за оно што је гледао. Када би хтео да заустави ток и разгледа то што се испредало пред њим, било је тешко, тело му се увијало и цвилело од напора. Тако је било и кад се трзао из матице и враћао оданде одакле је кретао. Дрхтао је, празан, исисан, без снаге, једва отргнут из заноса.

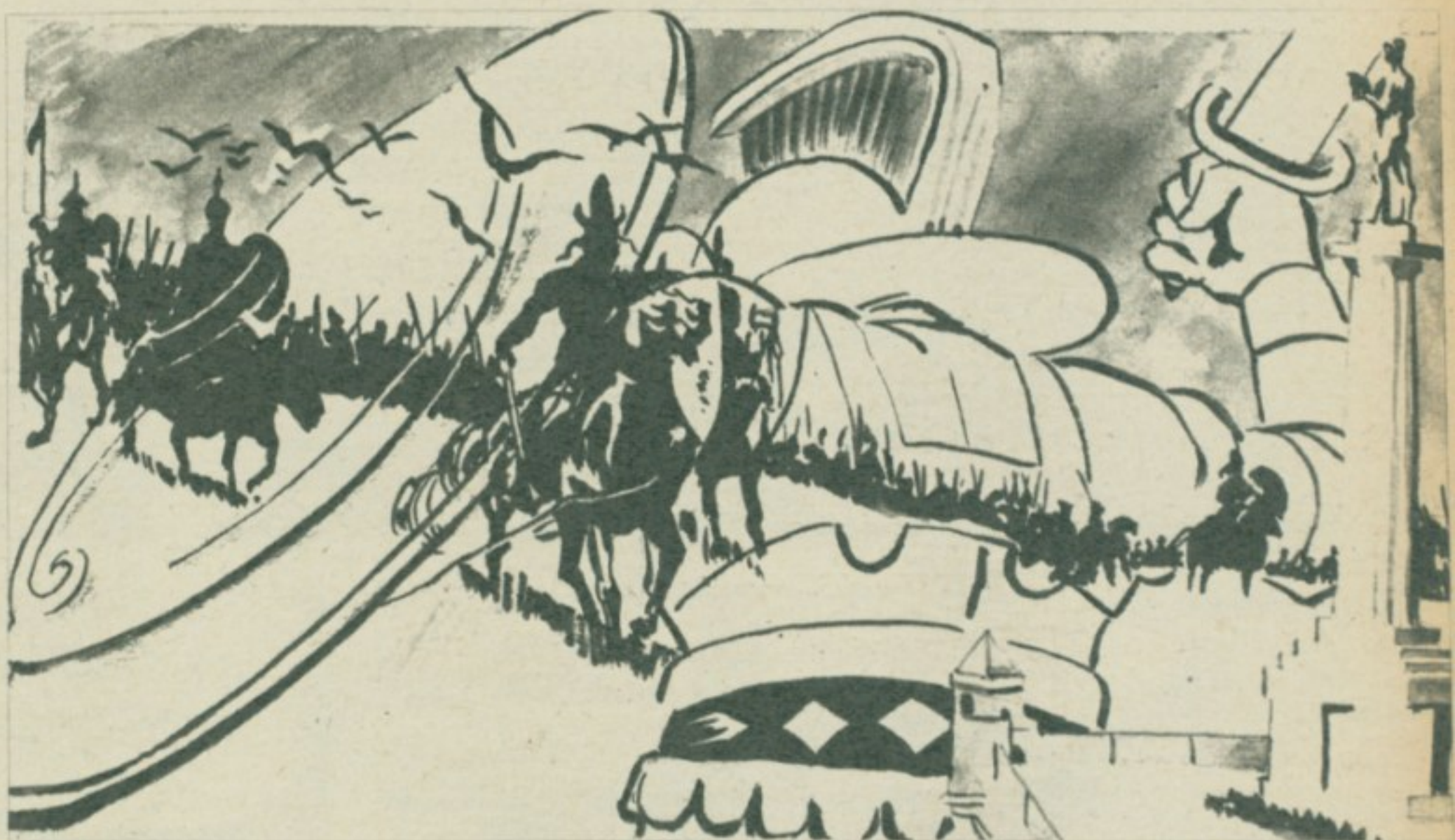
Сосон је био храбар али, матице се ужасавао. Зашто? Не зато што му тело од тога слаби и снага копни. Не. Плашио се од онога што ће видети. Јер, прошлост је увек позната некад тешка, али, ипак, присна. А будућност? Она је Непознато. Сосон се плашио до лудила. Знао је да гледа Непознато.

Пред Јупитеровим светилиштем, као и обично, виђенији људи, трговци и занатлије, окупљали су

— Њихов језик је из Хада из-никао. Дошли су незвани, преко низије. Један њихов отпадник, трговац, похлепан за злато, кога после на моје очи убише, говорио је нашим језиком. За кесу златника одвео ме у њихов логор. Хуни су направили привремену престоницу. С краја сам, не усуђујући се да приђем од страже, гледао то мучно место. У круг, безброј шатора. У средини, од посечених стабала подигнута вишеспратна кућа са кулама. Стубови у дуборезу, грубо тесани секиром. — То је двор владара — рече Азијат. Насмејох се. Умало ме не удари бодежом.

Око двора, доглавничке куће покривене трском и маховином. На великом броју кола вукли су све што су имали.

— Ето, то су Хуни, царство које су од Рјаса наследили Бледа и Атила.

се на разговор. Овога пута, збили су се око Касија Улпиуса.

— Видео сам, био сам тамо — говорио је он.

— Причај, Улпиусе, слушамо те — рече Грк Еутахије.

Касније погледа око себе у ужас, узнемирене очи.

— Зар баш тако, Улпиусе? Ла-жеш ли нас?

— Просуди сам, Емилије. Хуни су јахачи, куће им не требају — зато харају и руше градове; немају претходнице ни залеђа да се осигурају — зато без милости убијају. Пљачкају оно што се најлак-

ШРАФКО

НИМА

ше носи — злато и драгуље. Бескућници и силници имају само једно: тренутак који хоће да продуже.

— Тешко Сингидунуму — рече Емилије.

— Не само нама — рече Улпиус.

— Тешко побеђенима.

Хуни

Сосон се није одмицао од дрвета повијеног ветром са реке. Преко воде, са северног хоризонта, учини му се да види жуту измаглицу — Хуне.

Војници су били на местима, збијени у шанчеве. Становништво се тискало у камене утврде. Чекали су.

Већ су се, из утврда, распознавали први редови Хуна. Њихова лица, у јуришу повијена тела, и гласна граја из дубине редова јахача, наступили су на град спреман пре на смрт, него на одбрану. Жута панонска прашина се скупила и потамнела равницу. Из ње су, као из недара Земље, изницали ратници.

Сосон потражи Атилу. Тешким погледом упи равницу. Тамо, у гомили, помисли.

Врућина му се попе уз тело. Осетио је да дрхти и губи тло под ногама. Престао је да осећа тело и чује хук војске у налету. Из равнице, модрих висина или жуте прашине, тек из далека, изронише очи и сува танка уста.

— Атила... — промрмља. Истога часа изгуби његов лик, утону у вртлог који га је све бржим окретама бестелесног бића усисивао и пио му снагу. У модром оку вртешке видео је, за трен, свилени шатор, хунске ратнике крвавих лица, исечених ножевима због жалости. — Мртав си, нема те Атила — допре до њега као шапат тихи ехо сопственог гласа. Коњи су дивље кружили око свиленог шатора... Мртав, отрован, помисли. Троструки ковчег је чекао. Гвожђе, сребро и злато. Атилу положише у преграђено речно корито и дигоше брану...

Сосон посрну, једва стојећи уз чворновато дрво. Хтео је још да види и осети...

Допирала је гласна вика. Римски стрелци су истрчали пред зидине. Чекали су да стотине лађица стигну на домет. Коњаници су нестрпљиво поигравали пред отвореним капијама утврде.

— Сосоне! — викао је Кути. — Сосоне, ти не помажеш, бојиш се!

Он се окрену у правцу гласа. Поглед му одлута према граду. Кути устукну, баца пред њега опрему и оружје и отрча низ падину према утврдама и војсци која се комешала, очекујући заповест за напад.

Први су Хуни већ искакали на обалу из чамаца, држећи се за коње или јашући их. Чули су се први рески удари метала.

Сосон је гледао пусти град. Грчари и каменоресци су затворили радионице. Поља су била напуштена. Центар града, подигнут од белог и црвеног мермера, донесеног од блиских јужних планина и тврдог гранита са источних граница Далмације, равнодушно је чекао господаре: нове или старе, свеједно.

Поплочане улице, Јупитерово свеглиште, прелепа грађевина Управе

чесме и вртови, складне куће трговаца и заслужних војника, усецале су се у тврде Сосонове зенице. Мало даље, на југ, према најближој планини, низ пут за Виминацијум, Сосон је гледао гробље војника, грађана, ослобођеника и робова. Исписане камене плоче и мермерне некрополе.

Но, пукотина у Непознато, коју је хранио, није нестала. Заметну се у њему ново комешање, потону низ глатке, лепршаве стрмине у ковитлац брзог ока.

Виде разорени и спаљени Сингидунум и хорду на ниским коњима. Онда му све прекри мрак и тескоба. Осећао је само пулсирање вртлога који се обртао. Вир промени боју, постаде светлији и умири се.

Пред њим је био град. Црне широке улице и куће. Стотине, хиљаде кућа чија су лица била црна и чађава од тешког ваздуха. Реке, мутне и затроване — болесни цинови.

Бледа, усахла лица, прерано остарела. Очи грозничаве и испијене нездравом храном и кужним ваздухом. Животиње су одавно побегле. Остале су оне у земљи, које беже од сунца. Свугде је био камен, врели ваздух и тешки отужни мириси. Без зеленила, црно. А знао је: човек умире без светлости.

И то га уплаши: људи.

Сосону се учини да из вртлога допиру речи туђег језика. То што је гледао, тај град, називао се тако. Тешко преломи преко усана:

— Београд...

Хуни су, у јуришу, секли бранитеље. Већ су ускочили у прве опкопе и почела је борба у прса. Чули су се тешки уздаси, јечање од напора.

Сосон је обгрлио дрво. Снага се преточила из његовог тела, остала је празна хрпа исцеђеног меса која се једва држала усправно.

Када победе Хуни, помисли, биће то тријумф оружја и вештине над вештином. Сингидунум ће бити побеђен, али, ЧОВЕК, не. Јер, рат је особина људи.

Сети се ублуделих лица и црних улица, згуснутог ваздуха са мирисом чађи. Пораз, помисли.

— Тешко побеђенима — рече гласно.

Знао је да су тај други, туђи град подигли на рушевинама белих мермерних здања, поплочаних улица и широких тргова Сингидунума.

За Сосона, Келта са обале Истра, остала је само горчина и немоћни бес.

— Не дам! — врисну. — Нико ме не дам!

Дохвати дуги келтски мач заобљеног врха и јајасте кожни штит. Отисну се низ стрмину према ушћу река, желећи, мада је знао да лудује, да својом руком посече Атилу вођу Хуна.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Колебање и знање нису
једна ствар.

(Есхил)

укрштене речи

ПОЗНАТА КЊИЖЕВНА ДЕЛА

1. Мегре поставља замку, Лафар, 2. О људским оковима, Шарени вео, 3. Мајка Храброст и њена деца, Опера за три гроша, 4. Мреже, Прво лице једине, написали су:

АУТОР	1	ЗАВРШНИ ОРАЊЕ	РЕПАТИ ВОДОВЕ-МАЦ, МР-МОЛБАК	УЗВИК КОЈИМ СЕ ПЛАШЕ ДЕЦА	ОСТИН ЧЕМБЕР-ЛЕН	ИМЕ ГЛУМАЦЕ УЛМАН	РАСТАВ-НА СВЕЗА	МЕСТО У ХЕРЦЕГОВИНИ	СРЕДСТВО ЗА СКИ-ДАНЉЕ ЛАКА
УМЕНЕ О СИМБОЛИМА									
ОСОБА КОЈА НЕШТО ИЗРУЧУЈЕ									
2 ПЛАТО				ВРСТА ДРАГОГ КАМЕНА	РАШЛО-СТО ОРУЂЕ				
					ПАПАГАЈ				
ИЗОПАЧЕНО						100m ²	ТОПЛАК		
							ДЕО НЕДЕЉЕ		
ОЛИВЕР ТВИСТ			СТАРИ ЕГИПТОСКИ ВЛАДАР						
			ПИЛА						
ТАНКИ КОНЦИ					ОРГАН-СКО ЈЕДИЊЕЊЕ (МН.)	НАБОР ВЛАДЛАНИК			НАЗВИШТИН У ВОЈСЦИ
3									
ЈЕДНА ПЛАНЕТА	ИСПОС-НИК	ГРЧКИ БОГ МРАКА					ИВАН МАЗУРАНИК		
		Р. У.					КОТВА СИДРО		
				ВРПЦА					
				ГРЧКИ БОГ ЛУБАВИ					
ПОДРУМСКА ПРОСТОРИЈА								ОДМАХ (ПРОВ.)	
4									
ДЕО ГРУДНОГ КОША		ЗНАК БРОМА							
						ГЛАВНА МИСАО РАСПРЕ-ВЕ			
ПРАВЦА БУДУЋЕГ ПУТА							СТАРА МЕРА ЗА ПОВРШИ-НУ		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОВАНО: Чворноват, већернице, опис, Изер, Раша, Зи, а, нарав, атол, к, тапкати, Пи, оц, тер, СВРАКА, ПА, Иран, ИМЕЛАШИЦА, непобитан, ар, сатана, класици, Ал.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живо-рад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525. Нурихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате плати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

Играјте се Сладите се

Код **РЕЗ**-а је
увек нешто ново!

Ако болим PEZ домбоне
и ако се радо играш PEZ
фигуркама, пошаљи нам
5 амота PEZ домбона, а
ми ћемо ти послати лепо
PEZ чланску картицу.

Као пријатељ PEZ-а
користићеш све погодности,
које ћемо ти нудити из

месеца у месец.

Читај сваког мейка на
обом месту о новостима
за пријатеље **РЕЗ**-а

Наша адреса је:
"PEZ ПРИЈАТЕЉ"
61111 Љубљана н.п. 8

Купи пошту штампаним словима, изрежи и обавезно налепи на дописницу.

Презиме и име (обавезно штампаним словима)

Улица и кућни број

Место

Поштански бр

датум рођења

HP Kolinska
Ljubljana

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавници,

ЦАР—КЊИЖЕВНИК И БОРАЦ

Кад сам са татом и мамом била на летовању, спавала сам у једној кући у Крају на којој се налазила плоча са натписом: „Овде се родио Виктор Цар Емин (1. 9. 1870), књижевник и академик“. Молим те, реци ми нешто више о њему.

Слађана

У Крају код Ловрана, Истра, рођен је 1. 9. (енциклопедије кажу новембра месеца) 1870. године Виктор Цар Емин, истакнути књижевник публициста и велики борац истарског народа.

отишла да нисмо успели да од њих добијемо адресу. Чекамо с нестрпљењем.

Давор Перковић,
М. Влачића 7,
52212 Фажана

ПЛАТНА ЗА СЛИКАРЕ

Интересује ме од чега се прави сликарско платно и на којим се платнима може сликати.

Драган Бабовић, Грабовач

Сликари у свом раду најчешће користе ланено платно због низа погодности. Његова предност у односу на остала платна је, између осталог, и у томе што су потка и основа исте дебљине. А оне наизменичним преплитањем обликују узорак сличан шаховској плочи. Нит потке захвата нити основе наизменично и појединачно једанпут одозго, а други пут одоздо. А то је врло битно код затезања платна што је један од начина припрема платна за сликање.

А платно се мора прво припремити (грундирати) зависно од технике којом се слика ради, па тек онда приступи финалном чину — сликању.

Код неких сликара врло је популарно и памучно, такозвано „а-

мерикен“ платно. Међутим, оно је далеко лошијег квалитета а самим тим и краткотрајније. Наравно, и јефтиније.

Још од најранијих времена када се сликало на дрвету и камену било је случајева каширања (лепљења) платна. Та техника је нашла веома широку примену у сликарству и платна се каширају и на шпер-плочи, лесониту...

ЧЕТВОРООКЕ РИБЕ

Један ми друг рече да постоје неке „четворооке“ рибе, али му ја не верујем. Молим те, кажи ми ко је у праву?

Мишко Мартиновић, Цетиње

Твој друг је у праву! Јер, у водама јужног Мексика, Централне Африке и северног дела Јужне Америке живи та „четвороока“ риба која припада породици Anablepidae.

Међутим, нису у питању четири посебна ока. Она, наиме, највећи део времена проводи крстарећи уз саму површину воде тако да јој горња површина очију штрчи. Водена линија пролази средином сваког ока и на том месту је око подељено уздужном врпцом тако да су горњи и доњи део одвојени. Али, не само да је рожњача подељена, већ у сваком оку постоје и посебне мрежњаче. Предмет који се налази ван воде риба види горњим оком, али је жижа на доњој мрежњачи и обрнуто.

Лако је њој, рећи ће многе неупућене и љубоморне рибе, може

да лови инсекте изван воде. Међутим, оваква појава није забележена. Она, истина, своје жртве може да посматра истовремено и изнад и испод водене површине, али храну искључиво налази испод површине.

ТРАЖИМО
ПРИЈАТЕЉЕ

Снежана Икановић, 41000 Загреб, Влашка 118/V — 13 година, воли музику и спорт.

Јагода Савић, 11260 Умка, 13. октобра 66 — 15 година, навија за „Црвену звезду“, скупља разгледнице и значке.

Татјана Михаиловић, 34310 Топола, Мила Сеље 45 — воли забавну музику и групу АББА.

Слађана Гавриловић, 21400 Бачка Паланка, Југ Богдана кула 2 — 13 година, воли забавну музику.

Хелена Кришковић, 59000 Шибеник, Вилсонова 4 — 14 година, скупља разгледнице.

Фехим Веџбовић, 75273 Бановићи, Гривице — 18 година, скупља разгледнице.

Мирела Крижак, 56000 Винковци, Маршала Тита 9 — 11 година, воли забавну музику, скупља поштанске марке, значке и салвете.

Драган Кукић, 25220 Црвенка, Жарка Зрењанина 13 — 20 година, хоби ми је филателија, воли спорт и музику.

Данијела Перовић, 71210 Илица, Глише Јанковића 12 — 14 година, воли све што воле млади.

мини формуле макси успех!

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 225
Цртежа: 150
Изашло из штампе

НАРУЧУЈЕМ

_____ Ком

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 220
Цртежа: 140
Изази ускоро

НАРУЧУЈЕМ

_____ Ком

СВЕ ФОРМУЛЕ

из математике физике и хемије за основце, средњошколце и студенте налазе се у ове 2 књиге мини формата.

Цена једне књиге 30 дин.
Обе књиге комплет 50 дин.
Два комплета само 80 дин.

МИНИ ФОРМУЛЕ
Поштански фах 64.
71000 САРАЈЕВО

ТРАЖИМО БЛИЗНАКИЊЕ!

Мој пријатељ Данко и ја молимо двије сестре близнакиње Тању и Гору из Љубљане да нам пошаљу своју адресу ради дописивања. Ове године су летовале у Фажани али су тако брзо

